Ru No. 13

NUMĂRUL 1 DIN IULIE 1941

Signal

Lansarea parașutiștilor în Creta

In acest număr un reportaj fotografic despre lupta vânătorilor parașutiști germani

Belgia 2 fr. / Boemia-Moravia 2,50 kr. / Bulgaria 8 leva / Danemarca 50 øre / Elveția 45 rappen / Finlanda 4,50 mk. / Franța 3 fr. / Grecia 11 dinari / Italia 2 lire / Iran 3 rial / Luxemburg 25 pfenigi / Norvegia 45 øre / Portugalia 2,50 esc. / România 16 lei / Slovacia 2,50 ks. / Spania 1,50 pes. / Suedia 53 öre / Turcia 12 kurus / Țările de Jos 20 cenți / Ungaria 36 fillér

Când înflorește levănțica

un miros îmbătător adie peste câmpii. Călătorul fericit respiră parfumul suav al miilor de flori vii şi simte astfe specificul florilor de levănțică, buchetul lor aromatic!

Mouson a imitat perfect acest parfum tipic de levănțică în unica creație

Mouson Lavendel

"Cu poştalionul"

Reîmprospătați-vă prin parfumul natural Mouson Lavendel dacă sunteți înfierbântați de sport, joc şi dans — fortificați-vă dacă sunteți obosiți — reconfortați-vă dacă nu vă simțiți bine.

Acest parfum plin de frăgezime, Mouson Lavendel, "cu poştalionul" este foarte mult apreciat de cunoscători. El este sportiv, nobil, aspru şi totuşi delicios.

Nu uitați semnul "Cu poştalionul"

Vânătorii paraşutişti pleacă în Creta

de E. W. Müller-Waldeck, corespondent de război (PK)*)

In zorii zilei de 26 Aprilie, când cerul deasupra Corintului se întunecă deodată de mulțimea avioanelor şi a paraşutelor, un tânăr sublocotenent german atinse pământul într un lan de grâu, în imediata apropiere a două Grecoaice cari la început fugiră speriate. Dar după ce femeile îşi dădură seama că ființa căzută din nori în uniforma de paraşutist era un simplu muritor şi după ce văzură fața zâmbitoare a sublocotenentului, ele se repeziră la el şi-l sărutară pe obraz în mod spontan. Pentru a ne face o ideie de caracterul acestei mici întâmplări, trebue să ştim în ce culori groaznice prezentase propaganda engleză țăranilor un atac al paraşutiştilor germani.

Indrăzneţul atac german căzu ca un trăznet asupra ținutului plin de soare. Trupele aterizate alungară cu o iuțeală extraordinară pe Englezi peste dealurile acoperite cu vii, distruseră cuiburile de mitralieră din văgăuni, dădură jos pe Englezii surprinşi din maşinile lor şi le luară locul la volan. Nici nu se desmeticiseră soldații englezi de groaza venită din cer, şi Corintul era ocupat.

Enigma lumii

Lumea întreagă privea deodată atentă la acești oameni a căror îndrăzneală fără precedent a stârnit iarăşi admirația popoarelor. „Ce fel de trupe sunt acestea, cari cad din seninul cerului în mijlocul pozițiilor inamicului, câştigând victoria cu o energie fără milă peste tot unde apar?" — aşa se întreabă lumea la Londra, la New York şi pe tot globul. Se caută o explicație neobişnuită pentru succesele neobişnuite ale celei mai moderne arme germane din războiul modern. Şi deoarece în redacțiile presei democratice nu poți face cunoştință cu paraşutiştii germani, publicului i se prezintă poveşti înfiorătoare despre nişte substanțe miraculoase cari ar produce curajul fără margini al acestor soldați. Dar curiozitatea internațională nu se mulțumeşte cu aceste poveşti puerile. Deaceea vom sta de vorbă direct cu vânătorii paraşutişti germani, şi-i vom privi față în față.

O tabără de corturi în crângul de măslini

In căldura verii din Grecia de Sud drumul ne duce spre mare. Aici stau marile corturi rotunde verzi, cenuşii şi albe, ascunse în crângul des al măslinilor, risipite departe pe terenul vast al taberei vânătorilor paraşutişti germani. Iată cortul comandantului. La o masă de lemn cioplit stau câțiva tineri în chiloți de baie: ofițerii de stat major ai comandantului, aplecați asupra hărților, în timpul unei conferințe. Alături se găseşte cortul medicului trupei. In cortul furierilor se aude neîncetat țăcănitul maşinilor de scris. Este o căldură înăbuşitoare şi pământul nisipos este acoperit de praf.

Tânărul plutonier major în chiloți face „apelul cu echipamentul complect" cu compania sa, la o temperatură de 40°. Din echipament fac parte „sacul cu oasele", cum se numeşte în general combinația de paraşutist, bluza de aviator, bocancii, tot ce este necesar, până la apărătoarele pentru genunchi şi la mănuşile de salt. Acest echipamen excelent dă fiecărui tânăr bronzat sentimentul siguranței. Cât de grosolane şi de neghioabe ne apare față de aceasta minciuna Englezilor că soldații germani ar fi sărit din avioane îmbrăcați în uniforme străine. Ce deosebire enormă este între acești soldați şi acele minciuni!

Direcția Creta

In tabără se fac pregătiri pentru atacul următor. Se distribue hărți ale Cretei. Grupele discută amănunțit asupra terenului în care vor fi lansați paraşutiştii. Prin tabără răsună comenzile: „Luați hrana pentru marşul cu salt!" şi „Luați muniținile!" Totul se ambalează atât de practic încât nu se poate strica în timpul sborului şi al căderii şi după aterizare poate fi utilizat după o simplă smucitură.

Pe terenul de aviație din apropiere au şi început să decoleze fără încetare sute de avioane de transport, în direcția Creta, pentru a duce pe vânătorii paraşutişti spre inamic.

Geniul războinic

Priviți pe acești doi caporali cari au ocupat o poziție britanică de apărare antiaeriană, cu toate că nu erau înarmați decât cu o singură grenadă de mână. In fețele lor sincere şi vesele găsim însufleţire tinerească, avânt sportiv, disciplină ostăşească şi expresia conştientă a mândriei de a putea face parte din această armă selectă. Grădinarul din Palatinat, studentul din Berlin, comerciantul din Colonia şi fiul de țăran din Prusia Orientală, ca toți cari s'au anunțat ca voluntari la vânătorii paraşutişti, sunt cuprinşi de această mândrie. Ei posedă ceeace Clausewitz, marele soldat şi filosof german din secolul al XIX-lea numeşte „o combinație armonică a puterilor" şi reprezintă în acest sens geniul războinic al timpului nostru. Lumea trebue să ştie că îndeplinirea datoriei cu abnegație şi însufleţire constitue singurul secret al succeselor lor.

*) PK este semnul de presă pentru reportajele de război ale unităților de corespondenți de război din armata germană.

In lagărul de corturi al paraşutiştilor. *Paraşute cu balast sunt împachetate provizoriu (Reporta) fotografic asupra paraşutiştilor germani „Spre Corint-Creta", p. 6-7)*

Foto: Gronefeld (PK)

COPYRIGHT 1941 BY DEUTSCHER VERLAG BERLIN

Eroul dela Scapa Flow

Sub acest nume va trăi veşnic în inimile tuturor Germanilor căpitanul comandor Günther Prien, mort pentru patrie. In Octombrie 1939 el a stârnit admiraţia lumii, scufundând cu submarinul său în Golful Scapa Flow vasul de linie britanic "Royal Oak". In luna Octombrie 1940 el a fost primul comandant de submarin din acest război care a putut raporta scufundarea a peste 200.000 tone registru. El a fost decorat de Fuehrer cu Frunza de Stejar la Crucea de Cavaler. Tineretul îl adoră. Günther Prien este un exemplu pentru toţi comandanţii îndrăzneţi ai submarinelor germane, cari cu toţii luptă şi învinge după pilda sa

Foto: Conrad

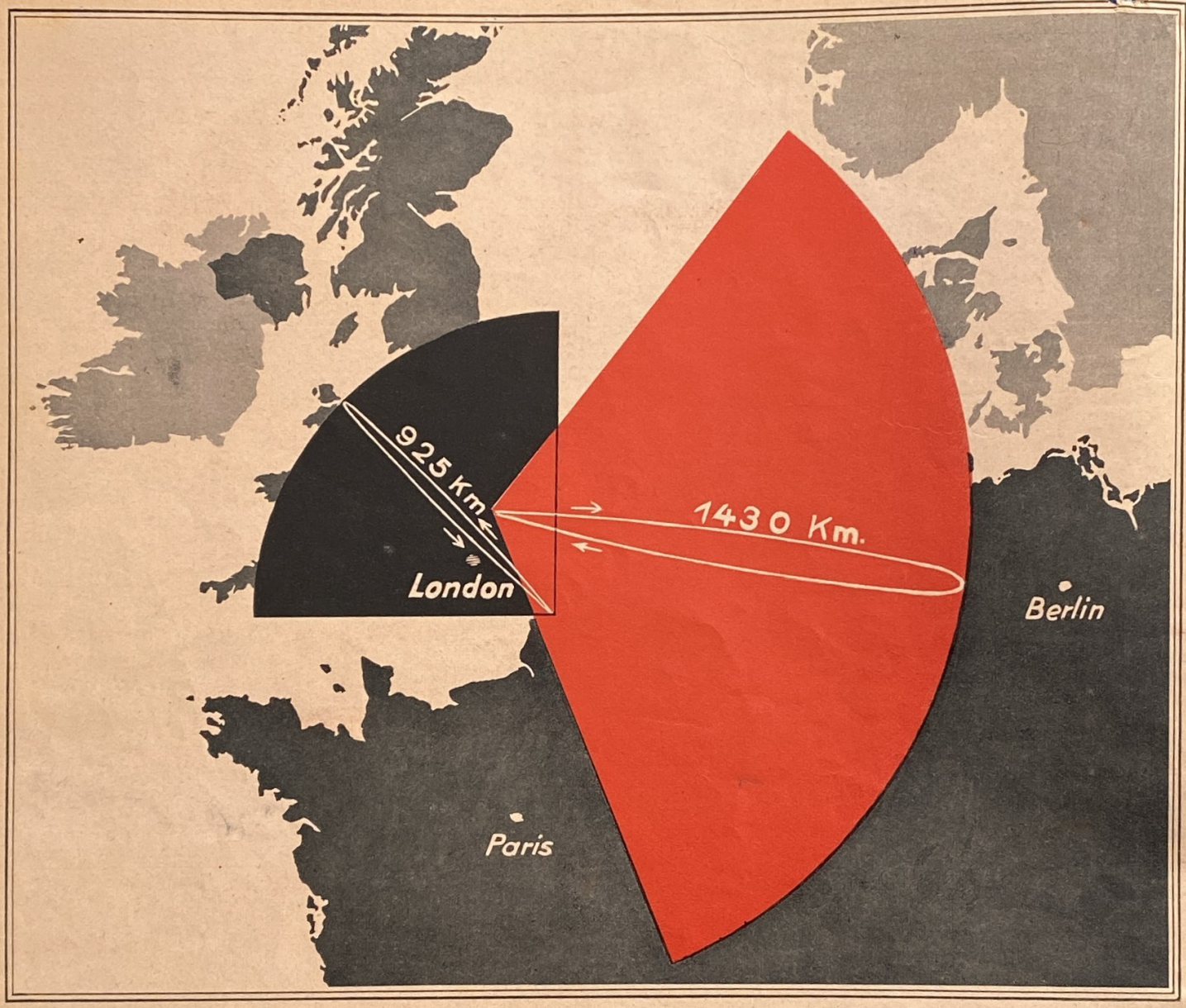

Deosebirea esențială: inegalitatea distanțelor de sbor

Pentru a ajunge la obiectivele sale de pe insula britanică și pentru a se reîntoarce la bazele sale, aviația germană trebue să străbată o distanță medie de 925 km. Aviația engleză, pentru a-și executa atacurile asupra Germaniei și pentru a se reîntoarce în Anglia trebue să parcurgă în medie o distanță de sbor de 1430 km. Marile dezavantaje cari rezultă de aici pentru aviația britanică se văd clar din harta noastră desenată la o scară precisă. Revista noastră expune aici urmările neplăcute pentru conducerea războiului aerian britanic și pentru întreaga înarmare aeriană britanică

Consideratiuni asupra echilibrului forțelor aeronautice

Marile greșeli din planul britanic al războiului aerian

Un subiect de predilecție al discursurilor ministeriale britanice este afirmația că Marea Britanie va compensa în curând superioritatea aviației germane; că acest lucru ar fi absolut asigurat prin ajutorul american. Iar dacă se va fi ajuns la o egalitate numerică în privința avioanelor de bombardament, sau chiar la o superioritate, atunci Royal Air Force va nimici în curând industria germană de armament și prin urmare și „mașina de război" germană.

Ce e drept, chiar sforțările comune ale Marii Britanii și ale Americii vor reuși foarte greu să ajungă din urmă înarmările aeriene germane; căci s'a avut grijă din timp ca forța de producție a industriei aeronautice germane să nu-și piardă superioritatea. Dar chiar printr'o egalitate numerică, Royal Air Force nu ar fi ajuns decât la o paritate aparentă, fără a ajunge la o egalitate reală în forța combativă. Cel care ar vrea să nege aceasta, trece cu vederea condițiile inegale în cari se desfășoară războiul aerian dintre Germania și Marea Britanie din cauza situației inițiale geografice.

Dela campania victorioasă din Vest încoace, în imediata vecinătate a insulei britanice se găsește aviația germană! În fața ei, la o distanță de numai 100—300 km se găsesc regiunile industriale și porturile Angliei de Sud. Regiunea Midlands, atât de importantă din punctul de vedere al economiei de război, se găsește la o distanță de zbor de vreo 400 km, și chiar până la marile porturi scoțiene sunt de străbătut numai vreo 700—750 km.

Spre deosebire de aceasta, aviația engleză este cu mult mai îndepărtată de obiectivele corespunzătoare din Germania, deoarece industriile apropiate din regiunile ocupate ale Franței de Nord, Belgiei și Olandei nu joacă un rol important pentru economia de război a Germaniei. Obiectivul cel mai ușor accesibil pentru forțele aeriene britanice este Germania occidentală, care însă este situată la o distanță de 500 km. Germania de Nord-Vest este la o distanță, de 650 km, iar Germania centrală chiar la 780 km de bazele avioanelor de bombardament britanice.

Diferența care există în distanțele ce urmează a fi străbătute de aviațiile germană și britanică până la regiunile unde se găsesc obiectivele lor principale, este natural mai mare sau mai mică, după regiunile pe care le luăm ca puncte de plecare. Dar situația generală este redată destul de just prin compararea distanțelor Franța de Nord-Anglia centrală de o parte și Anglia de Sud-Germania de Nord-Vest de altă parte. În primul caz rezultă pentru zborul dus și întors, plus 10 % (pentru abateri din drum și căutarea obiectivului) 925 km, în al doilea caz 1.430 km.

Să presupunem acum că ambii adversari, adică Royal Air Force și aviația germană, ar utiliza bombardiere cu totul echivalente, și anume un model

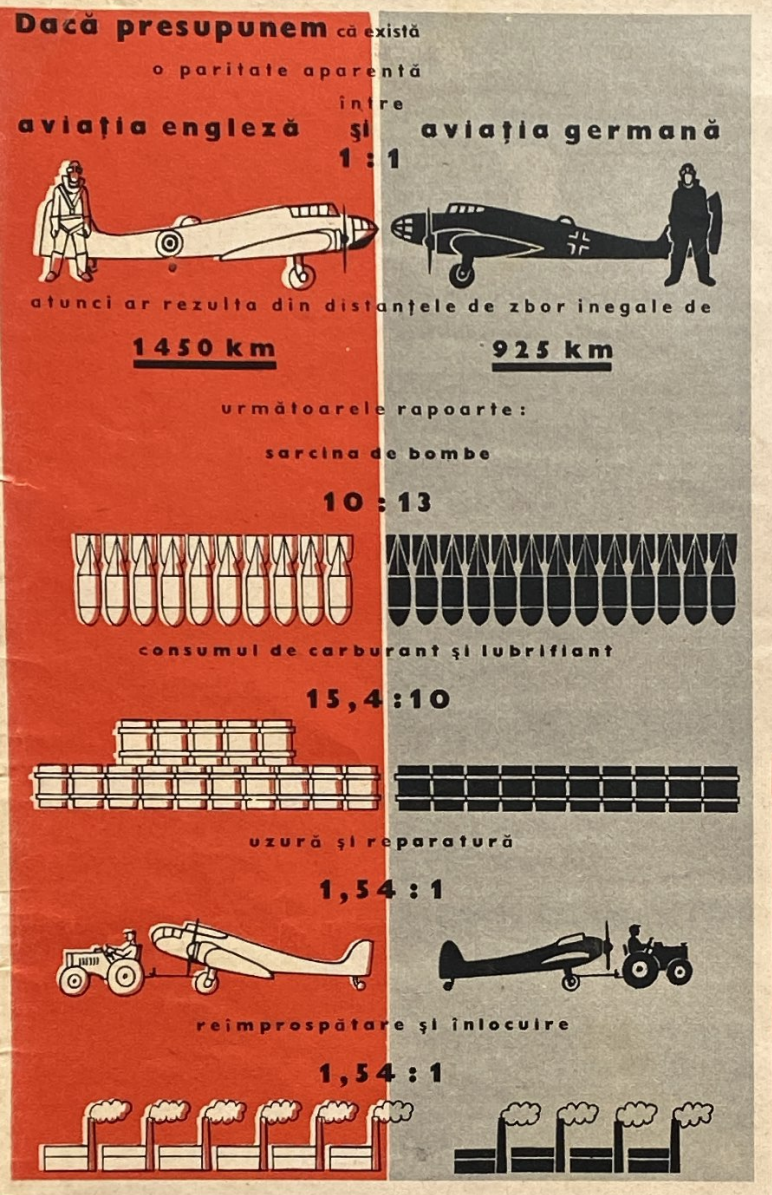

ale cărui caracteristici ar fi: 1.600 CP putere de marș, 360 km/h viteză de marș, 1.000 kg încărcătură de bombe la o distanță totală de zbor de 2.000 km, 320 kg/h sau 0,89 kg/km consum de benzină. Dacă nu se utilizează complect distanța de zbor maximă, pentru fiecare km economisit se pot transporta 0,89 kg bombe în plus. Atunci, dacă ținem seama de distanțele amintite mai sus, rezultă următoarele:

Cazul aviației germane: Avioanele trebue să zboare în total 925 km. 100 de avioane transportă într'un singur zbor 195,5 t bombe și consumă 82,5 t carburant.

Cazul aviației engleze: Avioanele trebue să zboare în total 1.430 km. 100 de avioane transportă numai 151 t bombe și consumă 127 t carburant.

Pentru ca avioanele britanice să poată arunca asupra obiectivelor deasemenea 195,5 t de bombe, aviația britanică ar trebui să facă uz de 130 de avioane cu un consum de benzină și ulei de 164 t în total.

Rezultatul acestui calcul simplu este clar, și consecințele sale au o importanță fundamentală pentru aprecierea forței combative reale a unităților britanice de bombardament în războiul aerian dintre Germania și Anglia.

Marea Britanie este încă foarte departe de paritatea aeriană aparentă cu Germania. Ea nu poate utiliza niciodată același număr de avioane de bombardament ca și Germania. La o paritate aeriană reală nici nu ne putem gândi, căci aceasta ar însemna următoarele:

Dacă formațiunile de bombardament britanice ar intenționa să transporte la fiecare zbor aceeași greutate de bombe în Germania ca și cantitatea pe care o transportă avioanele germane în Anglia, ele ar trebui să fie cu 30 % mai numeroase! În această privință s'a presupus chiar că avioanele britanice au o calitate egală, sau cel puțin aceeași capacitate de transport, ca și avioanele utilizate de aviația germană. La un număr mai mare de bombardiere necesare se adaugă natural încă un plus corespunzător de organizațiuni terestre de diferite feluri, precum și susținerea unui echipaj mai mare.

Distanța de zbor mai lungă spre obiectivele situate în Germania are ca urmare pentru Englezi timpuri de zbor cu aproximativ 55 % mai mari, și prin urmare o solicitare mai mare cu 55% a echipajelor de zbor. Pentru capacitatea de zbor a personalului, această suprasolicitare fizică trebue să aibă cu vremea un efect dezavantajos.

Și greutatea de carburant și lubrifiant de care are nevoie fiecare avion de bombardament britanic din cauza distanței de zbor mai mari, este aproximativ cu 55 % mai mare decât cea pe care o necesită avionul german care străbate o distanță mai mică. Dar deoarece numai 130 de avioane britanice transportă aceeași cantitate de bombe ce cea pe care o transportă 100 de avioane germane, rezultă de partea engleză chiar un plus de consum de 100 %! Aceasta înseamnă tocmai pentru Marea Britanie nevoia unui plus foarte simțit de tonaj de vase petrolifere.

Deasemenea și uzura fiecărui avion de bombardament și mai ales a motoarelor sale este de partea britanică la fiecare zbor cu 55 % mai mare. De aici rezultă nu numai necesitatea unei organizații de reparare mai mare cu 55 %, ci și un plus foarte important de avioane și motoare suplimentare. Aprovizionarea continuă cu material aeronautic trebue să fie două ori atât de mare la Englezi decât la Germani, dacă acordăm aceeași durată de utilizare avioanelor ambilor adversari, abstracție făcând de avioanele pierdute prin acțiunea inamicului!

Prin aceasta am lămurit condițiile în cari Marea Britanie ar putea ajunge din urmă superioritatea germană în războiul aerian, ajungând la o paritate aeriană reală. Unitățile sale de avioane de bombardament de prima linie ar trebui să fie aproximativ cu o treime mai numeroase decât cele germane, iar reîmprospătarea continuă cu bombardiere ar trebui să fie de două ori atât de mare ca și reîmprospătarea din partea germană. Abia atunci ar putea ajunge Royal Air Force la aceeași capacitate de bombe ca și aviația germană. Problema care se pune astfel înarmărilor britanice în aer, chiar dacă ținem seama de ajutorul american, nu are nicio șansă de a fie soluționată.

Greutățile cari la urma urmei sunt date prin faptul că Marea Britanie și statele sale furnizoare ar trebui să producă continuu de două ori atâta material aeronautic ca și Germania, numai pentru a ajunge și a menține o egalitate cu aviația germană, nu ar putea fi compensate decât printr'o superioritate extraordinară în domeniul tehnic. Dar tocmai în această privință, șorții de izbândă sunt cât se poate de neînsemnați față de industria germană extrem de dezvoltată. Urmările dezavantajoase cari rezultă din diferențele de distanță expuse la început, nu pot fi compensate nici prin utilizarea unor avioane mai mari, cu o capacitate de transport mai mare, căci astfel de avioane necesită pentru producția lor un plus de timp de lucru, de materiale de construcție și de instalațiuni industriale.

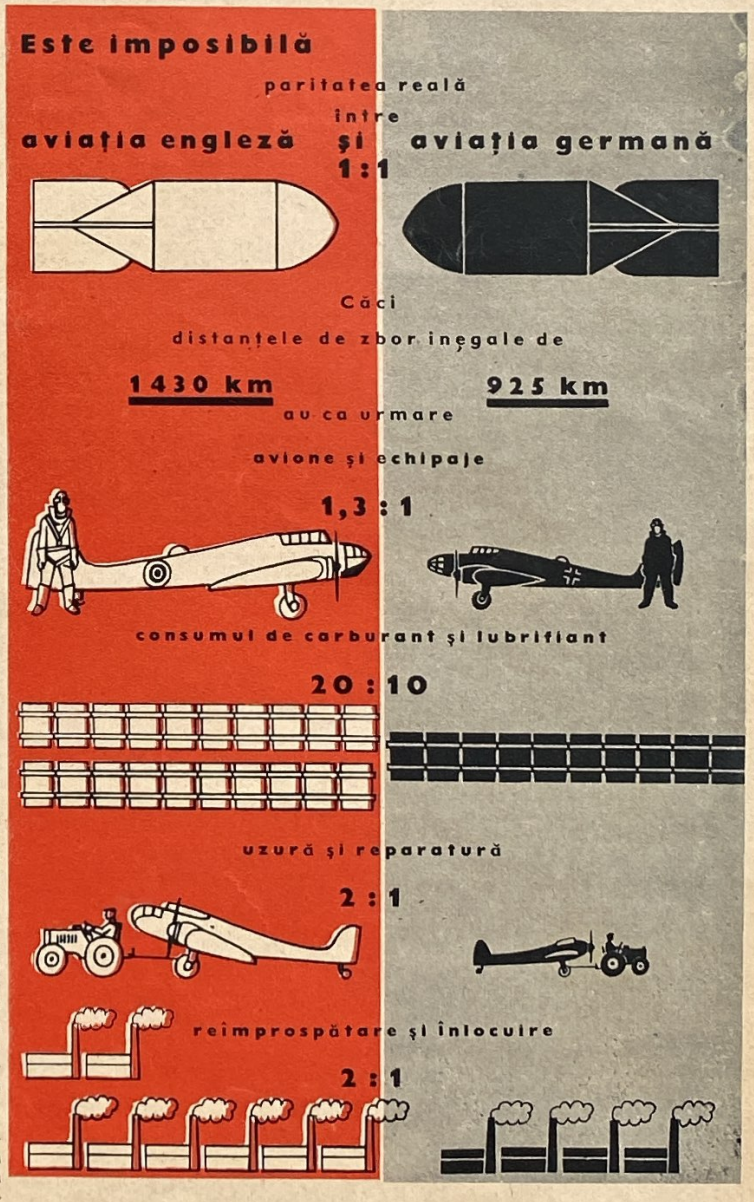

Lupta continuă. *Parașutiștii germani așteptând noui misiuni se despart de camarazii lor, care și-au dat viața în lupta din Corint*

In drum spre Corint–Creta . . .

Parașutiști germani — dintr'o luptă în alta

Mâine se pornește spre Creta . . . *În lagărul de corturi al parașutiștilor din Corint au fost făcute ultimele pregătiri. Mereu se studiază harta Cretei, pe care sunt marcate locurile de aterizare ale fiecărei companii*

Și cele mai mici lucruri sunt importante. *Legăturile de fixare sunt controlate cu atenție și pregătite pentru săriturile în perspectivă*

Cea mai mare atenție *este cerută la împachetarea armelor și munițiunilor în lăzi de arme, care va fi aruncat mai târziu odată cu parașutiștii*

Şi nici aceasta nu e sânge rece ...!? *Numai câteva ore despart pe acesti oameni de o nouă luptă pe viaţă şi pe moarte şi totuşi au destulă linişte pentru socoti o partidă de „Dames" foarte importantă*

Figaro ştie să se ajute. *Sub soarele dogoritor grecesc tunsoarea scurtă militărește îşi are avantajele ei. Lăzile de arme oferă un excelent scaun de frizerie*

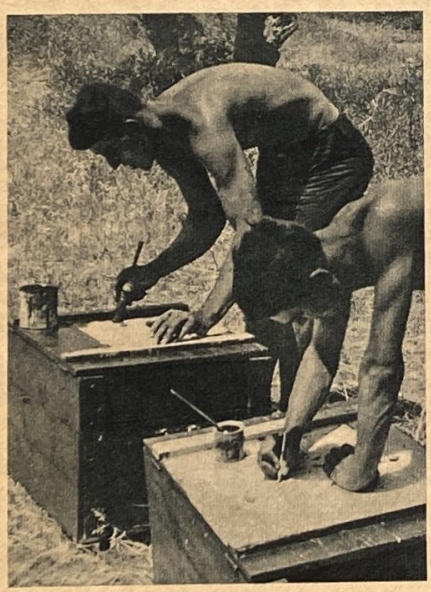

In Creta ne revedem ... *Bagajele personale sunt pregătite pentru călătorie şi sunt încredinţate trenului unităţii*

Foto: Cronefeld (PK) (7), Bischhaus (PK)

Din cer cad soldaţi. *Misiunea din Creta reuşeşte conform planului stabilit. Paraşutiştii — această nouă armă — au adăugat un nou triumf la mândrele succese de până acum*

Societatea națiunilor sau comunitatea națiunilor?

Ceeace a fost imposibil până acum și ceeace va fi posibil în viitor

De F. W. von Oertzen

Să fi trecut într'adevăr doar nouă ani de atunci? In marea veranda de sticlă a vechiului palat al Societății Națiunilor din Geneva, în Februarie 1932, se întruniseră într'o după amiază în jurul mesei enorme în formă de potcoavă cei 14 membri ai consiliului Ligii. Băncile publicului și ale ziariștilor erau aproape goale, căci la ordinea zilei nu era decât o singură chestiune: „Plângere germană împotriva Lituaniei în chestiunea administrației regiunii Memel."

Inainte de masă, în timpul unei importante ședințe a comisiunii marii conferințe a dezarmării, un ziarist francez se oprise în fața afișului cu programul ședinței de consiliu de după amiază, dar numai pentru o clipă, căci numai decât se întoarse mormăind plictisit: „Ah bas, une querelle allemande." Și la fel cu el se gândeau nu numai cei mai mulți dintre ceilalți ziariști ci și majoritatea membrilor înaltului consiliu al Societății Națiunilor. Președintele acestei sesiuni, căruntul avocat și ministru de externe francez de atunci, Paul-Boncour, se juca meditând cu ciocănelul ale cărui lovituri aplicate pe stofa verde și groasă a mesei consiliului împreună cu formulele obligatorii „La séance est ouverte" sau „La séance est fermee", anunțau începutul și sfârșitul fiecărei ședințe a consiliului. Delegatul chinez, care cu o zi înainte se văzuse în mijlocul atenției mondiale cu ocazia desbaterii asupra acțiunii japoneze în Șanghai, dormea dus, dar cu o discreție atât de perfectă, încât erai ispitit să-i admiri atitudinea lejeră ca pe o realizare artistică. Cei doi delegați lituani dela capătul marii potcoave stăteau de vorbă pe șoptite, în limba germană. Acest fapt nu putea mira decât pe observatorul care nu știa că ministrul de externe Dr. Zaunius era un fost funcționar prusian și că și ministrul lituan la Berlin, Sidzikauskas, vorbea mai bine limba germană decât pe cea lituană.

Iar în mijlocul acestui tablou al unei păci în mod vizibil plictisite a națiunilor în jurul frizei verzi a mesei consiliului, delegatul german von Bülow dădu citire într'o franțuzească diplomatică impecabilă plângerii Reichului asupra violării nerușinate a drepturilor Germanilor din partea guvernului statului pitic lituan. El o citea cu conștiința sigură că acești domni plictisiți din consiliul „Societății Națiunilor" nici nu se gândeau să aducă vreo soluție reală, dar nici nu erau în stare în mod practic să facă aceasta.

Intr'adevăr, ce erau să facă ei?

Societatea Națiunilor din anul 1919 nu era desigur o construcție cu intenții rele a părinților tratetelor din fobourgurile Parisului, ci o construcție greșită dela început, căci la origina ei au stat două principii incompatibile între ele. Pe de o parte, ideia Societății Națiunilor a rezultat din groaza persistentă a unei lumi care a trebuit să suporte timp de patru ani și jumătate războiul cel mai crunt din istorie, pe de altă parte, marile puteri voiau să creieze printre așa numitele state învingătoare un instrument cu care ele erau în stare să traducă în realitate concepția lor despre o nouă ordine a Europei și a lumii. Dacă idealurile politice proclamate atât de bombastic de politicienii aliați drept țeluri de război pentru o nouă ordine europeană mai justă și mai rațională ar fi fost într'adevăr aplicate, atunci nu ar fi fost nevoie de acea neliniște și teamă neîncetată care au avut ca urmare pe de o parte încătușarea pe veci a puterilor centrale și pe de altă parte o creare a unei Societăți a Națiunilor care să trebue să exercite controlul asupra celor încătușați.

Dar pe de altă parte creatorii Societății Națiunilor nu puteau și nu voiau în mod firesc să renunțe cu totul la acele idealuri democratice pentru care pretinseseră că se ducea războiul timp de 4 ani și jumătate în fața opinei publice proprii ca și în fața puterilor centrale învinse. Deaceea, în statutele Ligii Națiunilor, formele democratice trebuiau păstrate cât mai mult posibil, aceste statute fiind expresia vizibilă a ideologiei democratice victorioase.

Rușinosul articol 16

Toate aceste contraziceri intrinseci nesoluționabile au fost introduse fără prea multă legătură între ele în paragrafele statutului Ligii. Așa se explică promisiunea de dezarmare, și așa se explică — alături de multe alte contradicții logice ale statutului — acel rușinos articol 16, în care se vorbea de obligația de ajutor a membrilor Societății Națiunilor împotriva vreunui eventual turburător al păcii. Activitatea practică a Ligii Națiunilor în toate problemele politice mari a trebuit să fie paralizată din capul locului prin aceste incoerențe, și anume în primul rând pentru motivul că pentru deciziunile consiliului sau ale adunării generale se prevedea nu numai unanimitatea de voturi, ci mai ales din motivul că nu exista o putere executorie, care la caz de nevoie să fi putut executa cu forța vreo decizie sau o sentință a consiliului.

Această împrejurare s'a putut observa într'un mod foarte neplăcut și dăunător prestigiului, încă din primii ani de după 1919. In toate chestiunile referitoare la trasarea frontierelor din Europa orientală, chestiuni ce fuseseră lăsate cât mai deschise în dictatele de pace, Societatea Națiunilor a trebuit să stea și să privească, fără a putea interveni, cum erau înlăturate și neglijate încercările sale de soluționare și deciziunile sale din partea celor direct interesați, în primul rând deci din partea Poloniei. Aceasta se poate spune atât despre teritoriul Suwalki și diferendul Vilna, cât și despre problema Ucrainei Occidentale. In toate aceste cazuri, Polonia, membră a Societății Națiunilor, nu se sinchisea câtuși de puțin de deciziunile forului genevez.

Deaceea s'a ajuns în curând la concluzia, în cercurile cari luau într'adevăr în serios ideea Societății Națiunilor, că prin acorduri internaționale să se completeze aceste lipsuri, dând „dinți" Societății Națiunilor, adică punând-o în situația de a putea impune la caz de nevoie chiar prin forță executarea deciziunilor sale. Articolul 16 al statutului Ligii nu era suficient în acest scop, deoarece el — cu sau fără intenție — se bază pe ipoteza teoretică a unor stări de drept clare în cazul unei turburări a păcii, pornind dela „agresor" ca o noțiune clară în fiecare caz izolat. Dar în realitate împrejurările nu erau niciodată atât de simple și de clare, mai ales atunci când era vorba de exemplul ca un stat A să întreprindă o acțiune în favoarea unui stat B în urma unei sentințe a Societății Națiunilor. Dacă statul A nu dădea atenție acestei sentințe și nu se mișca, se ivea problema delicată, dacă atunci statul B trebue considerat ca agresor în sensul statutului, în cazul când încerca din partea sa cu forța să pună în aplicare hotărîrea Ligii sau a Consiliului.

Teorie și practică

In teorie, s'ar fi putut enunța definiția că orice stat care s'ar sustrage vreunei proceduri de arbitraj pentru reglarea unor conflicte internaționale sau care nu ar respecta vreo sentință de arbitraj sau vreo deciziune a consiliului, trebue considerat ca agresor, după cum s'a și încercat mai târziu în anul 1928 prin convenția de arbitraj din Geneva. Dar în practică, această teorie se lovea de dificultăți de neînvins. Statele membre ale Ligii erau totdeauna în primul rând, și de fapt exclusiv, niște configurațiuni independente și suverane, cu interese vitale politice naturale, dar cel puțin cu ambiții politice proprii, cari de cele mai multe ori erau în conflict cu ambițiile altor state.

Și deoarece statutul Ligii Națiunilor ca atare nu dădea o definiție clară și obligatorie a noțiunii de agresor, pe baza căreia ar fi putut câștiga într'adevăr viață prevederile articolui 16, a fost nevoie de a complecta această problemă importantă prin acorduri internaționale suplimentare. Astfel de acorduri erau însă imposibile din punct de vedere practic, fiind în afara posibilităților politice ce se puteau imagina. Căci în primul rând, cercul membrilor Societății Națiunilor era prea larg. In realitate, trebuia să apară ca nepotrivit faptul că membrii din America de Sud ai Societății Națiunilor trebuiau să fie chemați la o acțiune a Societății Națiunilor în Europa Orientală sau în Asia. Pe de altă parte faptul că se acorde unei instanțe internaționale dreptul de a aduce hotăriri asupra unor drepturi de suveranitate națională atât de eminente, cum sunt utilizarea pentru război a forțelor militare sau chiar și numai a celor economice, trebuia să conducă din principiu la obiecțiuni serioase.

Ideia absurdă a unei armate a Ligii Națiunilor

Deasemenea, prin renumitul protocol genevez din 1924, al cărui inițiator a fost fostul prim ministru englez Mac Donald, s'a făcut încercarea de a încheia un tratat suplimentar la statutul Ligii, prin care urma să se acorde o putere excutorie reală Societății Națiunilor. Aceasta era o încercare, care natural trebuia să fie condamnată la un eșec total, chiar dacă el nu ar fi fost

Urmare în pagina 11

In marea de lumină a deșertului

Echipa unui avion-distrugător german se bucură în tăcere de scurtul popas. Niciun vânt nu mișcă tufele uscate, aerul cald are un gust de nisip și benzină, iar metalul avionului trozneşte câteodată în dogoarea de foc.

Sturm (PK)

Occident și Orient

Mahomedanii vizitează în Jugoslavia pe aviatorii noștri

Foto: Wundshammer (PK)

Urmare din pagina 8

Societatea națiunilor sau comunitatea națiunilor?

sabotat în mod foarte abil la ordinul Franței din partea statelor Micii Antante de atunci și a altor sateliți francezi.

Dar și mai absurdă era ideia unei „armate a Societății Națiunilor", care s'a ivit în decursul anilor sub diferite forme. O astfel de armată, de valoarea căreia din punct de vedere militar nu e nevoie să mai vorbim, ea fiind o imposibilitate, nu putea fi realizată niciodată chiar și din motivul că marile puteri militare — pe atunci în primul rând Franța — trebuiau să aibă totdeauna o supremație decisivă, după principiul formulat în mod natural al paritații democratice în această instituție curioasă, un fapt care trebuia să excludă din capul locului utilizarea acestui organ executoriu al Ligii Națiunilor împotriva intereselor acestor mari puteri. Franța și Italia, ca mari puteri militare teritoriale, și Anglia, ca putere mondială maritimă, ar fi fost excluse prin urmare dela început dela executarea deciziunilor Ligii Națiunilor, ca și până atunci; nemai amintind faptul că acestor puteri le stăteau la dispoziție totdeauna mijloace de presiune politică suficiente pentru a împiedeca dela început realizarea unei deciziuni unanime a consiliului împotriva intereselor lor.

Dar pe de altă parte, în tot timpul vieții practice a Societății geneveze, tocmai chestiunea sprijinului rezultând din articolul 16 a fost invocat totdeauna în cazul în care era vorba de realizarea promisiunii de dezarmare prin statutul Ligii. Deoarece nu există un organ executoriu internațional pentru deciziunile Societății Națiunilor, — așa argumentau marile puteri — pentru împlinirea îndatoririlor noastre față de Societatea Națiunilor, rezultate din articolul 16, trebue să menținem cel puțin destul de puternice mijloacele noastre militare naționale. Prin urmare noi nu putem dezarma deloc, sau numai într'o măsură neglijabilă.

Dar prin aceasta se părăsise deja principiul suprem ideal al Societății Națiunilor, egalitatea democratică a tuturor membrilor în cadrul Societății Națiunilor reducându-se în mod practic la absurd. Marile puteri, care duseseră războiul mondial sub deviza idealurilor democratice, paralizau prin greutatea lor oscilația pendulară democratică compensatoare a lucrărilor Ligii, deoarece interesele lor statale individualiste se găseau în mod natural pe planul întâiu, întregul aparat politic al Societății Națiunilor neființd pentru ei deloc instrumentul unei democrații mondiale visate, ci în primul rând o unealtă internațională a politicii lor de stat.

Deciziuni și tratate energice — pe hârtie

Neputința Societății Națiunilor, rezultată din aceste cauze fundamentale, s'a transmis în mod firesc dela problemele politice mari și asupra domeniilor de activitate ale Ligii cari nu erau neapărat politice, în cari de fapt ne-am fi putut aștepta în primul rând la realizări pozitive, fie că era vorba de problema combaterii comerțului abuziv de stupefiante, fie de măsuri împotriva comerțului internațional de carne vie.

De multe ori, în aceste domenii precum și în alte domenii de activitate „neutre" înfăptuirile comitetelor Societății Națiunilor erau excelente. În arhivele palatului Societății Națiunilor din Geneva se găsesc desigur și astăzi încă multe tone de material adunat impecabil, de mare valoare din punct de vedere științific, mai ales în domeniul statistic. Dar îndată ce era vorba de a trage concluzii practice din aceste rapoarte bune și prețioase ale comisiunilor, se ivea obișnuitul aspect genevez. În anumite domenii speciale, ca de exemplu în privința combaterii comerțului de stupefiante, s'au luat și s'au aprobat chiar hotăriri energice. Dar deoarece fiecare dintre aceste deciziuni avea nevoie de un nou tratat internațional pentru realizarea sa, deoarece deciziunile Societății Națiunilor nu aveau putere obligatorie pentru membri în calitatea lor de state suverane, toate aceste tratate internaționale proiectate de Societatea Națiunilor nu au rămas decât hârtii fără valoare. Căci deoarece existau totdeauna mai multe state cari refuzau ratificarea unei astfel de convenții, natural existau lacune atât de mari în sistemul de tratate plănuit încât cu timpul și statele cari le ratificaseră la început, le denunțau la urmă.

Natural, acest fenomen se putea observa mai ales în domeniul politicii internaționale. Aici în cele mai multe cazuri nici nu se ajungea deloc la deciziuni reale ale Societății Națiunilor sau ale consiliului, deoarece aproape în fiecare caz interesele politice ale membrilor erau atât de diametral opuse încât o unanimitate de voturi era imposibilă. Dar chiar în cazul în care după intrigi groaznice și tergiversări rușinoase se putea ajunge la un proiect de tratat real, — ca în cazul protocolului genevez din 1924 —, numărul membrilor cari ratificau protocolul în calitatea lor de state suverane, era cu mult mai mic decât altădată. Protocolul genevez, poate cea mai importantă realizare a Societății Națiunilor în sensul ideii dela baza ei, a fost ratificat în decursul timpului numai de câteva state, printre cari nu se găsea nici o putere mare.

Așa a devenit Geneva o bursă politică

Urmarea acestor insuccese repetate a fost o renunțare din ce în ce mai accentuată la Societatea Națiunilor mai ales din partea statelor mici și mijlocii, cari au recunoscut tot mai clar faptul că Liga nu va fi niciodată în stare de a-și îndeplini vreodată misiunea ei inițială de arbitru mondial recunoscut. Din acest motiv, sesiunile Consiliului Ligii, cari aveau loc de patru ori pe an, și adunarea generală care avea loc odată pe an, scădeau din ce în ce mai mult la nivelul unor burse politice internaționale; delegații veneau încă regulat la Geneva, dar în primul rând nu de dragul activității propriu zise pe lângă Liga Națiunilor, ci deoarece acolo se întâlneau oamenii politici de seamă din toate țările lumii, oferindu-se astfel ocazia unor conversațiuni fără formalități.

Prestigiul scăzut al Ligii putea îl observat de orice observator atent, prin faptul că până și cercurile cari ar fi trebuit să fie apărătorii cei mai energici ai adevăratelor idealuri ale Societății Națiunilor, din cauza atitudinii lor fundamentale democratice, au început de pe la anul 1927 să considere ca o caracteristică a întregii instituțiuni, caracterul de bursă al forului genevez. Ne-am dat seama prea bine, că la o astfel de instituție cu caracter de bursă, al cărei centru de greutate nu se mai afla în sălile de ședință ale comisiunilor și ale consiliului și nici pe tribunele oratorilor adunării, ci în coridoarele sau bufeturile palatului Ligii sau în holurile hotelurilor geneveze, nu putea rezulta decât rodul îmbelșugat al zvonurilor politice. Marea presă internațională și-a avut cu această ocazie cea mai bună conjunctură și încetul cu încetul accentele se deplasau tot mai mult în sensul ziaristicei internaționale fără responsabilitate, care și-a trăit aici cea mai mare înflorire, chiar dacă această înflorire nu era tocmai cea mai bine mirositoare. Acestei înfloriri îi datora Liga Națiunilor faptul că prestigiul său o fost sprijinit mereu în opinia publică a multor state membrei, cu toate insuccesele nenumărate evidente, căci marea presă nu-și putea documenta mai bine supremația sa, decât prin injecțiile pe cari le administra — din interes propriu — organismului Ligii națiunilor, ce dădea deja semne îngrijorătoare de slăbiciune.

Natural, în cadrul unui articol nu este posibil să descriem întreaga istorie a tragediei ideii Ligii Națiunilor. După ce Societatea Națiunilor dăduse greș în toate chestiunile mari ce i se puseseră începând dela problema întăririi proprii prin creierea unui aparat executoriu și terminând cu catastrofa chestiunii dezarmării și a conflictului chino-japonez, în anul 1935, Angliei i-a reușit, cu ajutorul Franței și al Rusiei Sovietice, să organizeze un fel de acțiune mare unitară a Societății Națiunilor, în conflictul abisinian, împotriva Italiei. Dar până și aceste „sancțiuni" odioase nu au dovedit în realitate decât neputința Societății Națiunilor, căci numărul rezervelor și obiecțiunilor făcute din toate părțile era aproape tot atât de mare ca și numărul statelor ce au semnat aceste sancțiuni.

Pecetea: mutarea în Statele Unite

După ieșirea din Societatea Națiunilor a celor trei mari puteri, Germania, Japonia și Italia la cari s'a adăugat în curând o întreagă serie de alte state, în curând după eșecul sancțiunilor anti-italiene, Liga geneveză deveni un hoit și în ochii celor cari din diferite motive tot mai crezuseră în reușita vreunor încercări de readucere la viață. Iar la sfârșitul anului 1939, când resturile secretariatului Ligii Națiunilor au părăsit noul palat pompos al Ligii Națiunilor depe malurile lacului Leman, mutându-se în Statele Unite, cari nu au fost niciodată membre ale Ligii Națiunilor, s'a pus de fapt pecetea pe o sentință de condamnare la moarte de mult executată.

Încercarea greșită dela început și nenorocită în aplicare a Societății Națiunilor nu va fi repetată. Nici cei mai credincioși adepți ai ideii Ligii Națiunilor nu pot avea această dorință dacă reflectează puțin.

Bazele spirituale ale nouei comunități a națiunilor

Dar desigur sfârșitul acestui război va aduce cu sine o nouă uniune europeană a popoarelor, care nu se va întemeia numai pe o construcție anemică, ci pe fapte politice, economice și sociale de o importanță decisivă.

Natural, formele acestei noui comunități europene a popoarelor, sub scutul puterilor Axei, nu pot fi determinate încă în amănunte. Dar bazele spirituale pe cari se poate construi și se va construi această comunitate încep să se desemneze încă depe acum. Atâta timp cât războiul nu este încă terminat, poate apărea aproape îndrăznet să vorbești despre această nouă comunitate a popoarelor europene; căci există încă un întreg șir de state europene, cari consideră că este o pierdere distrugerea vechii dezbinări și sfârșitul unui conflict etern în străvechiul spațiu european. Această jale din partea celor cari au fost învinși în luptă pentru un idol extrem de primejdios, și cari suleră încă astăzi de urmările acestei înfrângeri, este poate de înțeles din punct de vedere omenesc. Dar aceste sentimente trebue să treacă pe planul al doilea, în interesul întregului spațiu occidental; căci într'o lume care calculează din punct de vedere politic și economic cu spații mari și cu continente, chiar din considerațiuni practice nu mai este loc pentru un egoism democratic acerb.

După excluderea definitivă a influenței britanice, Europa va trebui să mai ducă o luptă grea pe continent pentru a-și ocupa locul ce i se cuvine în lume. În această luptă este nevoie de o unire a tuturor forțelor. Dar noi știm că cu timpul cea mai bună organizație trebue să dea greș, dacă ea nu este sprijinită de o forță morală vie. Astfel și o comunitate europeană a națiunilor va ajunge numai atunci la o adevărată viață, când ea se va baza pe realitatea unei practici internaționale sociale, care să asigure locul corespunzător fiecărui membru al nouei comunități de soartă, caracterului său, valorii sale și randamentului său social.

În ceeace privește formele acestei comunități europene a națiunilor, astăzi nu putem spune cu siguranță decât un singur lucru: deoarece situația inițială a nouei comunități se deosebește mult de situațiile internaționale din care a rezultat experiența de tristă memorie a Societății Națiunilor, acea contrazicere internă a unei construcții bazate pe teorii anemice va fi evitată din capul locului, ținându-se seamă de realitatea politică. Puterile Axei, ca puterile conducătoare din punct de vedere moral și politic ale nouei Europe, vor putea proceda cu o siguranță internă puternică la reconstrucția Europei. Dar noua comunitate nu-și va face intrarea în lume numai cu o mare putere internă, ci ea va avea prin armatele victorioase ale puterilor Axei o protecție a popoarelor europene, întemeiată pe ideia unei ordini sociale clare, adică ea va dispune de acei „dinți" lipsa cărora a fost unul dintre cauzele pentru care a trebuit să se prăbușească Societatea Națiunilor de tristă memorie.

Situaţia militară în Balcani până în dimineaţa zilei de 6 Aprilie 1941: *In Grecia se găseşte un corp expediţionar englez cu un efectiv de aproximativ 40.000 de oameni. Terenurile de aviaţie balcanice sunt ocupate de avioanele engleze. Continuu se transportă materiale noui; planul englez, cunoscut din timpul războiului mondial, de a ataca Germania şi aliata sa Italia prin Balcani, apare din nou la suprafaţă. Terenurile petrolifere din România, Dunărea, artera de viaţă a Europei răsăritene, Bucureştii, Viena, Münchenul, Milano, Roma, sunt la o distanţa primejdioasă de bazele aeriene din Grecia şi Jugoslavia, fiind expuse atacurilor aeriene. Pe zi ce trece, se apropie eventualitatea unei incursiuni a armatelor aliate iugoslave, greceşti şi britanice în Câmpia Po, în Ungaria, Slovacia şi România. Următorul reportaj arată cum toate aceste intenţii au fost zădărnicite chiar dela început*

Desen: Heinisch

Campania din Balcani contra Angliei

de căpitanul Harald Weberstedt, din Comandamentul Suprem al Armatei Germane

Anglia are nevoe de o nouă bază de atac

Primul an de război a adus politicii şi strategiei Angliei înfrângeri după înfrângeri. Polonia a fost zdrobită în câteva săptămâni. Prin ocuparea Norvegiei s'a zădărnicit atacul plănuit de Anglia împotriva flancului de Nord german. După victorioasa campanie din Vest, Anglia a fost obligată să treacă în defensivă. E uşor de aceea de înţeles că Anglia, datorită acestei situaţii dificile, încercă pe toate căile să ajungă la un război activ contra Reichului. In Londra se auziră din ce în ce mai multe voci, care recunoşteau că războiul nu poate fi câştigat decât prin nimicirea armatei germane şi prin ocuparea ţării.

Atac în flancul din Sud-Est.

De aceea Anglia a reluat vechiul plan din războiul mondial, de a ataca Reichul german în flancul din Sud-Estul Europei. In acest scop trebuia cu orice preţ şi cu orice mijloace să se împiedece o pacificare a Balcanilor din partea Germaniei. Trebuiau găsite guverne care să fie dispuse să-şi bage în foc popoarele pentru interesele engleze, în caz de nevoe să le jertfească chiar acestor interese. Sub protecţia şi cu ajutorul lor ar fi fost posibil să se concentreze trupe puternice în Balcani, pentruca la momentul potrivit să se poată ataca Germania prin Sud-Est. Incă dinaintea acestei acţiuni economia de război a Reichului german trebuia să fie simţitor deranjată prin închiderea navigaţiei pe Dunăre şi prin ocuparea sau în cel mai rău caz prin distrugerea regiunilor petrolifere din România. Prin stabilirea de unităţi puternice ale aviaţiei britanice în Balcani se putea duce un război aerian mult mai intensiv decât până acum contra Germaniei. Intregul teritoriu al Reichului se afla atunci în zona de acţiune a aviaţiei britanice de bombardament, chiar şi a formaţiilor mai mari.

Dar tocmai pentrucă aceste planuri erau pentru Anglia atât de promiţătoare, în ce priveşte conducerea războiului, conducerea Reichului n'a stat cu braţele încrucişate, până ce aceste planuri să fie realizate. Deşi intenţiile engleze începuseră să fie clare încă din toamna anului 1940 şi din iarna anului 1940—41, guvernul Reichului a dat dovadă şi de data aceasta de o deosebită răbdare şi linişte. El voia să înlăture orice vărsare de sânge inutilă şi de aceea a aşteptat până în ultimul moment, pentru a vedea dacă nu cumva guvernele atâtate de Anglia se vor cumineţi, gândindu-se la interesele propriilor popoare. Abia mai târziu s'a putut constata, pe baza documentelor găsite în timpul campaniei, că personalităţile conducătoare erau conduse adeseori de interese materiale private, printre care lira sterlină avea rolul hotărîtor, şi nicidecum de considerente politice sau de sentimentul răspunderii.

Cele două victime

Germania, în calitatea sa de principal partener economic, a avut interese exclusiv economice în statele din Balcani. Materiile prime şi produsele agricole ale acestor state sunt obiectele de schimb naturale pentru produsele industriale ale Reichului. Deaceea singurul interes al Germaniei este ca în aceste state să domnească liniştea şi ordine. Forma de stat şi situaţiunile politice interne nu interesează Germania.

Urmărind această politică Germania, împreună cu aliata sa, Italia, a aplanat multe conflicte în acest spaţiu şi prin aceasta a adus o contribuţie importantă la păstrarea păcii în Europa. Statele balcanice au aderat rând pe rând la Pactul Tripartit şi şi-au dovedit prin aceasta voinţa lor de a colabora împreună cu Germania şi cu Italia la reorganizarea Europei.

După acceptarea garanţiilor politice din partea puterilor apusene, în Aprilie 1939, **Grecia** a devenit din ce în ce mai dependentă de Anglia. Documentele ce s'au găsit la Charité în Franţa dovedesc fără echivoc că Grecia a trecut de partea puterilor occidentale încă de la începutul războiului, şi anume mai întâi în secret şi mai târziu pe faţă. Amintim aici numai conversaţiunile de stat major greco-franceze asupra debarcării unui corp expediţionar la Salonic, acceptarea tranzitului secret de avioane franceze destinate Poloniei şi acceptarea debarcării trupelor britanice pe insula Creta. O armată expediţionară engleză, înarmată modern şi cu toate armele, precum şi unităţi puternice de aviaţie, au fost aduse pe continent şi continuu reîmprospătate. La sfârşitul lunii Martie 1941 efectivul trupelor engleze debarcate în Grecia era de 40—50 mii oameni, iar după informaţii americane, chiar de 200.000 oameni.

In Jugoslavia s'a văzut încă de la debarcarea guvernului Stoiadinovici, în Februarie 1939, că păreau să câştige puterea anumite elemente, care erau contra prieteniei cu Germania şi al căror scop era să dea ţara pe mâinile puterilor apusene. Aşa spre exemplu documentele secrete ale marelui stat major francez aduc dovezi clare, că Jugoslavia încă din vara anului 1939, adică înainte de izbucnirea războiului, a avut conversaţiuni de stat major cu puterile apusene asupra acţiunii plănuite la Salonic. Mai departe Jugoslavia s'a dovedit dispusă să sprijinească transporturile de război pentru Anglia şi Franţa, cu păstrarea aparentă a neutralităţii şi să facă un schimb de informaţiuni cu aceste puteri. Chiar după înfrângerea Franţei, la 11 Iunie 1940, s'a declarat ministrului Franţei la Belgrad, că Jugoslavia ar fi gata să treacă imediat de partea Franţei, dacă soarta războiului s'ar schimba.

Deşi guvernul Reichului cunoştea aceste evenimente, el spera totuşi în raţiunea şi dorinţa de pace a conducerii statului jugoslav şi a invitat în toamna anului 1940 şi acest stat să adere la Pactul Tripartit. Anglia a intervenit imediat cu toate mijloacele de presiune, pentru a împiedeca acest pas. Opinia publică a fost bombardată cu tot felul de ştiri, telegrame şi zvonuri, care de care mai mincinoase, iar guvernul jugoslav a fost influenţat prin note şi demersuri, încât a oscilat multă vreme până a aderat la Pactul Tripartit. Germania i-a uşurat hotărîrea, luând în consideraţie, cu foarte multă mărinimie, dorinţele speciale ale Jugoslaviei.

In momentul când s'a semnat aderarea Jugoslaviei la pact, în ziua de 25 Martie 1941 la Viena, părea că raţiunea a învins. Dar imediat după aceea Anglia a pus în joc toate mijloacele sale prin serviciul său secret şi prin cercurile militare sârbeşti căzute în dependenţa sa, spre a înfăţişa guvernul, care a semnat pactul, drept trădător de neam, în faţa poporului şi prin aceasta pentru a-i provoca căderea. Populaţia a fost atâtată prin emisiuni în limba sârbă difuzate prin posturile de radio englezeşti să opună rezistenţă guvernului. Acestea sunt exemple unice de amestec al unei puteri străine în problemele interne ale altui stat. Lovitura de stat a elementelor anglofile a reuşit. Printul Regent a trebuit să fugă din ţară. Primul ministru şi ministrul de externe au fost arestaţi, iar minorul Petru a fost proclamat rege, un rege numai aparent.

Anglia deci a găsit în guvernele din Grecia şi din Jugoslavia unelte,

Inamicul a fost sfărâmat în bucăți și învins

Din ordinul Führerului, Comandantul Suprem al Armatei germane și conform instrucțiunilor sale, la 6 Aprilie 1941 ora 5,20 dimineața, au început operațiile contra Angliei în Balcani. In acest moment începe cea de a patra mare campanie din războiul de astăzi. Incepea a patra bătălie pentru continentul european, care avea să înlăture ultima bază de atac, pe care și-o creiase Anglia pe uscat. Campania aceasta din Balcani este memorabilă pentru desfășurarea războiului de astăzi, pentrucă prin ea Anglia a fost înlăturată din ultima poziție din care putea să atace Europa, — dar în același timp ea este importantă și pentru istoria războaielor în general: Pe când campania din Polonia a verificat posibilitățile tancurilor în vaste bătălii de învăluire, pe când în Norvegia s'a dovedit că se poate lupta cu succes peste mare și contra flotei inamice mult superioare numeric și pe când străpungerile frontale ale bătăliei din Franța au distrus visurile despre linia Maginot și despre războiul de tranșee, — campania din Jugoslavia și Grecia a dovedit două lucruri: Pe de o parte posibilitățile de adaptare ale comandamentului german și bogăția sa de idei creatoare, care tocmai din dificultatea principală, adică din inaccesibilitatea terenului și-a făurit planurile de operațiuni. Comandamentul german a utilizat puținele văi proprii pentru unitățile motorizate moderne, pentru ca să provoace spărturi prin frontul și dispozitivul inamic, care să izoleze și să distrugă marile unități ale inamicului. La sfârșitul acestor evenimente istorice stă eroismul unic dovedit de aviația germană, care, operând pe cont propriu, a transportat trupe la 250 km peste mare pentru cucerirea unei insule, care părea a fi puternic ținută de un inamic superior ca număr și material, susținut de o flotă puternică.

6 Aprilie 1941 ora 5,20 dimineața: *Infanteriștii și vânătorii de munte germani au pătruns până aproape de pozițiile inamicului. Nu s'a făcut încă bine ziuă și avioanele în picaj au și pornit, pentru a putea arunca primele bombe asupra fortificațiilor iugoslave și grecești, la ora 5,20 precis.* Foto: Habedank (PK)

In mijlocul liniei Metaxas: *Infanteria a cucerit în atac direct, marile adăposturi betonate din Linia Metaxas. Acum drumul este liber pentru înaintarea rapidă a trupelor germane în Grecia, cari în puține zile vor separa pe de o parte armata grecească de cea jugoslavă, iar pe de altă parte armatele grecești între ele. Această concepție operativă cere lupte grele în lanțurile de munți dela graniță, unde jertfele mari au fost evitate numai datorită instrucției excelente a fiecărui infanterist german în parte, care știe (fotografia de jos) să utilizeze cu dibăcie terenul*

care erau dispuse să-și jertfească popoarele pentru Anglia, chiar împotriva intereselor țării.

In prima zi: două lovituri decisive

In dimineața zile de 6 Aprilie unități puternice de aviație germană au bombardat fortăreața Belgrad, distrugând fortificațiile, cazărmile, căile ferate și transmisiunile. Atacurile au fost repetate ziua întreagă și în timpul nopții următoare. Succesul acestui bombardament scurt nu poate fi mai bine dovedit și confirmat decât prin constatarea că guvernul și comandamentul militar din Belgrad s'au văzut silite să părăsească orașul.

In zorii aceleași zile câteva unități mici formate din soldați germani au cucerit malul sârbesc al Dunării la Porțile de Fier printr'un atac prin surprindere foarte îndrăzneț. Prin aceasta s'a zădărnicit în primul rând planul elaborat mai ales de Anglia, de a bloca Dunărea. Alte două încercări ale inamicului de a bloca navigația pe Dunăre pentru lung timp prin scufundarea de șlepuri au fost de asemnea înlăturate.

Astfel, în mai puțin de 24 ore artera vitală a Balcanilor, Dunărea, a fost apărată de gravi avarii și în același timp creerul armatei jugoslave a fost așa de greu lovit, încât conducerea operațiunilor militare din zilele și săptămânile ce au urmat purtau urmele fatale ale acestei lovituri.

Intâia breșă

Sub comanda mareșalului List câteva unități ale armatei germane, care își aveau dispozitivul principal în Bulgaria de Sud, au depășit prin surprindere frontiera spre Serbia și Grecia.

Divizii blindate și de infanterie au înfrânt în scurt timp rezistența îndârjită a armatei III sârbești. Incă a doua zi de atac s'a putut trece Vardarul lângă Skoplje și Veles. Această înaintare de circa 100 de km în teritoriul inamicului a fost de mare importanță pentru restul operațiunilor. Forțele jugoslave și greco-engleze au fost divizate în două părți, care trebuiau să opereze de acum înainte fără legătură între ele. Terenul, prin care urma să se desfășoare atacul, era foarte muntos și lipsit de drumuri, ceea ce înlesnea inamicului posibilități variate de apărare și de rezistență. Puținele șosele și drumuri nu pot fi comparate cu căile de comunicație din alte țări europene.

A doua breșă

O altă grupare de forțe din armata List a primit greaua misiune de a pătrunde prin fortificațiile grecești de la granițele Bulgariei și de a înainta spre Salonic, cu centrul de greutate pe flancul din dreapta. „Linia Metaxas" era o zonă de fortificații înzestrată de ani de zile cu cele mai moderne mijloace și așezată într'un teren ideal pentru defensivă. Tăria acestor poziții era dovedită prin numeroasele puncte fortificate de beton cu armament mecanic și poziții fortificate pe vârfuri și obstacole contra tancurilor și infanteriei. Terenul dintre aceste fortificații părea imposibil de trecut. „Linia Metaxas", apărată de trupele de elită ale Greciei, era socotită ca de neînfrânt. — Divizii de munte și de infanterie, susținute puternic de aviație, au străpuns în urma luptelor grele, în ziua a treia a atacului, fortificațiile grecești la trecătoarea Rupel, spre răsărit de munții Rodope. La flancul drept înaintau unități motorizate prin colțul de Sud-Est al Serbiei, învingând rezistența dârză a inamicului și ocupând în dimineața zilei de 9 Aprilie portul important al Salonicului. Prin aceasta s'a realizat încă o izolare a forțelor inamice. In aceeași zi a capitulat armata grecească de la răsărit de fluviul Vardar.

Eliberarea Croației

O altă armată germană, sub comanda generalului de armată Freiherr von Weichs se afla în dimineața zilei de 6 Aprilie în perioada de concentrare în Carintia, Stiria și Ungaria superioară. Aceasta era încă o dovadă, că Germania nici nu a voit această luptă și nici n'a pregătit-o. Această armată germană a pornit la atac în dimineața zilei de 10 Aprilie cu direcția spre Sud, după ce în primele zile câteva unități împreună cu trupele de acoperire au luat în stăpânire trecătorile munților Karawanken și mai multe trecători din regiunea râurilor Drava și Mur. O divizie motorizată s'a îndreptat spre Zagreb, învingând rezistențele sârbești și intrând victorioasă în a doua dimineață în capitala Croației, în ovațiunile populației.

Armata sârbească de Nord de afla în completă descompunere. Trupele croate depuseseră armele. S'a proclamat statul independent croat. Slăbiciunea internă a statului iugoslav, format din mai multe popoare, a devenit evidentă. Incepea disolvarea lui.

Trupe germane motorizate înaintau dinspre Zagreb prin Karlovac spre Vest și făcură legătura cu trupele italiene în ziua de 12 Aprilie. In aceeași zi și-au dat mâna și trupele germane cu cele italiene în Nordul lacului Ohrida.

Despre eroismul aviației

Un bombardier în picaj se strecoară prin barajele tunurilor antiaeriene. *Avionul și camarazii săi își vor ajunge ținta, întocmai cum și-a îndeplinit însărcinarea sa întreaga aviație germană în această campanie. Mașinile îndeplinesc misiunile lor, ca avioane de recunoaștere, de transport, de bombardament și atac în picaj. Fără aviație, rapidul și nimicitorul succes din Balcani nu ar fi fost de imaginat*

Fotografii : Wundsh ammer (PK. 8)

Bombardierele în picaj au pătruns spre țintă. *Primele bombe au căzut. În centrul fotografiei un tanc petrolifer este lovit în plin. În aer, se văd avioanele care sosesc pentru atac, și cele care se retrag*

Din tancul lovit se ridică un nor de fum

și devine din ce în ce mai roșu, în timp ce vaporul începe să ardă

se înalță sute de metri și-și schimbă culoare într'un roșu deschis

Acum lăcările se risipesc. Un nor negru de fum se întinde deasupra apei albastre

"Ca și cum norul de fum ar dori să urmărească avioanele, se ridică din ce în ce mai mult și în cele din urmă se pierde . . .

. . . peste unul din cimitirele de vase ale acestui război. În care Anglia a pierdut peste 1,100.000 de tone, vase scufundate și avariate

Din trei direcții, spre Belgrad

În ziua de 12 Aprilie trupele germane se apropiau de capitala Serbiei venind din trei direcții. Diviziile sârbești, ce au încercat să li se opună, au fost distruse, având de ales între fugă, moarte sau predare. Inamicul a încercat zadarnic să oprească înaintarea trupelor germane motorizate și a unităților mecanizate, prin distrugeri de poduri și prin inundații. Trupe rapide din Armata Weichs erau de la început îndreptate spre Belgrad, venind din direcția Nord-Vest. Unități motorizate și trupe SS din armata generalului List se îndreptau spre inamic din regiunea de la Sud de Timișoara. Din Sud veneau unități blindate din Armata List sub comanda generalului von Kleist. După ce porniseră în ziua de 8 Aprilie din apropierea Sofiei, ocupaseră în zilele următoare importantul nod de comunicație Niș și risipiseră mai multe divizii sârbești, care încercaseră să li se opună între Niș și Belgrad. Forțele inamic din ținutul Belgradului au început să se retragă spre Sud-Vest în direcția Serajevo. După ce în seara zile de 12 Aprilie o mică unitate germană a intrat în Belgrad, capitala a fost predată. Repeziciunea acestor operațiuni a fost posibilă numai datorită aviației germane, care și-a dovedit superioritatea în aer, afirmând-o încă din primul moment. Ea a susținut adesea luptele crâncene de pe pământ și a dat unităților armatei de uscat informațiunile necesare asupra inamicului.

Trupele ungare au înaintat în același timp în direcția Osijek până la Dunăre, pe ambele părți ale orașului Novisad.

După o săptămână de lupte mai mult de jumătate din armata sârbească era nimicită. Aviația inamicului era paralizată. Totuși potentații sârbi, lipsiți de sentimentul răspunderii, au cerut armatei să opună mai departe rezistența, în timp ce ei își pregăteau fuga în străinătate.

În cazanul sârbesc

Resturile armatei sârbești se retrăgeau în spre Serajevo și în regiunea muntoasă din Bosnia și Muntenegru. Existau indicii despre intenția inamicului de a încerca să salveze cel puțin anumite părți pe mare, spre Grecia. De aceea comandamentul german a înțeles că trebue să urmărească pe inamic și să nu-l slăbească din ochi. Din nou diviziile blindate și „trupele rapide" au primit mari misiuni. Ele au pornit la atac din regiunea Karlovac, Belgrad și Niș, depășind regimentele care fugeau sau atacându-le din flanc, înconjurând trupe care se concentrau sau atacând prin surprindere batalioane în timpul popasului. Aviația germană a bombardat concentrări de trupe și posturi de comandă inamice și a distrus gări și cazărmi. Bombardamente distrugătoare în picaj au nimicit coloane motorizate inamice și au aruncat trenuri de pe șine. Radio Londra a anunțat în seara zile de 14 Aprilie: „Jugoslavii au început acum să lupte serios. Atacul german din Sudul Jugoslaviei și de la granița Greciei a pierdut complect din avântul de la început."

Trupele italiene au înaintat la Nord prin Knin și Spalato spre Ragusa și Mostar, iar la Sud din Albania spre Cetinie.

La 15 Aprilie au început tratativele capitulării în Belgrad și Serajevo. În ziua următoare a capitulat armata II sârbească în regiunea Serajevo și la 17 Aprilie ora 21 a fost semnată capitularea fără condiții a întregii armate jugoslave.

Numărul prizonierilor sârbi s'a cifrat la 6.298 ofițeri și 337.864 subofițeri și trupă. Croații și Macedonenii au fost imediat eliberați. Prada de război a fost imensă.

În 11 zile un inamic a fost complect distrus. El s'a lăsat în solda Angliei contra tuturor avertismentelor, chiar și din rândul oamenilor de răspundere din propria țară, și de aceea a trebuit să sufere consecințele. Promisiunile de ajutor mare ale Angliei au rămas pură teorie.

Urmărirea din Grecia

Dar campania nu se sfârșise încă. Corpul expediționar englez din Grecia „aștepta cu nerăbdare să ia contact cu inamicul și să bată pe Germani".

După capitularea armata grecești din Răsăritul Vardarului, în ziua de 9 Aprilie, misiunea principală era distrugerea grupului de forțe anglo-grecești, în colaborare cu trupele italiene, care înaintau din Albania. „Trupele rapide" și unități din SS din Armata List au întâlnit unități britanice pentru prima dată la Florina, în ziua de 10 Aprilie. În urma luptelor de mai multe zile, Englezii au fost aruncați peste Aliakmon, iar în ziua de 14 Aprilie Cozani a fost cucerit. Trupe mecanizate și de munte din regiunea Salonic au depășit râul Aliakmon. Trupele engleze au fost scoase din pozițiile lor bine organizate și puternic apărate din Sudul fluviului și puse pe fugă în direcția Sud.

În același timp aviația germană de recunoaștere a surprins îmbarcări de trupe în porturile grecești. Radio New York a anunțat în seara zilei de 15 Aprilie următoarele: „Englizii trimit noui contingente de trupe în Grecia. Știrile, că trupele engleze s'ar fi retras din Grecia au fost desmințite de Londra și date drept propagandă dușmană".

Ariergarda engleză s'a angajat din nou la luptă în regiunea Olimpului, cu misiunea de a acoperi retragerea grăbită a Englezilor de pe continent. În urma unui atac îndrăznet, de ambele părți ale muntelui, unitățile germane au reușit să pătrundă în strâmtoarea Tempe și să ocupe regiunea din Sudul Olimpului. Prin aceasta era înfrântă și rezistența inamicului din acest punct. În ziua de 18 Aprilie vânătorii de munte au înfipt drapelul cu zvastică pe vârful muntelui, la o înălțime de aproape 3000 m.

Englezii continuau să se retragă urmăriți de aproape, în direcția Larissa-Lama. Deși drumurile erau foarte proaste și terenul deosebit de greu, ariergărzile ce luptau cu îndârjire au putu să fie pretutindeni bătute.

Retragerea inamicului a fost tăiată

În timp ce o singură divizie de tancuri germane urmărea mai departe spre Sud armata engleză învinsă la Olimp, unități de trupe SS înaintau prin terenul foarte impropriu al munților Pin-

dului spre Ianina, care a fost ocupată în ziua de 21 Aprilie. Prin această se tăia diviziei greceşti, venită din Albania, singura linie de retragere. Unităţile italiene respinseseră pe Greci în lupte crâncene până la frontiera albaneză. Inamicul îşi organizase luni de zile poziţiile din această regiune şi executase multe distrugeri de poduri şi şosele. Atacurile unităţilor amice au fost îngreunate de ploae, zăpadă şi drumuri desfundate. In ziua de 23 Aprilie armata greacă din Macedonia şi Epir a trebuit să capituleze, după ce fusese încercuită la Nord şi Vest de Italieni şi la Sud de Germani. Acesta a fost un succes realizat prin colaborarea desăvârşită dintre armata germană şi cea italiană. Datorită ţinutei eroice a soldaţilor greci, condiţiunile capitulării au fost onorabile.

De la Termopile la Atena.

La strâmtoarea istorică de la Termopile, între mare şi munţi, era ultimul loc favorabil ca teren, în care înaintarea germană din Grecia ar mai fi putut fi oprită. In acest ţinut inamicul şi-a construit în luni de zile poziţie puternice. Puternice arieргărzi britanice, Australieni şi Neozeelandezi, au primit aici lupta. Tancurile germane au pornit la un atac frontal. Vânătorii de munte au urmat imediat şi au atacat în urma tancurilor. Au reuşit să înainteze cu toate greutăţile terenului, au încercuit poziţiile şi astfel au deschis strâmtoarea dinspre Sud. In timpul atacurilor prin surprindere, vânătorii germani, susţinuţi de tancuri, au capturat mai multe baterii engleze.

Diviziile motorizate germane au ajuns la Teba în ziua de 25 Aprilie. In acelaşi timp o formaţie motorizată germană a debarcat în Nordul insulei Eubea. După curăţirea insulei de inamic, trupele germane au trecut din nou pe uscat la Chalkis. In apropierea Atenei inamicul a depus numai o slabă rezistenţă, care a fost uşor înfrântă. In dimineaţa zilei de 27 Aprilie trupele germane au ocupat capitala Greciei. Toate monumentele istorice au rămas neatinse. Aviaţia germană a atacat, aci ca peste tot locul, numai obiective militare.

Lupta a mers mai departe. La 26 Aprilie paraşutişti germani au ocupat printr'un atac îndrăzneţ istmul Corint, ocupând şi asigurând canalul. Trecerile, distruse de Englezi, fără să ţină seama de interesele Greciei, au fost curând refăcute. In urma acestui atac curajos, importantul canal al Corintului a intrat în mâinile trupelor germane, absolut intact, ceea ce înseamnă mult în desfăşurarea operaţiunilor viitoare din Marea Mediterană. Paraşutiştii au făcut prizonieri circa 1.000 Englezi şi 1.500 Greci şi au urmărit resturile inamicului în retragere, cu automobilele capturate.

In acelaşi timp unităţi ale trupelor SS au trecut prin golful Patras în Peloponez. Alte trupe motorizate au înaintat prin Corint spre Sud. Unde întâlneau rezistenţă o înlăturau în cel mai scurt timp. Resturile corpului expediţionar britanic se găseau în complectă descompunere. In puţine zile Peloponezul a fost curăţit de inamic. Mii de Englezi, care nu au avut timp să ajungă până la vapoare, s'au predat. Dar în acelaşi timp alte mii de Englezi, care sperau să ajungă până la malul mării, au căzut victime ale bombardamentelor continui ale aviaţiei germane. Prin aceasta campania de pe continent era terminată.

Şi la victoria din Grecia aviaţia germană îşi are meritul ei deosebit. Datorită bombardamentelor sale continui asupra trupelor greceşti şi britanice şi prin hărţuirea neîntreruptă a legăturilor şi a liniilor de aprovizionare, ea a contribuit la împrăştierea sau predarea multor unităţi inamice.

Pierderile engleze

In momentul în care intenţia Englezilor de a fugi a fost recunoscută, bombardamentele grele ale avioanelor germane de bombardament orizontal şi în picaj s'a îndreptat zi şi noapte asupra vapoarelor comerciale şi de transport ale inamicului. Niciodată nu se va putea şti cu siguranţă câte trupe a pierdut Anglia în timpul acestor bombardamente. Porturile greceşti deveniseră adevărate cimitire de vase. Săptămâni de zile pluteau deasupra apei părţi din epavele vapoarelor scufundate. Mulţi căpitani greci au fost constrânşi de Englezi şi ameninţaţi cu revolverul să-şi pună vasul la dispoziţia Angliei, plătind cu viaţa pentru aceasta. In total aviaţia germană a scufundat 75 vapoare cu vreo 400.000 tone registru şi a variat 147 vapoare cu vreo 700.000 tone registru din flota engleză pregătită pentru fugă.

Numărul prizonierilor englezi s'a cifrat la 11.000 ofiţeri, subofiţeri şi trupă. Prizonierii greci au fost imediat eliberaţi şi lăsaţi la vatră, ca răsplată a bărbăţiei lor ostăşeşti.

Prada acestei campanii se cifrează, după datele de până acum, care nu sunt definitive, la peste 1.500 tunuri, mii de mitraliere, peste 600.000 arme portative, sute de tancuri şi automobile. In plus au căzut în mâinile învingătorilor mari rezerve de alimente, carburant şi cantităţi imense de muniţiuni.

O armată zboară spre Creta

Insulele greceşti importante din Marea Egee au fost ocupate de unităţi ale armatei germane între 15 şi 28 Aprilie, prin îndrăzneţe atacuri individuale. In ziua de 6 Mai au fost cucerite insulele Chios şi Mitilene din apropierea coastei Asiei Mici. Detaşamentele de atac, care nu puteau aştepta ajutor din nici o parte, au luptat eroic şi au constrâns pe inamic să se predea. Unităţi italiene au ocupat în ziua de 11 Mai insulele din Ciclade. Dar Creta era încă în mâna Englezilor.

In zorii zilei de 20 Mai a început atacul german prin surprindere asupra Cretei. După ce unităţi de avioane de bombardament orizontal şi în picaj au bombardat cuiburile de rezistenţă inamice, poziţiile de artilerie şi terenurile de aviaţie, vânătorii paraşutişti şi trupele transportate în avion au ocupat punctele importante de pe coasta de Nord a Cretei, prin atacuri îndrăzneţe.

Flota engleză a încercat să împiedece reimprospătarea şi întărirea trupelor germane de pe insulă. Englezii au încercat să intervină şi cu artileria grea. Astfel în ziua de 20 Mai a înce-

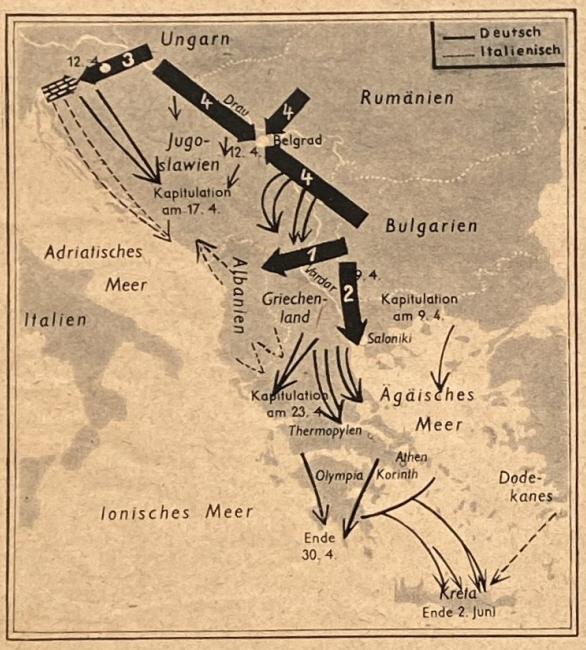

Campania „breşelor". *Harta arată cele patru breşe mari prin care armata germană a despărţit forţele adverse, pentru a le nimici separat. Prima breşă a despărţit armata iugoslavă de cea grecească, a doua a pricinuit capitularea armatei greceşti staţionată la Est de Salonic, a treia, ca şi prima a făcut legătura unităţilor germane cu cele italiene şi a nimicit armata iugoslavă de Nord. A patra a nimicit celelalte divizii sârbeşti şi a împins stăpânirile în zona de încercuire, unde au capitulat. După aceea a început urmărirea trupelor de debarcare engleze prin Grecia şi Peloponez, care s'a sfârşit prin saltul pe insula Creta, unic în istoria războaielor.*

Desen: Diederich

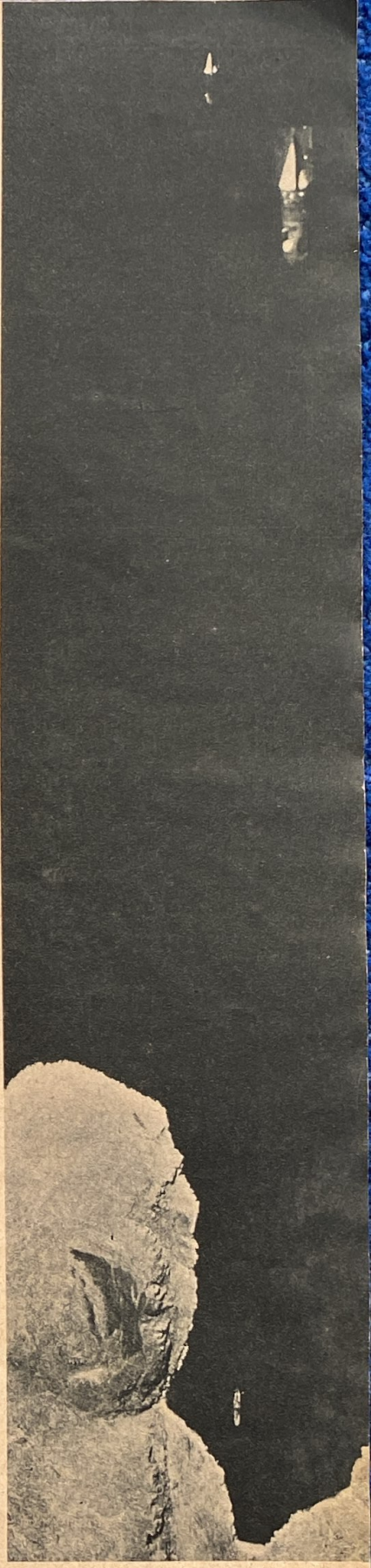

Trei bombe *iar jos de tot, abia vizibilă, ţinta... o fotografie, care, cu o claritate unică, arată greutatea de a ochi vapoarele şi în acelaşi timp un document care arată buna instruire a aviatorilor, dacă ne gândim la milioanele de tone scufundate*

Fotografie: Schmidt (PK)

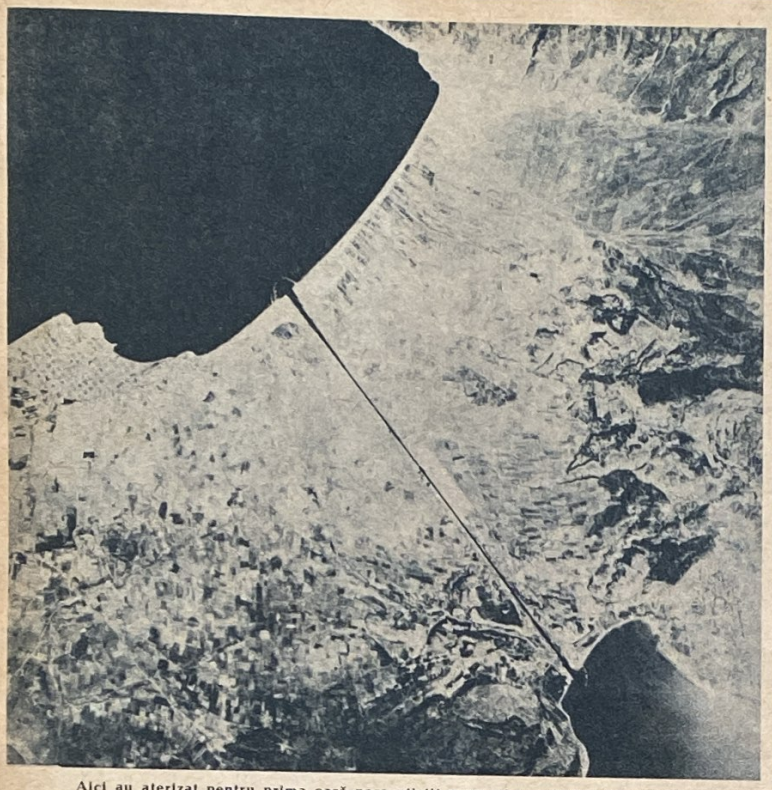

Aici au aterizat pentru prima oară paraşutiştii germani pe pământ grecesc: *O fotografie aeriană a Istmului Corintului şi a canalului, care a avut o deosebită importanţă pentru operaţiunile engleze din Marea Mediterană în timpul ultimei campanii şi mai ales a retragerii. Paraşutiştii, — cari au făcut circa 1000 de prizonieri britanici, — au închis retragerea engleză şi au liberat drumul spre Peloponez*

put o luptă crâncenă între unităţile aviaţiei germane şi flota britanică din Mediterana Orientală. In cinci zile aviaţia germană a scufundat 7 crucişătoare şi crucişătoare anti-aeriene, 8 distrugatoare, 5 vedete şi un submarin. Prin aceasta domnia Angliei în Mediterana Orientală devenea o iluzie. Flota britanică a trebuit să părăsească apele din Nordul Cretei. Alte 4 crucişătoare şi numeroase vase de război au fost nimicite de unităţile marinei şi aviaţiei italiene.

Lansarea pe insulă a paraşutiştilor s'a făcut mai întâi în mai multe puncte de pe coasta de Nord. Punctul principal a fost în Vest. Aici, după lupte grele şi variabile, paraşutiştii au izbutit să ocupe şi să păstreze aerodromul Malemes. Din acest punct a pornit, patru zile după aterizare, atacul organizat contra forţelor principale inamice, grupate în regiunea oraşului Chania. Englezii erau în defensivă în cuiburi de rezistenţă şi în localităţi. După lupte înverşunate, de multe ori piept la piept, la 27 Mai a fost cucerită Chania, atingându-se golful Suda, care servea Englezilor drept punct de sprijin al flotei. Cu aceasta se câştigase un punct însemnat, asigurându-se situaţia pe insulă.

Se începu fără întrerupere urmărirea spre Est a inamicului, care se apăra cu îndârjire. Trebuia acum să se stabilească rapid legătura cu paraşutiştii, care luptau spre Estul insulei. La 29 Mai a fost cucerit Rhetymnon, uşurându-se situaţia unităţii de paraşutişti angajate în lupte grele în partea de Răsărit a oraşului. Chiar a doua zi s'a putut stabili legătura cu paraşutiştii aflaţi la Iraklion. Această grupă cucerise oraşul şi aerodromul după lupte cu forţe mult superioare inamice. In ziua de 30 Mai s'a făcut legătura şi cu trupele italiene. Italienii debarcaseră cu două zile înainte în golful Saitia, înaintând de acolo spre Jerapetra.

După ce vânătorii de munte germani au învins, la 1 Iunie, în munţii din Nordul localităţii Sfakia, ultimele resturi ale trupelor engleze, luptele erau terminate, Creta curăţită de inamic. Trupele germane capturaseră circa 11.000 Englezi şi 5.000 Greci, precum şi numeroase tancuri, tunuri şi mari cantităţi de arme portative, muniţiuni, combustibil, îmbrăcăminte şi alimente.

Operaţiunile pe insulă au putut fi executate cu succes numai datorită faptului, că aviaţia germană a reuşit să câştige, prin lupte grele, superioritatea aeriană, păstrând-o până la victorie.

Luptele au fost grele, iar de la trupe a trebuit să se ceară sforţări imense. Domnea câteodată o căldură de peste 30° la umbră. Mari greutăţi prezenta aprovizionarea cu apă. Terenul era muntos, lipsit de vedere generală şi de posibilităţi de transport, oferind apărătorului în multe locuri condiţiuni favorabile pentru rezistenţă.

Inamicul îşi organizase poziţiile de luni de zile. El dispunea de artilerie numeroasă şi de tancuri, care lipseau trupelor germane.

Pentru prima dată în istorie

Cucerirea insulei Creta este la fel de importantă din punct de vedere al execuţiei, cât şi în ce priveşte consecinţele.

Fără să fi existat experienţă în acest domeniu, s'a executat cu succes, pentru prima dată în istoria războaelor, o debarcare pe calea aerului a numeroase trupe.

Exclusiv pe calea aerului au putut fi transportate trupe gata de luptă, de la distanţe de 300—400 km şi mai mult, ele fiind în acelaşi timp continuu aprovizionate şi reîmprospătate cu alimente, muniţiuni şi întărite continuu cu arme grele. In scurt timp trupele erau atât de puternice, încât au putut să angajeze atacul contra unui inamic mult superior prin armele lui grele şi favorizat de teren, — şi să-l învingă. Insuşi transportul răniţilor şi bolnavilor a fost executat în condiţiuni excelente pe calea aerului.

Prin aceasta se termina campania glorioasă din Balcani, despre care Führerul a spus: „Asupra acestei campanii se poate scrie o singură frază: Pentru soldatul german nu este nimic imposibil."

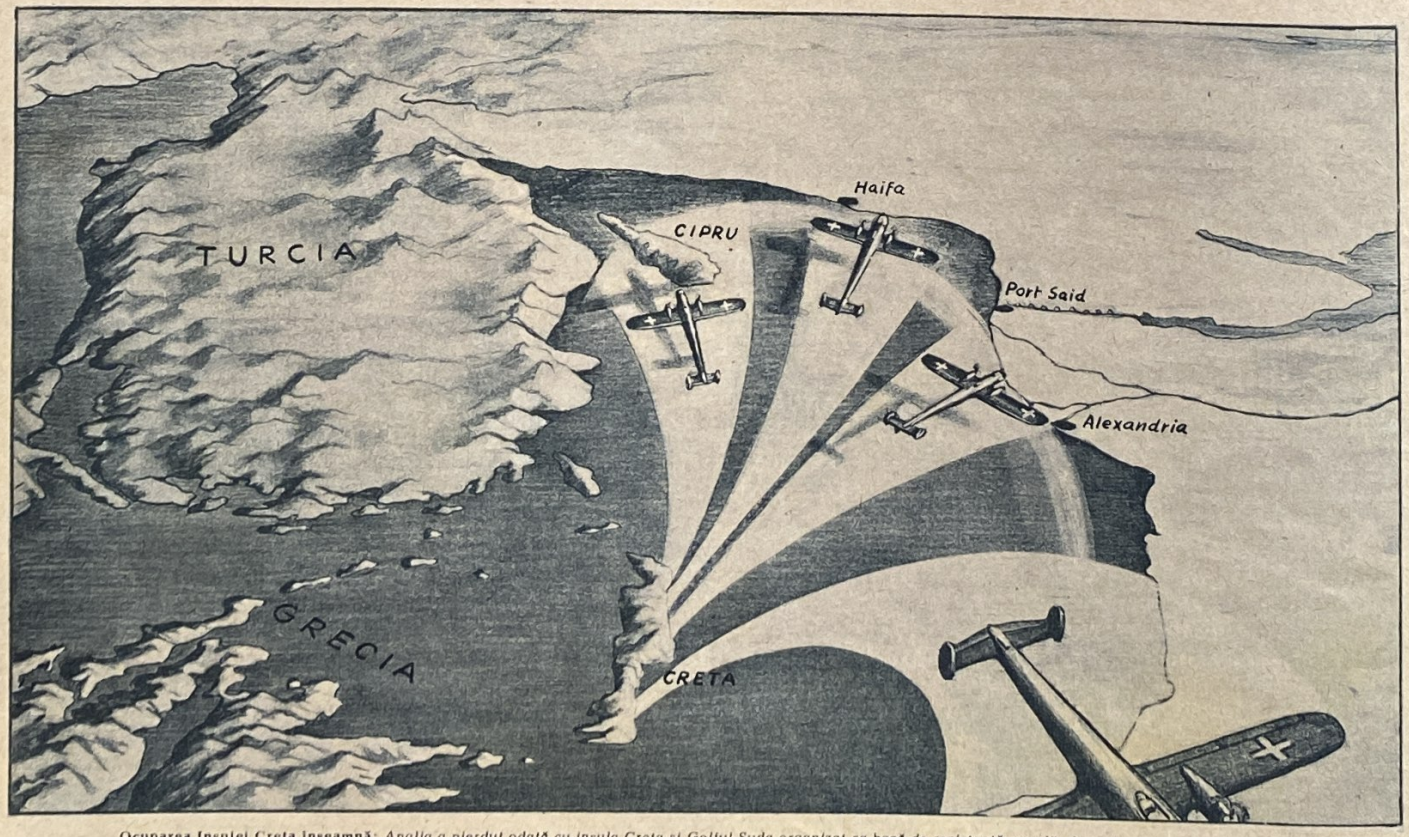

Ocuparea Insulei Creta înseamnă: *Anglia a pierdut odată cu insula Creta şi Golful Suda organizat ca bază de rezistenţă navală, de unde putea stăpâni în Nord Marea Egee, în Vest Marea Jonică şi în Sud coastele nord-africane. Acum pentru aviaţia germană sunt numai 350 km. până în Africa de Nord, aproape 600 km. până la Alexandria şi Cipru şi aproape 750 km. până la Canalul Suez. Marea Mediterană orientală stă sub controlul direct al aviaţiei germane, care în lupta pentru Creta s'a arătat superioară Air Force-ului şi flotei mediteraniene engleze*

Desen: Heinisch

Pe insula Creta

Crucișătorul englez „York" scufundat de aviația militară germană, în Golful Suda. Trupe germane de debarcare, trec prin lața lui înspre insulă, care între timp este curățită de dușmani, de către parașutiști și trupe transportate cu avioane

Fotografia: Dr. Feitl

Sfârșit

Submarinele în războiul mondial și astăzi

de contra-amiral Gadow

In jurul declarațiilor lui Churchill și alte altor politicieni englezi că Marea Britanie va face față și acum tot așa ca și în războiul mondial pericolului submarinelor, nu se mai face atâta caz. Dar se pare că s'a pregătit o nouă campanie de încurajare pentru a compensa dincoace și dincolo de Atlantic efectul nefast al cifrei scufundărilor de vase. Ce e drept Amiralitatea și marina britanică nu au luat parte niciodată la aceste afirmațiuni pline de încredere. Observatorii străini, ca de pildă generalul francez Duval și amiralul american Pratt, sunt tot atât de rezervați sau sceptici pe față în această privință și amintesc neîncetatele cereri britanice în care se imploră trimiterea de distrugătoare și de alte nave însoțitoare pentru combaterea primejdiei submarinelor. Prin urmare această primejdie este departe de a fi înlăturată și se impune o comparație cu situația din războiul mondial.

In primul rând se cunoaște în general că în războiul din 1914—1918, deciziunea de a combate navigația comercială prin submarine a fost luată abia târziu și cu sovăire, fiind împiedecată în repetate rânduri prin considerațiuni de ordin politic și nefiind realizată cu toată energia decât începând din luna Februarie 1917. In modul acesta s'a dăruit inamicului timpul prețios necesar pentru a se adapta tactic și tehnic la apărarea contra acestei primejdii. Amiralul Lord Jellicoe a mărturisit aceasta pe față în memoriile sale. La începutul anului 1917 Germania dispunea de vreo 110 submarine (dintre care vreo 40 „în stație"), putând adăuga la acest număr lunar 6 sau 8 submarine noi. In cursul anului precedent, 1916, au fost distruse după calculul englez 22 de submarine prin apărarea navelor de însoțire, în timp ce intraseră în acțiune 108 submarine noi. In anul 1917, creșterea a slăbit la început, dar apoi a crescut iarăși până la 13 submarine pe lună, menținându-se în 1918 între 6 și 10 lunar. In anul 1917 pierderile au fost de 63 submarine față de 87 submarine nou construite. In anul 1918 s'au pierdut 69 și s'au pus în serviciu 85. „Programul Scheer" din 1 Octombrie 1918, care stabilea construirea a 376 de submarine noi, cu o producție lunară de 33 până la 37 de submarine, a venit prea târziu și din această cauză nu a mai putut fi aplicat.

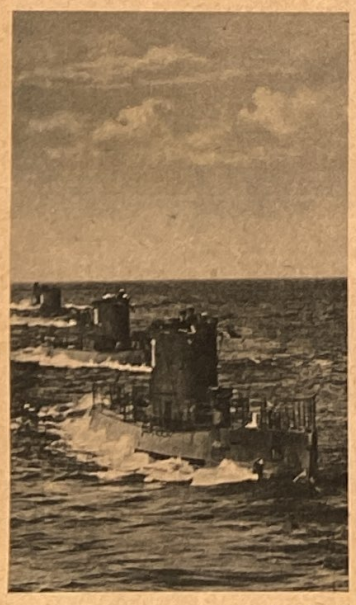

Foto: Signal

Submarine germane în drum spre Anglia

In privința posibilităților de producție, din motive ușor explicabile, nu este locul să facem o comparație numerică. Dar este suficient să amintim că condițiunile de pe atunci, din cel de al cincilea an de război, au fost considerate ca posibile din partea Comandamentului Suprem, cu toată epuizarea progresivă a materiilor prime și a brațelor, adică aceste condițiuni erau aplicabile. In anul de război 1941 ambii acești factori ne stau la dispoziție după voie. La aceasta se mai adaugă faptul că deciziunea de a duce războiul contra navigației comerciale prin submarine a fost luată de astă dată chiar dela începutul războiului, nefiind împiedecată sau întârziată prin niciun fel de considerație și că necesitatea acestui fel de război a fost recunoscută în prealabil. „Startul" a avut lor prin urmare în împrejurări cu mult mai favorabile decât în războiul mondial, cu toate că producția în serie a cerut în mod firesc o perioadă de timp pentru a ajunge la nivelul prevăzut. Natural, chiar dela început a fost pus la dispoziție materialul necesar pentru construcția submarinelor, ca și personalul necesar și posibilitățile de instruire.

Trei posibilități strategice

Pentru combaterea pericolului submarinelor, amiralul Jellicoe amintește în mod retrospectiv trei posibilități strategice, care în general sunt și astăzi neschimbate:

1) Impiedecarea plecării submarinelor dela bazele lor,
2) combaterea lor pe mare, și
3) intensificarea protecției navigației comerciale.

Pentru a realiza cea dintâi dintre aceste posibilități, Englezii au discutat în războiul mondial dacă porturile de război germane ar putea fi înfrânte și închise sau cel puțin strâns blocate. S'a chibzuit, dacă insula Helgoland, apoi Borkum dela gurile Emsului și Wangeroog dela Jade și Weser și insula Sylt dela coasta Schleswig-ului nu ar putea fi ocupate și păstrate. Ambele cazuri au fost socotite ca prea riscante și dezaprobate, deoarece nu se reușise să se limiteze capacitatea de operațiuni a flotei germane printr'o victorie obținută în bătălie, cu atât mai puțin s'a reușit distrugerea flotei germane. Dimpotrivă, după victoria dela Iutlanda flota germană era dispusă să lupte mai departe și putea exercita deplin controlul asupra zonei de plecare a submarinelor din Marea Nordului. Deaceea utilizarea unei flote pregătite dinainte, compusă din nave de blocare camuflate, nu a putut fi aplicată. Tot atât de puțin s'a putut considera ca posibilă o închidere a ieșirilor mării Baltice prin vase de război, fără ca Englezii, departe de bazele lor proprii, să nu se expună acolo reacțiunii germane. O ocupare a Danemarcei în acest scop nu se putea termina decât cu o mare înfrângere terestră. După aceasta, privirile Englezilor se îndreptară cu o deosebită atenție asupra bazelor navale germane din Flandra, unde primejdia submarinelor era cea mai acută. Intr'adevăr, în primăvara anului 1918 s'a încercat să se blocheze prin vase scufundate Ostende și Seebrügge, dar fără succes. Astfel nu am mai rămas decât soluția pecetluirii totale a Canalului Mânecii prin mine, baraje de rețele și aeriene și vase de patrulare, submarinele fiind silite să treacă prin Marea Nordului și să ocolească Scoția. In același timp s'au pus cantități enorme de mine în Marea Nordului și în strâmtoarea dintre Norvegia și insulele Shetland. Această măsură a avut un anumit succes, dar nu prea mare.

Astăzi lucrurille s'au schimbat . . .

Dar în actualul război lucrurile stau astfel, încât nu poate fi vorba nici cât în războiul mondial de o blocare a bazelor navale germane, cu atât mai puțin de încercări de a pune în secret mine în aceste baze și de a ajunge astfel la măsuri de siguranță. Marele număr și apărarea acestor baze ce se întind dela fiordurile norvegiene până în Franța de Sud, face ca astfel de încercări să fie imposibile din capul locului. Canalul este accesibil pentru Germania și tot atât de puțin blocat, ca și ieșirea în Marea Nordului septentrională. Mine și material de blocaj în mase atât de mari nu se mai pot procura în ziua de astăzi, căci în războiul mondial inamicul avea la dispoziție întreaga capacitate de producție a industriei sale și colaborarea Statelor Unite, ceeace astăzi este imposibil, din cauza distrugerii continue a acestei industrii și prin gravele pierderi de tonaj.

Pentru cea de a doua posibilitate strategică, anume pentru combaterea submarinelor în larg, Englezilor le stătea la dispoziție în războiul mondial un important material de vase; amiralul Jellicoe scrie, că acest material cuprindea peste 2.400 vase de război auxiliare, 194 avioane, 50 de dirijabile semirigide, 65 submarine, 77 curse de submarine, — care după unele succese au dat eșec —, un sistem vast de stațiuni de ascultare pe coastă, apoi 277 de distrugătoare, — dintre cari 37 erau americane, — 30 de canoniere, 44 de vase de însoțire și 338 de vedete rapide.

Fără a intra în amănunte, putem spune că astăzi, după pierderile din Marea Nordului, dela Dunkerque, din Canal și din Marea Mediterană, nu mai poate exista prea mult din materialul naval de care dispunea Anglia în războiul mondial.

In războiul mondial serveau ca stațiuni de ascultare și ca baze aeriene mai ales porturile depe coasta Canalului și din Irlanda. Numai în Irlanda Anglia avea pe atunci 5 baze, dintre care făcea parte Belfast; astăzi nu mai are decât Belfastul în Irlanda. Pe coasta Canalului și în Sud-Vestul Angliei stăteau la dispoziție 10 porturi, dintre cari astăzi multe sunt distruse. Prin urmare, frontul de porturi britanice este mult slăbit față de acele timpuri.

Tunul și bomba submarină și-au păstrat rolul ca arme împotriva submarinului. Dar aici începe să intervină experiența războiului mondial și a prezentului, care poate fi transmisă continuu submarinelor germane, care este ținută în seamă la instrucție, limitându-se pierderile.

Concepția engleză atribue cea mai mare parte a combaterii pericolului submarinelor în general celei de a treia posibilități strategice, sistemului de convoi. Acest procedeu, organizat și pus în funcțiune după mari dificultăți, a condus în războiul mondial într'adevăr la o aprovizionare tocmai suficientă a insulelor britanice și a corpurilor expediționare cu alimente, material de război și materii prime. Dar pentru aceasta a fost nevoie numai în Atlantic de 50 de crucișătoare și crucișătoare auxiliare. Dela Statele unite s'au cerut: 4 vase de linie, 48 de distrugătoare sau canoniere, 128 vase de pescuit, 80 de vedete rapide, 20 de remorchere marine, 108 avioane. In afară de aceasta, Franța și Italia participau într'o măsură anumită la protecția convoiurilor.

Convoiurile sunt distruse chiar dacă sunt puternic apărate

Anglia nu are astăzi decât o fracțiune și din acest material de care dispunea în războiul mondial, iar solicitarea până la extrem și uzura enormă a vaselor și a echipajelor și-a atins iarăși culmea, după cum o mărturisesc chiar Englezii. Distrugerea sistematică a tonajului chiar dacă convoiurile sunt puternic apărate, este o dovadă cât de puțin satisfăcătoare este protecția activă de însoțire. Recunoașterii aeriene britanice pe drumurile convoiurilor îi stă în față o recunoaștere aeriană germană apropape tot atât de extinsă, care este în stare să anunțe submarinelor prada lor. In comparație cu aceasta, submarinele din războiul mondial trebuiau să rătăcească adesea zile și săptămâni întregi și să caute, de multe ori fără succes, drumul de întoarcere cu mult mai lung.

După declarațiile amiralului american Pratt, situația de astăzi îmbracă din ce în ce mai mult caracterul perioadelor celor mai rele ale războiului mondial și Anglia cere din răsputeri un ajutor pentru convoiuri, mai ales avioane. Dar acestea trebue să fie trecute întâi peste Ocean, și se pierd în aceeași măsură ca și alte încărcături. Efectul acestor pierderi se poate măsura prin tonajul britanic foarte scăzut chiar depe acum. Deaceea orice scufundare devine din ce în ce mai gravă, chiar dacă cifra scufundărilor lunare scade cu încetul. Amiralul Pratt spune că pericolul pentru comunicațiile pe Atlantic „a trecut acum mult spre Nord, nu departe de Groenlanda și Islanda". Din New Foundland și Islanda, dintr'un punct de sprijin înaintat ca Azorele sau depe port-avioane s'ar putea efectua o supraveghere aeriană a căilor maritime; dar o condiție pentru aceasta este vremea favorabilă.

Astfel Anglia a ajuns astăzi aproape de ultimile posibilități de scăpare. Dar odată cu creșterea numărului submarinelor germane și cu eficacitatea mereu crescândă a aviației germane împotriva navigației, porturilor și industriilor se va putea face față și acestor posibilități. Germania va ajunge astfel și în războiul submarinelor la succesul final care se întrevede în mod lămurit chiar depe acum.

ADLER

Calitatea
și
prețul convenabil

au creat renumele nostru în țară și străinătate — devenind pe piața mondială propagandiști pentru produsele germane.

AUTOMOBILE ADLER
BICICLETE ADLER
MAȘINI DE SCRIS ADLER

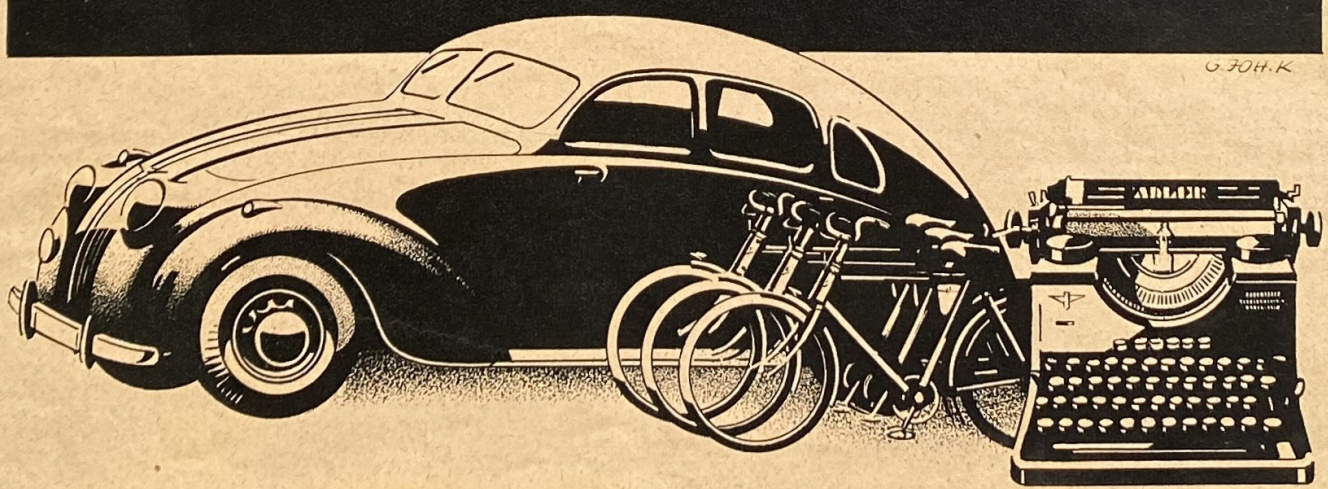

ADLERWERKE VORM. HEINRICH KLEYER A.G. FRANKFURT AM MAIN

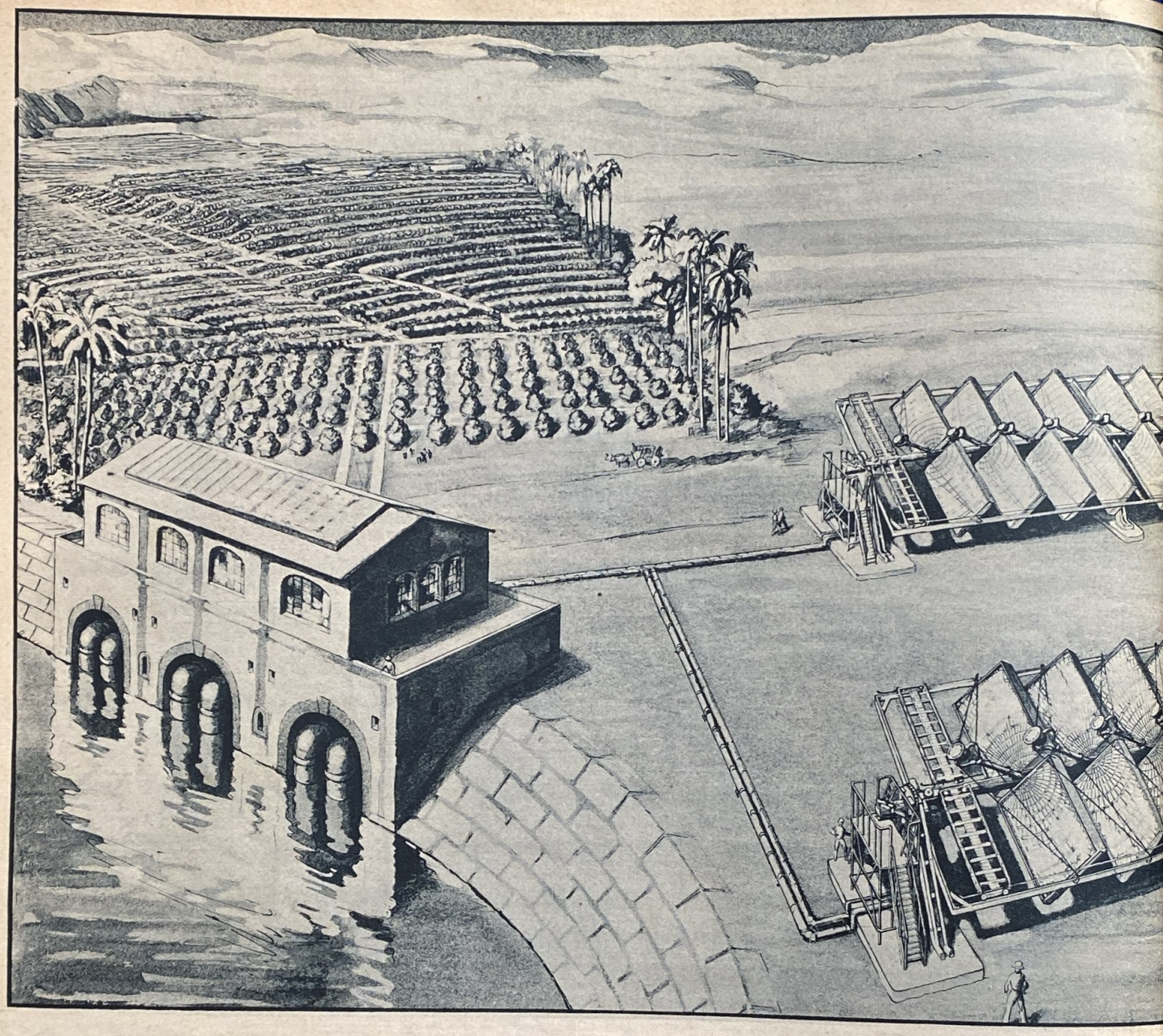

Soarele udă plantațiile

Deasupra munților de lângă Rin plutea văpaia luminoasă a soarelui de vară: pe coastele acoperite cu viță de vie, pe vechile ziduri ale ruinei Drachenfels se întindea o rețea sclipitoare. Sus pe munte stăteau doi oameni și priveau în jos asupra orășelului.

Inginerul își scoase tabachera din buzunar, oferi țigări celuilalt și căută prin buzunare după chibrituri: „Vai, din păcate n'am chibrituri la mine!"

Și medicul își căută zadarnic chibriturile. Ei își puseră țigările după urechi și priveau râzând spre soare.

Deodată medicul își scoase ochelarii, îi ridică spre soare și își ținu țigara în focarul lentilei. Trecură câteva secunde. Apoi hârtia albă începu cu înceful să ia o culoare cafenie, să fumege și o mică flacără de scurtă durată izbucni. El trase repede câteva fumuri și întinse apoi țigara celuilalt, spunând: „Soarele este motorul lumii! dar câteodată am impresia că și voi tehnicenii ați pățit-o ca și noi medicii, înainte de ce ne-a dovedit Finsen puterea terapeutică a soarelui. El este motorul vostru și voi păreți a uita acest lucru!" „Poate aveți dreptate. Când apeși de un mic buton și declanșezi energiile sute de mii de kilowați, uiți ușor că orice kilowat nu este alt ceva decât o parte din puterea soarelui, care cu milioane de ani înainte s'a acumulat în pădurile virgine, s'a scufundat sub pământ și acum dă putere nouă sub formă de cărbune. Se uită că este soarele cel care ridică apa în atmosferă ca să formeze nori, pentru a mâna apoi turbinele uzinelor noastre idraulice, că tot soarele este cel care provoacă vânturile pe cari le utilizăm în morile și motoarele de vânt, că orice energie depe pământul nostru își are origina în soare."

„Dece acest ocol peste milioane de ani, peste oameni cari scormonesc în adâncurile pământului? Pentru ce mai este nevoie de această sfâșiere a ogoarelor și a pădurilor noastre, numai din cauza că poate la o adâncime de 20 sau 50 m se găsește lignit? Dece trebue să se înnece văile noastre pașnice în valurile barajelor și uzinelor noastre hidraulice?"

„Lumea are nevoie de curent electric!"

„Dar atunci la ce mai folosește acest ocol care ia timp și risipește energie? Luați o lentilă, și soarele va încălzi un cazan cu apă. Luați un cazan cu vapori și așezați-l sub o lentilă și mai mare: construiți în sfârșit motorul mânat cu energie solară. Aceasta ar fi doar calea justă."

„Așa se pare!" Inginerul făcu un semn spre Godesburg. „O priveliște splendidă, nu-i așa?" „Desigur. Dar dece se pare numai?"

„Îmi dați voie să fac repede o poză?" Inginerul își luă aparatul fotografic, vizâ, scoase apoi un pozometru electric din buzunar și spuse: „Ești atât de drăguț să determeni între timp timpul de poză? 28" Scheiner, diafragma 5,6."

Medicul luă mica cutiuță și o îndreptă în direcția Rinului. Inginerul lăsă în jos aparatul fotografic și se apropie zâmbind, spunând: „Ei, acum știți ce mișcă acest ac indicator?"

„Natural, în interiorul pozometrului este un fel de . . ."

„Uzină electrică, nu-i așa?"

„Nu, o celulă foto-electrică."

„Foarte bine. O uzină electrică în miniatură, care transformă direct lumina soarelui în curent electric." El luă pozometrul și îl puse iarăși în cutiuța lui. „Vedeți, aceasta este calea directă dar . . ."

„Dar?"

„Pentru a obține pe această cale un singur kilowat, ar trebui să pavăm o suprafață de mai multe sute de metri pătrați cu celule fotoelectrice. Construcția unei astfel de uzini de celule fotoelectrice ar costa atât de mult, încât curentul ar fi extrem de scump. In afară de aceasta, această cale ‚directă' ar mai avea dezavantajul enorm, că 99 % din energia de radiație a soarelui nu se transformă în energie electrică, ci în căldură care se pierde."

„Prin urmare lentila de sticlă ar fi soluția adevărată!"

O imagină a viitorului în Africa — *o mașină modernă cu energie solară de 300 CP după proiectul savantului german Dr. Wilhelm Maier*

Cum lucrează această nouă centrală de energie? În două mari receptoare de energie solară, îndreptate dela Nord spre Sud, se găsesc câte 30 de reflectoare cu oglinzi. Toate acestea sunt mișcate de două motoare electrice, urmărind drumul soarelui, în așa fel, încât razele cad mereu perpendicular pe oglinzi. În locarul fiecărui reflector se găsește un mic cazan umplut cu uleiu. În acest cazan, razele concentrate ale soarelui încălzesc uleiul la 300° Celsius. Apoi uleiul se scurge prin conducte în sala de mașini. Acolo o parte a uleiului cald se amestecă cu apă. Apa se transformă în vapori și mână o mașină care pompează apa dintr'un râu sau un lac (stânga jos) prin canaluri la plantații. După ce uleiul este din nou separat de apă, el este introdus din nou în mașina solară. O parte a uleiului încălzit servește la încălzirea unor acumulatori de căldură. Aceștia sunt niște mase mari de beton străbătute de niște țevi de fier, cari sunt încălzite prin uleiu la 300° și cari mai târziu, când energia solară este mai slabă sau noaptea, redau căldura înmagazinată uleiului. Reflectoarele pot fi apărate repede de furtuni de nisip și de intemperii prin acoperișuri mobile. Oglinzile pot fi curățite comod depe o paserelă. Desen: Heinisch

„În cazuri bine determinate, fără îndoială! După cum uzina electrică cu celulă foto-electrică constitue o soluție ideală în cazul pozometrului."

„Prin urmare s'ar putea ca chiar aici sus, sau jos în vale . . ."

„Nu; aici la noi, la o latitudine nordică atât de mare această uzină solară ar „suferi de frig" foarte des: iarna de exemplu soarele nu luminează la noi decât un număr de ore foarte restrâns, și apoi chiar în timpul celorlalte anotimpuri energia solară este consumată de multe ori de ceață și de nori. Dar la tropice, unde nu există nici cărbuni și nici energii hidraulice, acolo s'au construit uzine solare de mai multe decenii. Puterea soarelui a fost captată în gigantice oglinzi concave, apoi concentrată în niște cazane mici din focarul oglinzilor unde se încălzește apa care dă aburii pentru mașini."

„Fantastic!"

„Cantitatea de căldură care ajunge pe suprafața planetei noastre dela soarele care are o temperatură de vreo 6000° este de aproximativ un cal putere pe metrul patrat. Dar aceasta numai în cazul când acest metru patrat este rotit mereu în așa fel încât razele soarelui să cadă perpendicular pe ea. Deoarece la transformarea acestei energii radiante în lucru mecanic au loc pierderi mari și în afară de aceasta trebue să calculăm cu variațiuni zilnice ale energiei radiației solare, această construcție trebue să fie calculată cu foarte mare grijă, cum este cazul cu construcția imaginată de W. Maier, care are nevoie numai de o suprafață de 10 mp pentru un cal putere, spre deosebire de instalațiile mai vechi cari necesitau 50—50 mp pe CP. De exemplu, pentru a produce o putere de 300 CP, Maier are nevoie de o suprafață de captare de 3000 mp care să se poată roti după soare. Natural, ar fi absurd să se construiască o instalație de acest fel în Europa. Dar o astfel de uzină solară ar putea fi foarte utilă în zonele uscate subtropicale, pentru a furniza acolo energia pentru mari instalațiuni de irigație. Și oricât de paradoxal ar fi, ne-am putea gândi chiar să acționăm cu ajutorul uzinelor solare compresoarele mașinilor frigorifere, adică să transformăm căldura tropicală în . . . frig."

„O ideie minunată!"

„In multe locuri din zona tropicală, aceasta constitue singura soluție suportabilă din punct de vedere economic a problemei irigației. Cu uzinele solare se întâmplă la fel ca și cu toate realizările tehnicii: ele sunt totdeauna ideale acolo unde sunt mai potrivite decât toate celelalte realizări. Prin urmare și uzina solară își are câmpul său de activitate în care nu poate fi învinsă de nicio altă mașină. Dar pentru noi Europenii . . ."

În acest moment o umbră întunecoasă trecu deasupra lor, răspândindu-se greoaie asupra văilor și munților.

„Vedeți", spuse inginerul, „soarele tot mai luminează, dar la noi de multe ori este ascuns de nori."

Medicul îl bătu pe umăr și îi spuse: „Vino puțin în vale cu noi. Acolo avem radiație solară captată în pahare de vin!"

Eduard Rhein

ERIK REGER

Bergstrasse 75

Cuprinsul părților apărute până acum: *Subofițerul Erwin Paskert, rănit în campania din Polonia și vindecat, vizitează în vremea concediului de convalescență Heidelbergul, de unde a primit adesea scrisori și pachete. Expeditoarea se numea Gitta Brendling, cu adresa Bergstrasse 75. Între timp el s'a îndrăgostit de necunoscută și e foarte dorit s'o vadă. Spre nemărginita lui surprindere el află, că vila din Bergstrasse 75 e de multă vreme nelocuită, iar momentan e transformată de o fabrică în cămin de lucrători. Arhitectul care conduce lucrările e cunoscut lui Paskert, prin faptul că părinții lor au fost la început prieteni, apoi dușmani. Deși Paskert vrea să înceapă singur căutarea urmei Gittei Brendling, arhitectul, cu numele de Engelmann, i se alătură pentru câteva ore. El îi povestește istoria unei case, clădită de el pe muntele din fața castelului și pronunță numele proprietarului actual: Brendling. E vorba de directorul fabricii, care a cumpărat vila Bergstrasse 75. În felul acesta noui mistere, dar și noui indicii se deschid pentru Paskert, atunci când el vizitează vila Brendling și întâlnește acolo pe tânăra Charlotte, sora proprietarului. În convorbirea cu ea ambele ființe, Gitta din scrisori și fermecător de vioaia Charlotte, se contopesc pentru Erwin într'un singur chip. Charlotte întreabă pe Paskert, ce-l îndreptățește să bănuiască, că ea ar fi scris scrisorile*

Când Charlotte află, că adresa Gittei Brendling era Bergstrasse 75, rămase pe gânduri. „Ce ciudat", spuse ea, „între noi și vila din Bergstrasse 75 mai este o legătură și mai personală, decât aceea că fratele meu instalează acolo un cămin pentru muncitorii de la fabrica de ciment. Fratele meu e de abia de trei ani în Heidelberg. Târziu după cumpărarea casei a aflat, că ea a aparținut odată familiei Meulenhoff și că apoi un Olandez cu numele de Leeuwe a fost chiriaș acolo pentru o vreme. Ambele aceste nume fac parte din familia noastră, dar legăturile de rudenie sunt foarte încurcate. Niște Brendling s'au stabilit acum câteva decenii în Olanda. Ei s'au înrudit cu familiile Meulenhoff și Leeuwe. Războiul a întrerupt cercetările noastre, până când într'o zi..."

Ea se întrerupse și privi la jocul norilor, prin care tunetul se rostogolea cu răbufniri puternice. Pe vârfuri arborii se înnecau în ceață, pe cei mai de jos îi speria vântul.

„Da", spuse ea în sfârșit foarte repede, „cum fratele meu e acum cu armata în Olanda, va culege la fața locului informațiile."

Cu mersul ei mlădios și totuși mândru, Charlotte dispăru în camera alăturată, despărțită de hol printr'o masivă ușă rulantă. Paskert privi într'o încăpere foarte mare, mobilată baroc, care zăcea fastuos și sărbătoresc sub ghemul de raze al luminii electrice, aprinsă de Charlotte din cauza întunericului crescând. Când se întoarse cu un mic album, fața ei fu luminată o clipă de flacăra șerpuitoare a unui fulger, care întinse prin nouri o punte de foc de la un munter la altul. O ploaie furtunoasă lovea în geamuri, valea își pierduse contururile, nu se mai vedea nimic.

Charlotte închise fereastra, din toată casa, prin care alerga bona, se auzi zgomotul tunetului. Lumina tavanului alungă întunecimea furtunii de afară cu strălucirea ei caldă, galbenă, intimă. La adăpostul ei capetele lui Paskert și al Charlottei se aplecau apropiate peste album. Conținea fotografii ale fratelui ei, dinainte și din vremea militariei. Cu degetul Charlotte urmărea cuvintele lămuritoare, de sus în jos, de jos în sus. Paskert o urma câteodată și odată se întâmplă, că degetele lor se întâlniră și se suprapuseră. Amândoi râseră, fără să se privească. Charlotee părea să iubească foarte mult pe fratele acesta, îi semăna în mod uimitor. Celălalt frate, stăpânul casei, era mult mai în vârstă și „mai puțin omenos", cum spunea ea. Deși până la majorat îi ținea locul de tată, părea că nu se prea înțelege bine cu el.

Sedeau acum și nu mai vorbeau. De la o vreme nici nu mai priveau fotografiile, fără să-și dea seama. Afară ramurile se încovoiau sub forța șuierătoare a furtunii, tunetul urma în valuri drumul fulgerului, sub apăsarea ploii vârfurile arbuștilor atingeau pământul răscolit și noroios.

Paskert nu mai putea să plece acum. Băură apoi într'un colț mic și adăpostit de pe verandă cafea, pălăvrăgind despre tot felul de lucruri, respirând mirosul aspru al pământului. Ploaia cădea acum regulat, cerul era o întindere tulbure, petece de flori și de frunze zburau prin aerul umed. Mai târziu Charlotte aduse tăblia de șah, ploua încontinuu. Apoi se auzi deodată din șosea. Ziegelhäuser clacsonul unui automobil.

„E fratele meu", spuse Charlotte. „Te rog, rămâi aici. Îi spun eu totul și-l aduc aici. Ești în felul acesta scutit de povara, de a mai povesti odată toată istoria. Știu ce groaznic e asemenea lucru."

Îi făcu un semn ușor din cap și dispăru. Ce frumoasă e... Nu în senz obișnuit, dar atât de gingașă, atât de fragedă, drăgălașă și apetisantă, ca un fruct copt de soare. Trăsăturile ei răspândeau o rază de căldură, de curățenie și devotament.

După un timp Paskert auzi o voce puternică bărbătească umplând încăperea, pași puternici, rari și așezați, iar în clipa următoare el făcea cunoștința cu Director Brendling. Era un om înalt, slab, cu o față luminată de ochi expresivi și de o frunte bombată. Se interesă foarte mult de cele auzite de la Charlotte despre Paskert.

„Și ajungeau în adevăr scrisorile trimise de D-ta pe adresa Bergstrasse 75?"

„În orice caz primeam răspuns la ele."

„Ciudat", spuse Brendling. „E absolut exclus ca poșta să depună scrisori acolo. Casa n'are nici îngrijitor nici păzitor, care să le ia în primire. De abia am început cu lucrările de transformare, până acum nu era nimic de păzit."

„Am uitat să te întreb ceva, Domnule Paskert", spuse Charlotte. „N'ai cerut de la cineva vreo informație în Bergstrasse?"

„Am întâlnit pe profesorul Engelmann, arhitectul, dar nu i-am povestit nimic prea apropiat", ripostă Paskert, dar până să adauge ceva, observă că Charlotte se îngălbenește, iar Brendling îi și luă vorba din gură: „A, de aceea m'a chemat Engelmann azi la amează la telefon!" El propuse lui Paskert să rămână peste noapte, a doua zi îi va sta în ajutor. „De altfel trebue să locuești la noi, până se va lămuri misterul."

Paskert refuză politicos, deși era conștient, că refuzul nu era sincer. Spuse, că a auzit, că doamna casei sosește cu un baby, prezența lui ar fi supărătoare. Brendling nu admise această obiecțiune. „Dacă babyul nu te supără pe D-ta, nouă ne ești binevenit Un soldat nu poate spune nu. Și dacă nu vrei să rămâi fără contraserviciu, uită-te afară, furtuna a făcut prăpăd în grădină. Un grădinar nu va fi imediat la îndemână, nu vrei să pui mână, ici-colo?"

„Desigur că da, mulțumesc", murmură Paskert. Se uită spre Charlotte a cărei față acum se înroșise. Își făcea de lucru la o mică mesuță ovală din cameră. Odată, scurt de tot, îi căuta privirile. Era atâta lumină în ochii ei! A doua zi Brendling voia să aducă de la gară micul geamandan al lui Paskert.

Lui Paskert nu-i ieșea din cap întrebarea, de ce se îngălbenise Charlotte atât de tare, când a fost pomenit numele lui Engelmann. Își aminti cum se voalase vocea acestuia, când vorbise cu lux neprovocat de amănunte despre vila aceasta. Dar pe Charlotte n'o mai putea întreba în seara aceasta. După masă Brendling oferi un punș rece în camera semirotundă dinspre balcon. La masă lua parte și bona. În timpul convorbirii stăpânul casei se arătă a fi pe ascuns un adevărat romantic, care compătimea pe Paskert că n'a văzut Heidelbergul pe lună plină.

La culcare s'au dus târziu și s'au sculat de dimineață; soarele strălucea în ramurile umede, rupturi de nori alergau pe cer, în păduri se părea că a năvălit o oaste de păsări cântătoare. Paskert, care dormise într'o cameră răcoroasă, dinspre partea muntelui, începu să lucreze în grădină. Spre amează Charlotte plecă în oraș să aducă pe cumnata sa, iar Paskert se furișă, ca să nu trebuiască a fi de față la sosirea stăpânii casei cu copilul. Apăru mai târziu cu un buchet de flori, pe care le rupsese furtuna din ziua trecută.

Doamna Brendling era adorabilă, era încă puțin palidă, delicată, așa că alături de fața bronzată sănătos a Charlottei apărea ca un alt gen de tinerețe. Pe față i se citea fericirea și curajul de viață. Vorbea atâtea lucruri nevinovate și fără senz, încât se părea că ea însăși ar fi început acum o nouă viață. Toți din casă se învârteau în jurul tinerii mame, așa că abia seara Paskert putu sta de vorbă cu Charlotte. El se sprijini de un stâlp de pe verandă. Tăceau amândoi. Din vale ceața se înălța ca un fum albastru, aerul liniștit mirosea a frunziș și boboci de roze, în dosul norilor rupți, în care fulgerau rândunele, soarele își mai arăta viața răspândind o culoare de opal.

„Erwin", spuse dintr'odată Charlotte, „ieri vorbiai despre profesorul Engelmann, ca și cum ar fi un cunoscut de-al D-tale."

„Am spus eu așa ceva?", întrebă el, ca să aibă timp s'o privească atent, sprâncenele ei strânse, cuta de pe frunte, nările tremurânde.

„Nu, așa ceva n'ai spus. Dar se cunoaște după voce, dacă numele pe care-l pronunță cineva îi este indiferent sau nu."

Privirea lui n'o părăsi. Ea se înroși și se îndepărtă cu un pas. „Nu vrei să răspunzi?", întrebă ea.

„Ba da, dacă-mi spui, pentru ce vrei să știi."

Ea aruncă repede capul înapoi și se îndepărtă supărată. Paskert o urmă. În timp ce umbrele nopții creșteau din tufișuri, el o apucă de mână. O ținu strâns, ea încercă să scape, el o privi adânc în ochi, vocea lui avea un ton atât de devotat și de conjurător, încât pe încetul Charlotte cedă. Pe când simțea, cum rezistența din mâna ei

Urmare în pagina 28

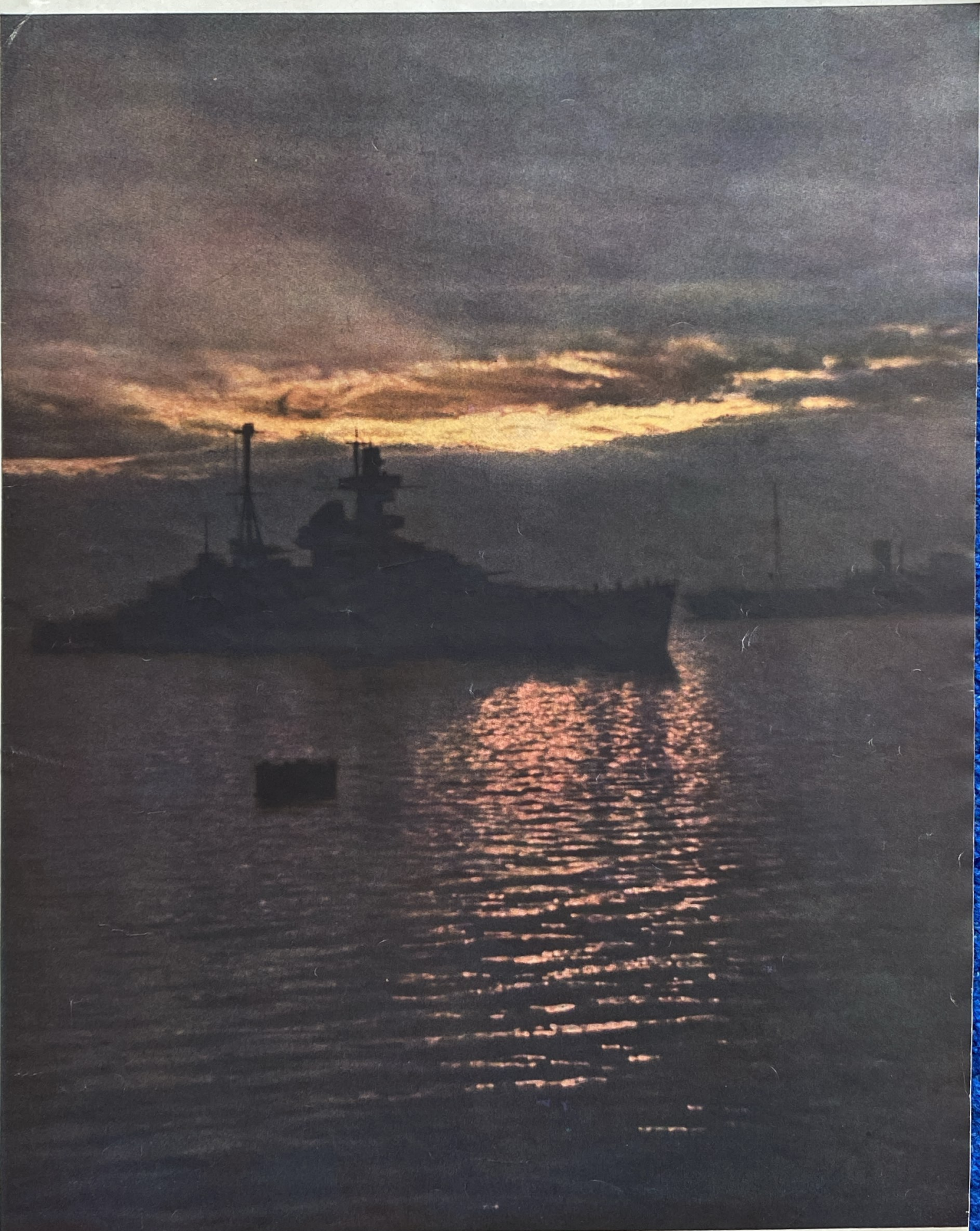

Inainte de luptă: Crucişător greu german în portul de bază

Foto: Wundshammer (PK)

„Stukas" ale mărilor: Vedete rapide

germane dealungul vasului de însoțire

Foto : Thaler

„Stukas" ale mărilor: Vedete rapide germane dealungul vasului de însoțire

Foto: Thaler

Pictorul Prosper De Troyer primește deseori în Mecheln vizita soldaților germani

Artisti flamanzi contemporani...

Flandra este unul din ținuturile artistice cele mai de seamă din cercul de cultură german. Apartenența politică a Flandrei la Țările de Jos, mai târziu la Belgia, n'a putut schimba din acest punct de vedere nimic. Cel mai admirabil exemplu flamand de o operă plină de vitalitate barocă, clocotitoare de viață și de seninătate, este Rubens. El e unul din cei mai delicați coloriști ai tuturor vremurilor — un punct culminant, care poate nu mai poate fi întrecut. Un nume flamand contemporan: Felix Timmermans, foarte cunoscut în Europa centrală, în același timp scriitor și pictor. Și la el găsim aceași apropiere suculentă de viață. Viguroasa sa operă „Pallieter" a devenit în Germania carte populară. Însă pe lângă Timmermans mai sunt astăzi în Flandra numeroși alți artiști. O expoziție de artă flamandă contemporană, care cutreeră orașele germane, dă publicului posibilitatea de a-i cunoaște. Prezentăm aici câteva exemple.

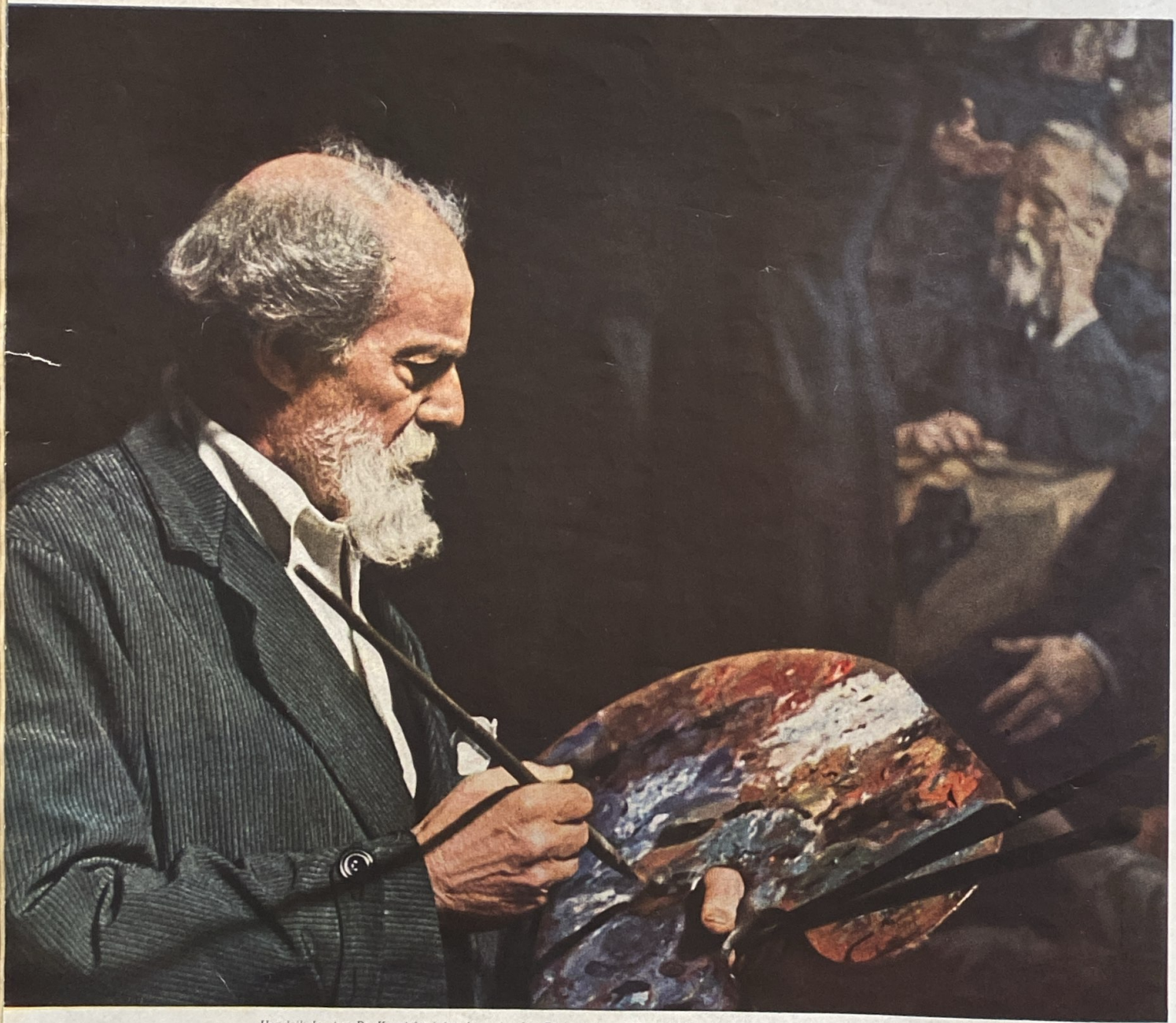

Hendrik Luyten De Kaart înaintea frescei sale "Eroi din istoria Flandrei", o compoziție de proporții mărețe. Artistul trăește în Brasschaet lângă Anvers. Era dușmănit din cauza atitudinei sale filogermane. La începutul războiului niște soldați belgieni au pătruns în locuința lui și au străpuns cu baioneta câteva din tablouri

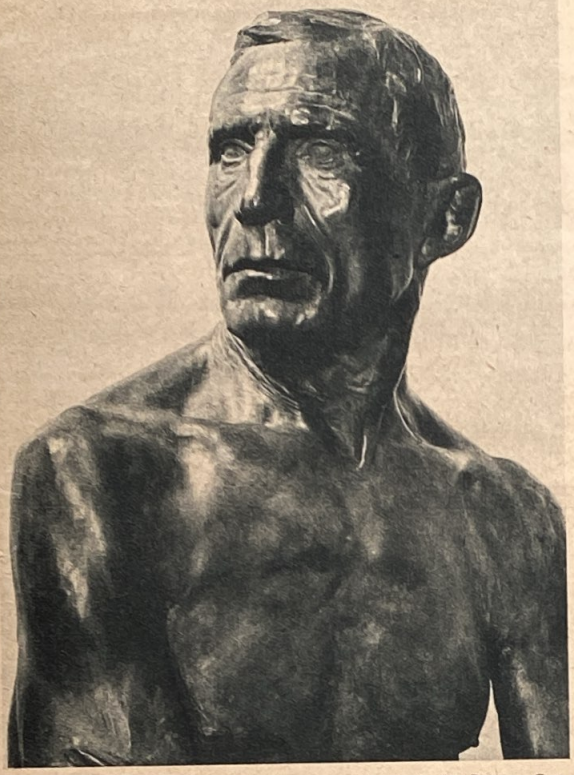

Muncitorul, Plastică în bronz de Georg Minne. *Renumitul artist a murit acum câteva luni. Operele sale de sculptură sunt astăzi în proprietatea muzeelor și a marilor galerii private de artă*

Catedrala din Rouen. Gravură de Jules De Bruyker. *Flamanzii sunt excelenți gravori, adevărați vrăjitori ai tehnicei în alb-negru*

... și operele lor

expuse la Kunsthalle din Berlin

Fotografiile Pabel și Struckmeyer-Wolff

Odihnă. Pictură de Jacques Maes. *Născut în 1905, Jacques Maes reprezintă, prin operele sale decorative delicate de la expoziția din Berlin, tânăra generație de artiști flamanzi*

Urmare din pagina 22

Bergstrasse 75

dispare și cum căldura ei plăcută trece spre el, continuă:

„Charlott. D-ta nu știi, ce însemni pentru mine. Mi se pare, că cerul mi te-a dăruit, atunci când eram aproape disperat. N'ai decât să râzi, dacă crezi că sunt vorbe umflate. Eu nu mă gândesc la râs. E, mi se pare, o chestie foarte serioasă... pentru mine. Că ești aici, că trăești, e pentru mine o mângâere. N'am vrut să te supăr, nici să-ți fac rău, dacă n'am răspuns imediat la întrebarea D-tale despre Engelmann. Te rog să crezi că și eu am întrebat nu din îngâmfare, îndrăzneală sau curiozitate. Când a venit vorba de Engelmann am observat că fața D-tale s'a schimbat, nu ți-ai putut stăpâni puțină spaimă. Iar eu îmi amintesc lămurit de o schimbare, care s'a petrecut cu Engelmann, când povestea despre casa aceasta".

„Ce? Ti-a și povestit prostiile acelea?"

„Da, însă poate că-l nedreptățești când îl acuzi de pălăvrăgeală. Se vedea, că ceva-l împingea să vorbească, se părea că era vorba de ceva, care-l privea de aproape, căci cuvintele sale curgeau aproape șoptit, aproape fără răsuflare."

Charlotte își îndreptase ochii spre depărtările întunecare, își liberă mâna și atinse plantele din oale, care trimiteau din când în când cu vântul adieri ușoare de miros de vanilie. Spuse încet: „Vrea să se căsătorească cu mine."

„Cine?" Paskert strigase aproape. Îndrepta speriat asupra ei o pereche de ochi lărgiți și visători. Charlotte tăcu. „Cine?", stărui el. „Engelmann?"

„Da. Fratele meu e pentru. El crede, că profesorul are ca arhitect un viitor strălucit și că un asemenea cămin ar fi adevăratul cadru pentru mine. Se gândește numai la foloasele materiale. Cumnata mea e mult mai înțelegătoare. Eu nu-l pot suferi pe Engelmann. Dacă nu mă lasă în pace, fug în lume."

„Doamne Dumnezeule!". Simplitatea, banalitatea acestei exclamații arăta violența agitației lui Paskert, care era atât de puternică, încât nu găsea o altă expresie. Pașii săi răsunau pe lespedele de piatră, se opri.

„Charlott", spuse el, „am așteptat orice, numai aceasta nu. Mă tem că acum nu pot să-ți mai spun, de unde-l cunosc pe Engelmann."

„Trebue", pretinse ea pătimaș, „n'ar fi cinstit." Aruncând o privire prin ușa mare de sticlă, adăugă: „Să mergem în grădină."

Pe cer se iveau primele stele. O pasăre ciripea undeva prin somn. Charlotte luă brațul lui Paskert. „Spune."

„Până acum n'am cunoscut personal pe Engelmann. Ca copii ne cunoșteam de departe, căci el era cu zece ani mai în vârstă ca mine și a plecat, când eu împlineam doisprezece ani. Tatăl meu garantase pentru tatăl său și cu ocazia aceasta a pierdut întreaga avere. Numai datorită garanției tatălui meu a putut Engelmann să studieze, aceasta a fost baza existenței lui. A avut talent, însă și noroc, precum și toată obrăznicia de care e nevoe pentru așa ceva. A câștigat sume mari în speculații de clădiri. Dar niciodată n'a făcut nimic, ca să înapoeze tatălui meu măcar o mică parte din suma de garanție, deși, cel puțin indirect, îi datora faptul că a putut studia, în timp ce planurile mele, din cauza ruinii, au rămas nerealizate. Pe tatăl meu l-a durut până la moarte, că Engelmann nu recunoaște nimic, că măcar nu dă un semn de viață. Eu am trecut peste toate, m'am făcut comerciant și am fost multă vreme în străinătate."

După ce termină, între ei se lăsă tăcere. Auzea pe Charlotte respirând, simțea ca prin vis parfumul părului ei, profilul delicat al corpului, așa cum se înălța din întuneric, apropierea ochilor ei, buzele ei fragede. În casă se auzi o ușă, cineva se mișca în întuneric pe terasă, în tăcerea nopții cineva strigă. Era Brendling, a cărui statură înaltă se desena deasupra rampei. Încet, ca doi complici, se întoarseră în casă.

În dimineața următoare Paskert văzu pe Charlotte numai din fugă, era schimbată, timidă și aproape trufașă. Poate că fratele ei îi făcuse observație, că stătuse atâta vreme în întunericul din grădină cu oaspele, care era, oricum, un bărbat străin. Mai degrabă se părea însă, că sentimentul covârșitor, care-i unise nevăzut în seara trecută, o înspăimânta. Când, către amează, Paskert trecu pe terasa superioară, auzi din dosul ușii deschise a salonului, niște voci, care păreau că se ceartă. Vorbi Brendling, apoi Charlotte strigă cu toată nestăpânirea și cu toată acea misterioasă claritate, de care era capabilă tinerețea ei: „Cel mai bine vezi, ce fel de om e, când nu-și recunoaște datoriile morale și se baricadează îndărătul pretextului, că n'are nici o îndatorire juridică. Și azi se gândește numai la bani. Sunt prea tânără pentru el, și dacă nu știe, că-mi..."

Paskert fugi repede mai departe, nu voia să asculte la uși. Se părea că Doamna Brendling ia partea Charlottei, nu mai înțelegea ce spune. Știa că e vorba de Engelmann, iar Charlotte i-o confirmă, când, după amează, veni în grădină. Legase în jurul capului un șal colorat, începu să sape și să zmulgă buruienile dintre straturi, apoi spuse deodată:

„I-am spus fratelui meu, că nu mă căsătoresc cu Engelmann. Cumnata mea e de partea mea. Știu foarte bine, că mai înainte, după divorsul ei, i-a făcut și ei o propunere de căsătorie, pentrucă se gândea la averea ei."

Paskert făcu o mișcare de surprindere. Iată de ce urmărea Engelmann povestea casei acestea în așa fel, încât trebuia să vorbească despre ea ca un somnambul!

„Iar ideia, că ține la mine, i-a venit tocmai după ce din întâmplare a aflat, că am de primit o moștenire din Olanda. Nu te supăra, Erwin, că te incomodez cu lucrurile acestea, dar acum, când am aflat de atitudinea lui față de tatăl D-tale... De altfel, am dat această atitudine fratelui meu ca exemplu, căci despre propunerea de căsătorie către cumnata mea nu puteam vorbi, iar ceva pozitiv trebuia să am... N'am făcut bine? Probabil că Gitta Brendling a D-tale n'ar fi procedat așa?"

Vorbea cam iritată, el însă nu se supără, nici nu se gândise la așa ceva, tăcea numai pentru că toate acestea îl covârșeau.

„Nu, Charlott", ripostă el rar. „Nici nu mi-au trecut prin minte comparații. D-tale curajul și sinceritatea îți stau așa de bine, că n'ai nevoe să te scuzi nici să-ți pui la îndoială dreptatea. Câteodată mi se pare că ești soldat."

Ea îi aruncă o privire recunoscătoare. Apoi se plecă din nou asupra straturilor. El se apropie, îi luă din mână sapa, puse ușor mâna pe umărul ei plecat și continuă: „Știi ce, Charlott, e poate îndrăznet sau poate numai necuviincios din partea mea, că nu mă țin de convenientele uzuale, am numai patrusprezece zile de concediu, trei aproape au trecut, mâine ar putea fi prea târziu. Mi-ești dragă, Charlotte, cum nici nu o pot spune. Eu..."

Ea se ridicase repede, el uitase să ia mâna de pe umărul ei, acum stăteau amândoi ca îmbrățișați, ca și cum și-ar aparține. Charlotte gâfâia puțin, ochii ei priveau pe Paskert, de abia după un timp de tăcere, de intimitate, se liberă și spuse: „Trebue să ai răbdare, Erwin, nu-ți pot răspunde acum, nu-ți pot răspunde până... Până nu știu că între noi nu se află nici o Gitta Brendling..."

„Charlott!" Voia din nou să se apropie de ea, uitase totul, ar fi îmbrățișat-o aici în grădină ziua'n amiaza mare, dacă ea nu s'ar fi ferit.

„Fii cu judecată", îl rugă ea. „Trebue să înțelegi, ar fi îngrozitor pentru mine, dacă ar trebui să mă gândesc mereu, că mă confunzi cu o alta."

„Dar aceasta nu e..."

„Ba da, așa e, Erwin. E destul de greu, îmi închipui."

„Totuși, Charlott, te-ai și trădat", râse el fericit. Ea însă rămase serioasă, fața ei părea acum tristă, acum veselă, numai ochii își păstrau strălucirea. De o dată, întorcându-se, scoase un mic strigăt. Paskert îi urmă privirea, văzu o față masivă, aspră, două brațe, care se sprijineau de rampa verandei; apoi, când bărbatul acela se întoarse provocator de încet și de neglijent, văzu un spate lat, o haină de sport verzue...

„Ne-a văzut, pe când stăteam aproape", spuse Charlotte, repede. Lucirea din ochii ei începu să fulgere. „N'are decât", vorbi ea gata de luptă, „e mai bine așa."

„Da", ripostă Paskert. „Era Engelmann. Aș avea gust acum, să intru și să-i dau bună ziua. Ce zici, Charlott?"

Ea era de aceeași părere. După ce-și spălară mâinile în baia din subsol, urcară treptele spre verandă și intrară în salon, așa cum erau îmbrăcați pentru lucrul în grădină. Engelmann făcu pe surprinsul, dar Doamna Brendling, căreia Engelmann îi adusese, odată cu felicitările pentru nașterea copilului, un splendid buchet de garoafe roșii, i-o tăie repede, spunând, că tocmai îi povestea, că are un oaspe în casă.

„Pe mine nu m'a vizitat, deși l-am invitat", spuse Engelmann cu repros. Felul său de a-l trata de sus, ca pe un vechiu cunoscut, irita pe Paskert. Probabil că era o tactică, de a trata pe soldat ca pe o apariție trecătoare, care nu trebue luată în serios. Și mai mult îl irita pe Paskert felul accentuat prietenos, în care Engelmann se dedică Charlottei, fără ca ea să-l poată îndepărta.

„N'ai grijă, Domnule Engelmann", spuse el apăsat, „am să vin odată și la D-ta."

Natural că Doamna Brendling avusese prea mult tact, ca să nu-i comunice motivul prezenței lui Paskert, iar Engelmann încercă în zadar să-l afle prin întrebări meșteșugit calculate; nu știa nici măcar, dacă Paskert se afla aici de mai mult de o zi. În mijlocul conversației, pe când ședeau afară sub umbrela de soare la cafea, veni poșta de după amează. Toate celelalte scrisori fură neglijate, când Charlotte găsi, cu un țipăt de bucurie, o scrisoare adresată ei de fratele ei, soldatul. O tăie repede și începu să citească cu vocea tare. După ce termină cu frazele, în care era vorba de sănătatea lui, își coborî vocea și apoi încetă să citească. Toți tăceau. Ea puse scrisoarea pe masă, privi gânditoare de jur împrejur și coborî ochii în fața privirii strălucitoare a lui Paskert.

„Imi dai voe să citesc?", întrebă D-na Brendling.

Charlotte aprobă cu un gest. După ce citi scrisoarea și o strânse la loc, Doamna Brendling întrebă din nou: „Imi dai voe să vorbesc?"

De data aceasta Charlotte șovăi. Din nou ochii ei alunecară spre Paskert, acum erau chiar plini de grijă. Apoi însă spuse, surâzând cumnatei ei: „Secret nu va putea rămânea, Nora. Dacă vrei să spui..."

„Cumnatul meu Hans a avut noroc cu cercetările lui asupra rudelor îndepărtate din Olanda. Lucrul cel mai nostim, pe care l-a aflat, e desigur acela, că una din ele locuește aici, în Heidelberg. Scrisoarea e puțin cam confuză, măzgălită cu creionul, trebue s'o fi scris în graba marșului, a predat-o unui curier care pleca înapoi, căci poșta militară nu funcționa. Mai târziu va scrie mai pe larg și mai precis, de data aceasta a uitat să comunice până și numele, dar dacă înțeleg bine, trebue să fie o Brendling, o vară a lui Leeuwe, decedat de curând și care a lăsat o moștenire Charlottei. Oricum, ea locuește dincolo pe Wolfsbrunnenweg — închipuiți-vă, exact vis-à-vis pe celălalt mal al Neckarului, zilnic privim unii spre alții. A trecut prin multe, ultima dată a fost în Polonia și a fost salvată dintr'o casă în flăcări de un soldat. Puțin după aceea salvatorul a fost greu rănit de o bombă."

Tăcu brusc, în mijlocul frazei. Paskert se ridicase, se sprijinea de marginea mesei, fața îi era palidă și cenușie. Engelmann voi să-i vină în ajutor, Doamna Brendling sună servitoarea. Numai Charlotte stătea încremenită, cu o liniște sinistră.

Paskert mișcă de câteva ori buzele, înainte de a putea vorbi. Vocea răsuna goală, înnăbușită. Până acum fusese totdeauna zgârcit la vorbă, când era rugat să povestească cele trăite în război. Acum nu mai putea tăcea. El a fost acela, care în Polonia salvase o femee dintr'o casă în flăcări, el fusese apoi greu rănit de o bombă. Mai târziu i se spusese, că cea salvată era o Olandeză, apoi n'a mai auzit de dânsa. Insă... Deodată vocea îl

Urmare în pagina 34

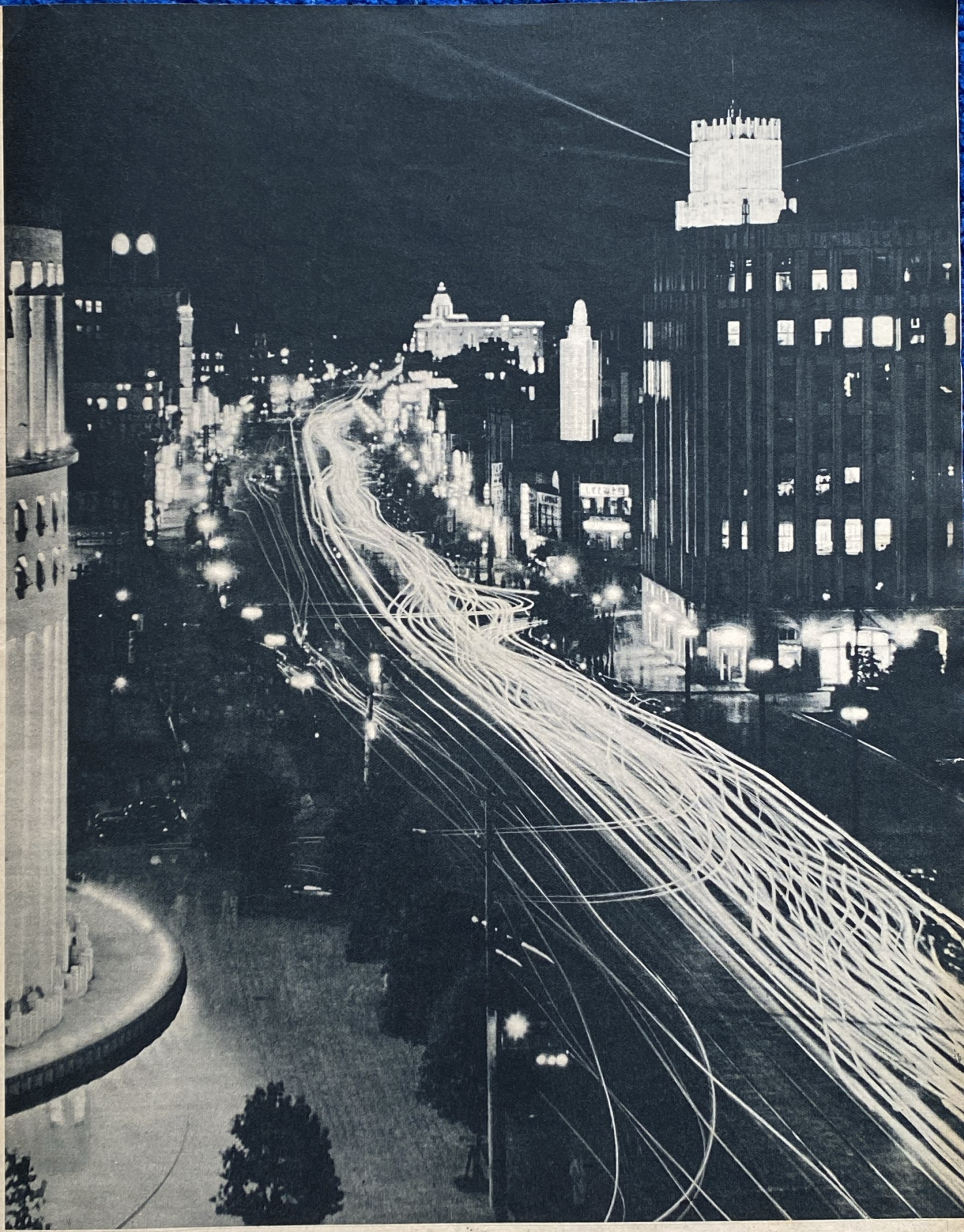

Un oraș mare noaptea

Clădiri imense în care se lucrează, teatre, ale căror reclame laudă reprezentații în stil vechiu și nou, opere și reviste, nenumărate omnibuze și tramvae, ale căror lumini formează un lanț neîntrerupt, o masă vie de oameni, care se scurge veselă și în aparență neobosită pe trotuarele capitalei și umple străzile laterale și ulițele până în colțurile cele mai îndepărtate — iată impresia pe care o face orașul, în care locuesc 6½ milioane de oameni.

...este TOKIO

capitala Japoniei — de dimineața până seara

Domnișoara chrisantemă încasează taxele. *De când există autobuze și tramvaie în Japonia, fete și femei tinere se angajează ca taxatoare și conducătoare. În Japonia femeile profesioniste sunt cu mult mai numeroase decât oriunde în lume, și s'a dovedit de mult că în cele mai multe locuri femeia lucrează tot atât de bine ca și bărbatul*

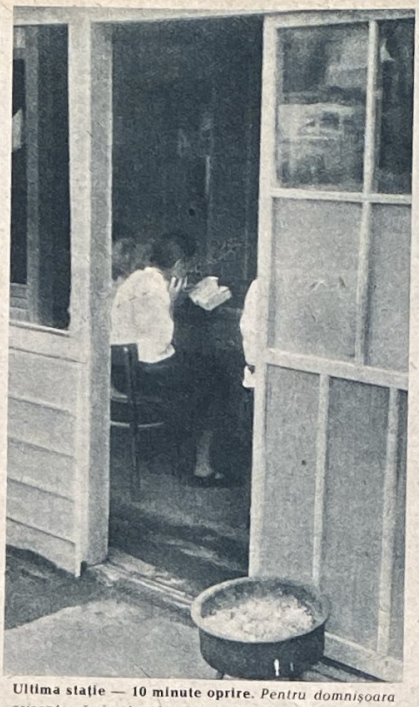

Ultima stație — 10 minute oprire. *Pentru domnișoara crisantemă și colegele ei stau la dispoziție la capetele liniilor mici căsuțe de așteptare în care ele își pot consuma mâncarea adusă de acasă și să-și fiarbă ceaiul verde și amar, din care Japonezul bea zilnic cești nenumărate. Ca o Japoneză veritabilă, ea se folosește de orice pauză, pentru a se înfrumuseța cu pudră de orez și fard. Lighianul cu cărbuni din primul plan servește la încălzirea mâinilor și picioarelor, când este frig*

O mare bancă face gimnastică. *Numeroasele parcuri din Tokio servesc nu numai pentru recreația femeilor și a copiilor, ci în primul rând tuturor funcționarilor și angajaților din bănci, magazine și birouri, cari se adună aici să facă gimnastică în comun în timpul lor liber. Dacă vremea este favorabilă, câteodată poți vedea curiosul spectacol că locuitorii din cartiere întregi fac gimnastică după comenzile date prin radio, ce răsună din difuzoarele ce se găsesc prelutindeni*

„Strada de argint", *în limba japoneză „Ginza", este strada principală din Tokio. Ea se găsește în partea cea mai veche a capitalei japoneze și are o lungime de 2.5 km. Ea își trage numele dela monetăria în care se bătea moneda de argint. Astăzi ea este principală stradă de afaceri și este singura stradă din lume în care se găsesc vreo șase mari magazine*

O împunsătură în „pânza celor 1000 de împunsături de ac." *Cei rămaşi acasă trimit de secole pe front soldaţilor japonezi „pânza celor 1000 de împunsături de ac", care are scopul de a-i feri de moarte şi de rănire. 1000 de femei trebue să facă câte o împunsătură cu acul într'o aşteli de pânză albă de in, de o lungime de aproximativ 1 m. Firul este roşu, şi de cele mai multe ori nu se coase vreo ornamentaţie, afară de cazul că se alege globul solar, simbolul Japoniei. In străzile cu circulaţia mare stau femeile cari au rude pe front şi membrii asociaţiilor patriotice, rugând pe trecătoare să facă o împunsătură. Pentru soldatul japonez, „pânza celor 1000 de împunsături de ac" este cel mai frumos dar*

Gheişa în cadrul oraşului nouei Japonii. *In timp ce în general femeile japoneze, din cauza seriozităţii timpurilor actuale, preferă o pieptănătură simplă, gheişa, a cărei meserie e să distreze reuniunile cu cântecul, jocul şi cu graţia ei specifică, are voie să poarte vechea frizură japoneză, deşi şi ea trebue să renunţe la podoabele prea costisitoare. Nici nu mai călătoreşte aşa de mult cu automobilul sau cu rikşa, ci aşteaptă, ca toată lumea, tramvaiul*

Nepotul în „rucsac". *In vechia Japonie nu existau căruciore pentru copii. Chiar şi astăzi încă copii mici sunt duşi la plimbare de bunici în cârcă. Nepotul şade pe spatele bunicului şi se sprijină într'o legătură de sub mantaua sub care se găsesc amândoi*

La soare în timpul pauzei dela amiază. *Funcţionarele marilor magazine de comerţ poartă toate un şorţ uniform deasupra rochiilor lor în parte europene, în parte indigene. Această îmbrăcăminte profesională de obiceiu nu este prevăzută cu numele firmei. Dar după culoare se poate deosebi, dacă domnişoara Primăvară lucrează la domnul Tanaka, sau domnişoara Floare de Cais la domnul Suzuki*

Agfa
FOTO

Simbolul produselor fotografice desăvârșite

Agfa

APARATE · FILME
PLĂCI · HÂRTII

Bâlciu — de 300 de ani. *La New York există cartierul Coney Island, la Hamburg Reeperbahn, la Paris Montmartre, tot așa și la Tokio există un cartier permanent de distracții: Asakusa. Din anul 1603, anul în care Tokio a devenit oraș mare, chioșcurile se țin aici lanț, cu teatre, scrimă și rarități. Locuitorii din Tokio găsesc aici recreație și distracție după munca zilei. Aici ei pot mânca eltin, pot bea sake, un vin japonez făcut din orez, ei pot asculta aici cântecele geishelor și să se delecteze cu dansurile lor. Japonezul poate aici să bea, să mănânce, să se distreze în voie pentru o sumă mică și să aibă un moment de destindere după munca grea*

. . . iar după terminarea lucrului

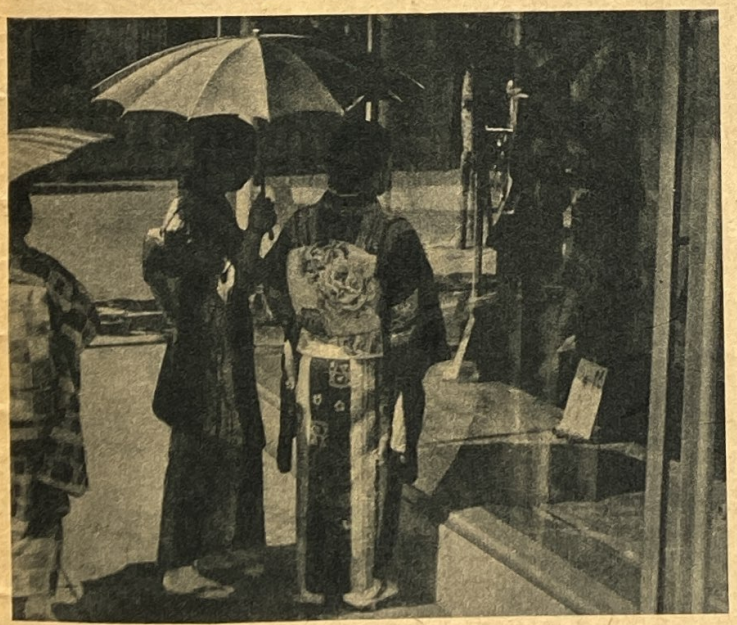

Plimbare prin fața vitrinelor. *La lucru, japoneza de astăzi poartă o îmbrăcăminte simplă de lucru sau mompei, acei pantaloni lemenini tradiționali japonezi, care și-au recăpătat în ultimul timp prestigiul vechiu, după lucru și pentru plimbarea nocturnă pe străzile cu magazinele de îmbrăcăminte și de stofe, japoneza îmbracă totuși de predilecție kimonoul, ceea ce însă nu împiedecă, ca vitrinele cu îmbrăcăminte europeană să aibă o deosebită putere de atracție*

Stânga: **Coadă în fața teatrului.** *Japonezul a fost de totdeauna mare iubitor de teatru și în această privință nu s'a schimbat nici astăzi nimic; dramele clasice, revistele, filmele pot conta pe săli pline. Încă de la amiează gospodinele și personalul domestic, care are liber, fac coadă pentru reprezentațiile, care încep după amiează. În ateliere se dă lucrătorilor de cele mai multe ori posibilitatea de a-și procura biletele, fără a pierde vremea* Fotografiile: Weltrundschau Wiese

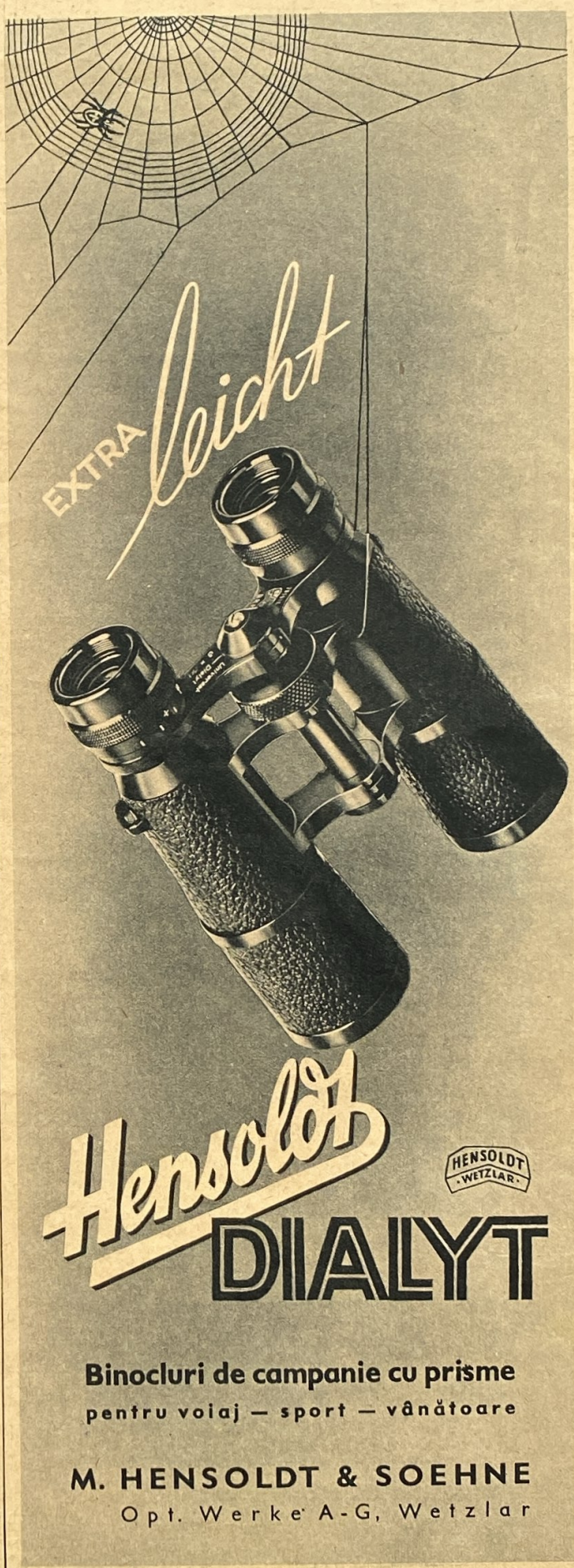

Agfa FOTO

Simbolul produselor fotografice desăvârşite

Agfa

APARATE · FILME
PLĂCI · HÂRTII

Bâlciu — de 300 de ani. *La New York există cartierul Coney Island, la Hamburg Reeperbahn, la Paris Montmartre, iar aşa şi la Tokio există un cartier permanent de distracţii: Asakusa. Din anul 1602, anul în care Tokio a devenit oraş mare, chioşcurile se ţin aici lanţ, cu teatre, scrimă şi tarabe. Locuitorii din Tokio găsesc aici recreaţie şi distracţie după munca zilei. Aici ei pot mânca eftin, pot bea sake, un vin japonez lăcut din orez, ei pot asculta aici cântecele geishe-lor şi să se delecteze cu dansurile lor. Japonezul poate aici să bea, să mănânce, să se distreze în voie pentru o sumă mică şi să aibă un moment de destindere după munca grea*

. . . iar după terminarea lucrului

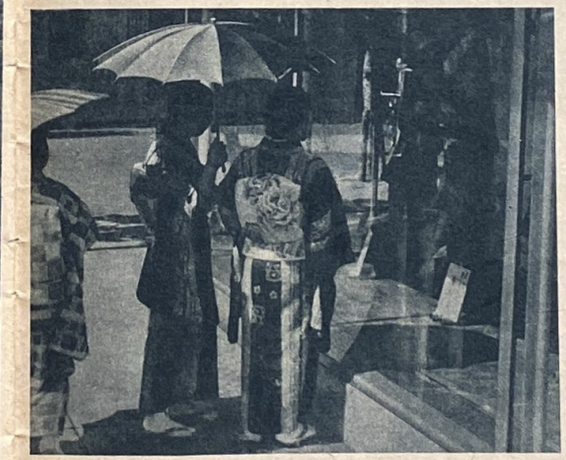

Plimbare prin faţa vitrinelor. *La lucru, japoneza de astăzi poartă o îmbrăcăminte simplă de lucru sau mompei, acei pantaloni-feimenini tradiţionali japonezi, care şi-au recăpătat în ultimul timp prestigiul vechia , după lucru şi pentru plimbarea nocturnă pe străzile cu magazinele de îmbrăcăminte şi de stofe, japoneza îmbracă totuşi de predilecţie kimonoul, ceea ce însă nu împiedecă, ca vitrinele cu îmbrăcăminte europeană să aibă o deosebită putere de atracţie*

Stânga: **Coadă în faţa teatrului.** *Japonezul a fost de totdeauna mare iubitor de teatru şi în această privinţă nu s'a schimbat nici astăzi nimic; dramele clasice, revistele, filmele pot conta pe săli pline. Încă de la amează gospodinele şi personalul domestic, care are liber, îşi coadă pentru reprezentaţiile, care încep după amează. În ateliere se dă lucrătorilor de cele mai multe ori posibilitatea de a-şi procura biletele, fără a pierde vremea* Fotografiile: Weltrundschau Wiese

Urmare din pagina 28

Bergstrasse 75

părăsi. Era atât de zbuciumat, încât se feri până și de privirea Charlottei.

Și ea pălise puțin, iar pe când Engelmann și Doamna Brendling tăceau, iar servitoarea chemată stătea uitată de toți acolo, Charlotte spuse curajoasă: „Mă duc imediat în Wolfsbrunnenweg. Din fericire Hans s'a gândit măcar la numărul casei."

Cerându-și iertare, Paskert făcuse câțiva pași spre rampă. Își trecu mâna peste ochi, apoi se plecă peste scaunul Charlottei și o întrebă, dacă-i permite s'o însoțească. Ea dădu din cap. Până la plecare fură schimbate numai câteva cuvinte. Engelmann puse lui Paskert mâna pe braț: „Pot să te aștept după aceea la mine acasă?"

Ceva în vocea lui arăta atâta emoție, că Paskert conveni. Se părea, că până și acest om trufaș și egoist se convinsese, că un om gol, cu toate slăbiciunile lui, e mai frumos și mai demn de încredere decât masca cea mai energică și mai de nepătrunsă. Pe drum Charlotte convinse cu cuvinte blânde și convingătoare pe însoțitorul ei, s'o lase pe dânsa să viziteze pe doamna din Wolfsbrunnenweg. El aștepta pe o bancă din Scheffelplatz. În timp ce privea fumul auriu de soare zăcând deasupra acoperișurilor și castelul scufundat în strălucirea verde a pădurilor, Paskert se gândea, cu capul sprijinit în mâini, numai la Charlotte. La nimic altceva. Îl cuprinse o disperare amară. O iubea pe Charlotte. În buzunar simțea, ca pe o flacără arzând în tăcere, înconjurată de un nimb de transfigurare, scrisoarea Gittei Brendling. Ce voia să-i aducă soarta? Va mai apare Gitta Brendling? Avea, poate femeia pe care o salvase în Polonia, o fiică? Dar dacă locuia în Wolfsbrunnenweg, de ce dăduse adresa din Bergstrasse 75, de ce nu se arătase de loc la rudele ei? Sute de asemenea gânduri se aruncară asupra lui ca un nor greu.

Nu știa, cât timp a trecut, până când simți dindărăt o mână ușoară acoperindu-i ochii.

„Charlott", spuse el, cu toată simțirea.

„Erwin", răspunse ea șoptit. Apoi se așeză lângă el pe bancă. Tăceau amândoi. Din nou se părea că trece timpul nemăsurat, pe când vorbele și pașii trecătorilor le ajungeau la ureche ca printr'un văl. Apoi Charlotte apucă sfios, cu o mișcare intimă și delicată, mâna lui Paskert, care-și acoperise din nou fruntea și o trase în jos.

„Erwin", spuse ea precaut și încet, „e o doamnă în etate, bolnavă . . ."

„Știu. Am scos din flăcări o bătrână. Ea locuește acolo?"

„Ea. Nu eram pregătită pentru așa ceva. Nici tu, nici Hans, nici unul n'a pomenit de vârsta ei."

El o privi fără să înțeleagă. Nu înțelese măcar, că ea îi spune „tu".

Ea se mișcă puțin mai aproape, îi alintă sfios degetele și spuse, privind îngândurată spre depărtări:

„Erwin . . E Gitta Brendling . . ."

Ochiul său era gol. Mereu părea că n'o înțelege. Ea nu găsi ceva mai bun de făcut, decât să povestească, repede, foarte repede, restul.

„După ce viața i-a fost în siguranță, ea a ajuns, după multă rătăciri, la Heidelberg. Habar n'avea că aici locuește cineva din ramura îndepărtată și uitată a familiei. A venit încoace, pentrucă o aducea o aminitire. Despre casa din Bergstrasse 75, unde fusese adeseori în vizită, pe când proprietar era Meulenhoff. Dar se îmbolnăvi și nu se mai putu îngriji de nimic. Din Olanda i se trimiteau bani. Ea făcu tot posibilul, să afle ceva despre soldatul care i-a salvat viața, voia însă să rămână necunoscută, nu voia să se dea de gol. Apoi îi trimise pachete și-i scrise, iar . . ."

Charlotte îl privi, ca să vadă efectul vorbelor sale. Paskert stătea liniștit, împietrit, numai mâinile îi tremurau ușor. „Ea nu se putu hotărî să te dezamăgească, Erwin, după ce observase că tu vezi în ea o fată, cel mult o femee tânără. Ea spera, că într'o zi ai să remarci totul din tonul gânditor și renunțător al scrisorilor. Și ca să împiedece, să nu-ți vină în minte s'o vizitezi, a dat de la început adresa casei, de care se legau cele mai frumoase amintiri ale tinereții ei, și despre care știa totuși, că a trecut de mult în mâini străine."

De abia acum prinse Paskert viața. Fără să spună o vorbă, scoase din buzunar scrisoarea Gittei Brendling și o întinse Charlottei. După ce o citi, ea repetă gânditoare:

„Câtă vreme ești în adevăr tânăr, n'ai nimic de temut decât pe tine însuți și n'ai a te rușina decât de propria denegare . . ."

„Da", spuse însfârșit Paskert, „așa e." Apoi tăcu din nou. De abia după o pauză adăugă: „Am fost prea prost, că n'am înțeles, trebuia să ghicesc, Charlott . . ." Îi apucă cu ambele mâini obrazul și-l întoarse spre el. „Noi doi suntem tineri, să-i urmăm sfatul. Mă iubești, Charlott? Sunt sigur de asta. Dar spune-mi-o."

„Da, Erwin. Știi, eu i-am și mărturisit Gittei. Ea mi-a făgăduit, că va veni odată la noi cu mașina fratelui meu. În ultima zi de ședere a ta aici", complectă ea încet, „mai înainte n'a vrut."

Se înserase, ei ședeau încă pe bancă. Într'o lumină caldă, mătăsoasă, natura se pregătea de culcare, fluviul, orașul, culmile puternice, verzi ale munților.

„Acum aș avea gust, să mă duc la Engelmann", spuse Paskert, „ca să scap de chestiunea asta. Vii cu mine, Charlott?"

„De sigur, mă bucur chiar, să-i pot spune odată părerea în propria lui casă."

Când ajunseră în Gaisbergstrasse, unde Engelmann își clădise o mică vilă în stil bavarez, soarele apunea dincolo de Rin. Engelmann îi invită la un pahar de vin în loggia de lemn.

din care se putea privi în valea întinsă, albită de ceață. El însuși începu să vorbească despre nefericita chestiune, care îndusmănise pe părinții lor.

La o vorbă aspră a Charlottei el exclamă: „Uiți, că eu singur m'am îndepărtat de tatăl meu."

„Din partea D-tale n'a fost cinstit să procedezi așa", stărui ea.

El ridică din umeri. Paskert zise: „Eu n'am nimic contra D-tale, ce mi pasă mie astăzi de toate aceste chestiuni, ele însă au amărît ultimii ani ai tatălui meu."

Engelmann privi de la Paskert la Charlotte, apoi din nou spre el. „Ce pot face eu acum? Să ofer ceva lui Paskert? Uite-te, Charlotte, cât de energic scutură din cap. Vă felicit pe amândoi", spuse el pe neașteptate. „Fără îndoială, că nu-i nici un merit pentru mine, când renunț la D-ta, Charlotte, nu te-aș putea în nici un fel împiedeca să-l iubești. Dar dacă acum mă retrag cinstit și prietenos și fără invidie, veți gândi ceva mai frumos despre mine, nu-i așa?"

„S'a terminat", răspunse Paskert și-i întinse mâna.

La despărțire Engelmann îi conduse până la ușă. „Știți", spuse el, „Brendling mi-a comunicat, că a cumpărat pentru Doamna Nora, cu ocazia venirii moștenitorului, vila cu terasele largi. Între timp a probat, cum se locuește acolo."

„O procedare înțeleaptă", spuse Paskert, iar în râsul său suna și seriozitate, „ar trebui ca oamenii să fie foarte atenți cu toți arhitecții."

Pe când mergeau înapoi pe drum, lui Paskert îi veni deodată un gând.

„Dar cum a izbutit Gitta Brendling, această bătrână cu inima tânără, să primească scrisorile mele adresate în Bergstrasse 75?"

„O, Erwin, foarte copilăros și foarte simplu. Cum boala o lega de casă și nu-i permitea decât mici plimbări prin împrejurimi, ea a inițiat în secretul ei pe proprietară, o persoană cam excentrică. Și a trimis la poșta o cerere de retrimitere: Gitta Brendling, mutată din Bergstrasse 75 în Wolfsbrunnenweg 104."

„Ce ingenios!", se miră Paskert. „Cred că nouă tinerilor nu ne-ar veni în minte un asemenea șiretlic."

Charlotte cunoștea o cărare mai scurtă prin pădure. Candelabrele castanilor înălbeau deja muntele cu florile lor. Mierle șuerau, pui de cintezoi întindeau flămânzi gâturile golașe din cuib. Departe peste vale chema un cuc. Undeva pe coastă răsuna chiotul unui copil jucăuș.

„Charlott", spuse Erwin și o privi încântat, cum mergea lângă el, în lumina scăzută.

Ea înălță capul cu un gest dulce de scuză.

„A face ceva liber și fără șovăire e după Gitta Brendling fericirea tinereții", surâse ea. „Oare noi am să fim odată de aceeași părere? De altfel, Erwin, trebue să aflu, cum îmi pot defini legăturile de rudenie cu Gitta Brendling."

„Mai târziu, Charlott", zâmbi și el. „Totul mai târziu, numai ceva nu."

Și o sărută, lung și sărbătoresc, pe buze, ochi și păr.

Scurt și cuprinzător / *Anecdote din lumea întreagă*

La locul nepotrivit

Pe vremuri, la teatrul „Burgtheater" din Viena se făcea o deosebire strictă între societarii mai vechi, cari aveau drept la pensie, și ceilalți, cari nu aveau nici un angajament fix, și nici drept la pensie. Natural, printre cei bătrâni se aflau mulți veterani ai artei dramatice, cari din cauza unei slăbiri cronice a memoriei se apropiau foarte mult de cușca suflerului pentru a auzi mai bine.

Pe vremea când era Dingelstedt director al Burgtheater-ului, el observă într'o zi, în timpul probei că un actor mai tânăr se instală în imediată apropiere a cuștii suflerului, deoarece avea de spus un monolog mai lung. Dingelstedt se repezi la el, îl smulse dela locul lui și pronunță cuvintele clasice:

„Nenorocitule! unde te duci? Nu știi că acesta este locul rezervat adevăraților actori ai curții?"

O sentință înțeleaptă

Renumitul compozitor Max Reger, era foarte încăpățânat și în afară de aceasta un fumător pasionat. În anul 1912 el a fost angajat ca dirijor al teatrului curții din Meiningen. Curând după luarea în primire a noului post, el avu o ceartă cu maresalul curții, care îi interzise fumatul în interiorul teatrului curții. Dirijorul curții și maresalul curții erau ambii la fel de încăpățânați, urmarea a fost un schimb de scrisori enervate. Situatia deveni din ce în ce mai primejdioasă. George al II-lea, care patrona teatrul, a pronuțat o sentință înțeleaptă. El trimise dirijorului său o cutie de țigări și în același timp și un pompier, care avea misiunea să stea mereau în apropierea lui Reger în timpul repetițiilor și al pauzelor.

Intâlnirea

Ludwig Holberg, cel mai mare autor de comedii danez, era un om foarte spiritual. Comediile sale, în cari scoate în relief caracteristicele ridicole ale contemporanilor săi, au avut o importanță educativă foarte mare pentru popor.

Cu câteva zile după premiera comediei sale „Jacob von Thyboe", în care Holberg satirizează mai ales atitudinea nobilimii și a ofițerilor, se întâlni pe stradă cu doi ofițeri. Trotuarul era foarte îngust, nelăsând să treacă alături trei persoane în același timp. Cei doi ofițeri nici nu se gândeau să se dea la o parte, iar când ajunseră în dreptul lui Holberg, se opriră și declarară:

„Noi nu ne dăm la o parte pentru un nebun."

Holberg le făcu loc cu un gest elegant și spuse:

„Dar eu pentru doi!"

O ofertă demnă

După lupta de la Villaviciosa regele Filip al V-lea al Spaniei a fost nevoit să doarmă sub cerul liber. În suita sa se afla și Vendôme, care spuse regelui:

„Majestate, vă ofer cel mai frumos pat, pe care l-a avut vreodată un rege" — și-i pregăti un culcuș din toate steagurile și standardele cucerite de la dușman.

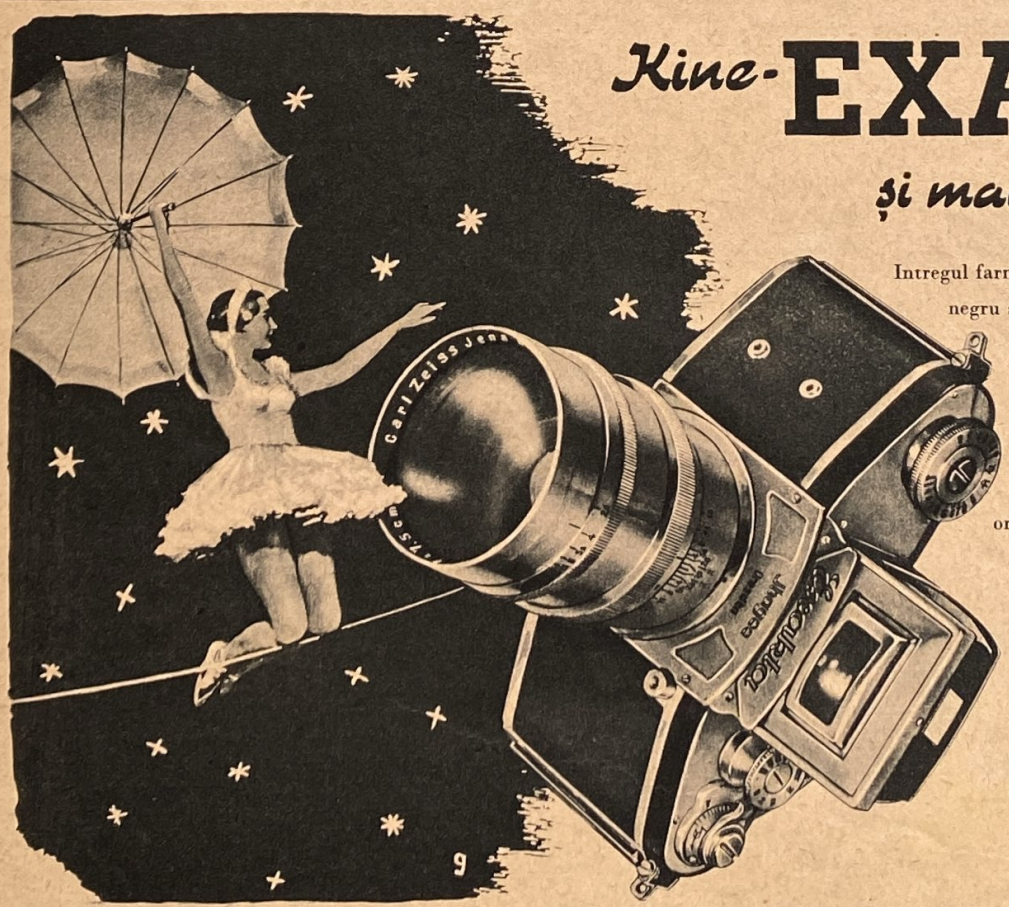

Kine-EXAKTA

și mai puternic!

Intregul farmec al motivelor de noapte, în alb-negru sau în culori, vi-l pune la dispoziție noul obiectiv de noapte, ultra-puternic, de la aparatul Kine-EXAKTA: Biotar 1:1,5 / 7,5 cm. Expuneți numai jumătate din timp ca la diafragma 1:2 și de 5 ori mai puțin ca la diafragma 1:3,5!

Prospecte detailate asupra aparatului uniocular reflex pentru film "Kine-Exakta" gratuit.

Ihagee
KAMERAWERK
STEENBERGEN&Cº

Dresden-Striesen 672

Un temperament se dă de gol . . .

În timpul unei lupte de tauri în Spania, un spectator nu se mai poate stăpâni — dintr-o săritură trece bariera, se așează în fața taurului și . . .

. . . în momentul următor zboară deja într-o parte. Luptătorii cu taurul încearcă să devieze atenția acestuia, reușesc. Însă eroul nostru nu se lasă — cine știe de câte ori n-a visat înfrigurat, că se află în arenă!

Din nou s-a ridicat în picioare, și, fluturând pânza roșie, se repede asupra taurului. Din public răsună chiote, țipăte, șuierături și urlete. Apoi taurul se îndreaptă spre cealaltă parte a arenei . . .

. . . iar acolo toreadorul reușește să-i dea lovitura de grație. Izbucnesc aplauze asurzitoare. Eroul nostru însă crede că lumea pe el îl aplaudă, pleacă — și mulțumește în stânga și-n dreapta cu un salut plin de demnitate. Astfel un incident nebunesc se termină în aplauze . . .

Foto: Fosshag

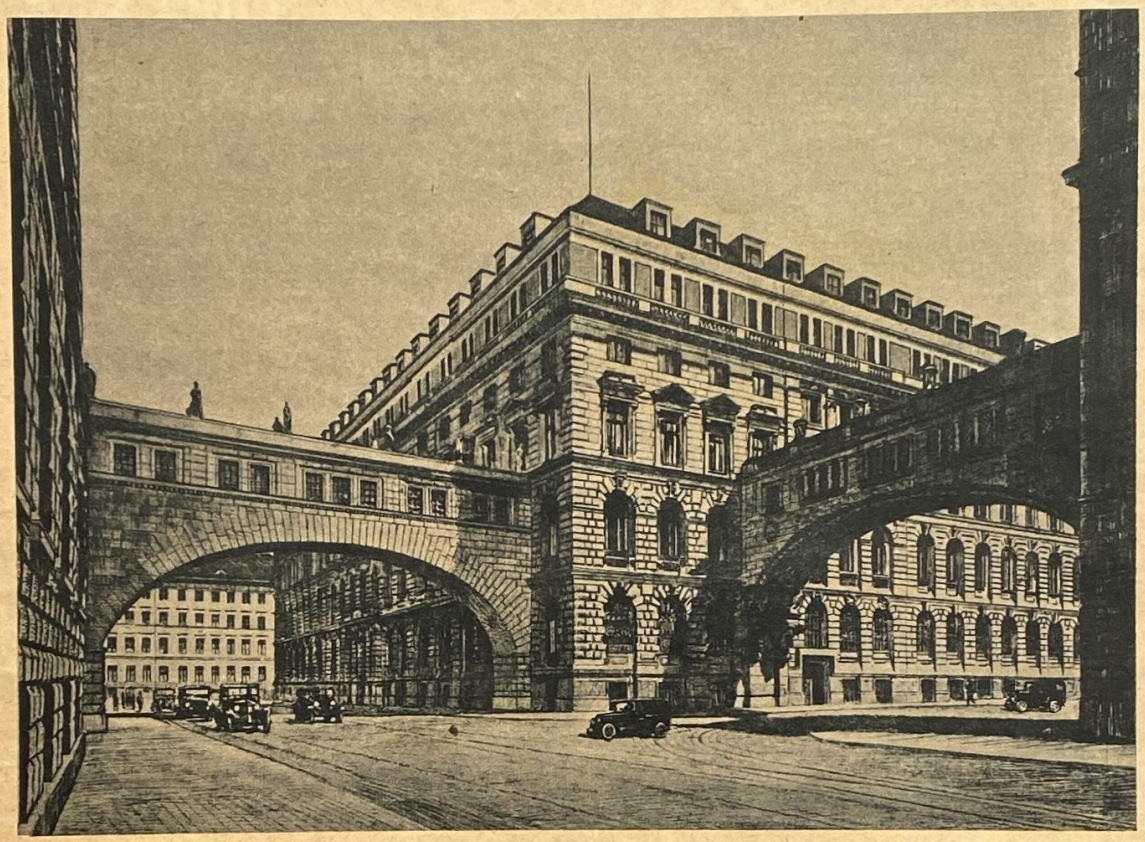

DEUTSCHE BANK

Behrenstrasse 9-13 **SEDIUL PRINCIPAL BERLIN** Mauerstrasse 25-32

489 filiale

Execută conștiincios
toate operațiile de bancă
în chestiuni de capital, voiaj și mărfuri

Finanțează operațiile de export și import

Două mii cinci sute de ani privesc...

Un teatru în aer liber din Epidaurus pe Peloponez, construit cu 400 ani înainte de Hristos, renaşte la viaţă!

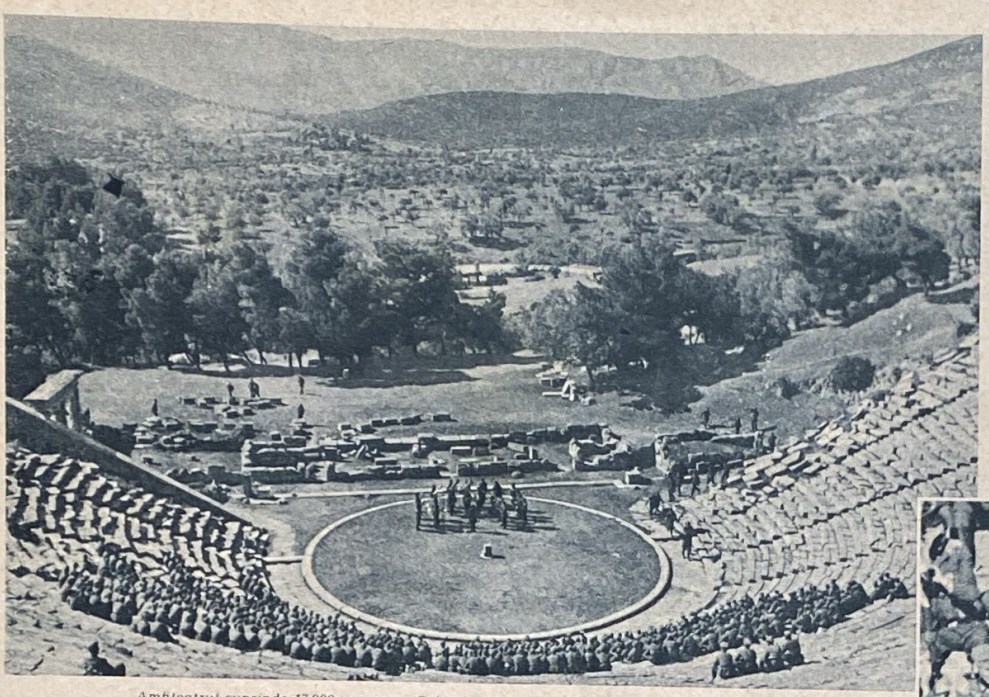

Amfiteatrul cuprinde 17 000 persoane. Cele câteva sute de soldaţi germani ce staţionează în apropiere, au loc din belşug. În timp ce răsună marşurile unei fanfare militare

... într-o maşină modernă din dosul arenei domneşte o activitate ciudată. Femei frumoase se machiază şi ...

... dintr-odată o artistă apare pe parchetul natural al scenii în aer liber şi dansează. În ciuda ierbii, cam neobişnuită, totul merge admirabil

Dar nici colega ei n-are mai puţin de lucru. Trebue ca vocea să triumfeze asupra soarelui arzător şi peste aerul îndepărtat, liber

Iar în teatrul lui Esculap ropotesc aplauzele!

Mai greu decât dansul, e să poţi mulţumi de pe scena această neobişnuită! Artista se refugiază pe o piatră de altar a lui Dionysos (în stânga ei), pe care vechii Greci sacrificau în cinstea artelor şi a bucuriilor ei

Là demachiaj însă privirea artiştelor fuge spre mare, pe care cândva Agamemnon a pornit spre Troia — apoi pleacă mai departe, în lungul şi latul Greciei, ca să joace zi de zi înaintea soldaţilor germani

Fotografii: Baier (PK)

La ce visezi tu, tânără fată ?

Frumos e, să te bucuri într'o destindere completă de razele soarelui, să stai lungit fără grijă în nisip, lăsând timpul să se scurgă pe nesimţite între vis şi trezie

Foto : Dr. Paul Wolff

Zilele trandafirilor, zile de bucurie

Când înfloresc în Bulgaria trandafirii şi când mirosul lor îmbătător umple ţinutul, se sărbătoreşte ziua trandafirilor. Fetele se împodobesc, în părul lor lucesc trandafiri, în costumele lor naţionale colorate se adună ele cu flăcăii la joc. Răsună cântece ce vorbesc de dragoste şi de simbolul ei, trandafirul, în timp ce câte una din fete se învârteşte în ritmul bătăilor din palme, dansând "raceniţa". Oaspeţii, între care se află mulţi soldaţi germani, sunt trataţi cu "sladko", un amestec din sirop şi din flori proaspete de trandafiri. Recolta de milioane de trandafiri va călători apoi ca ulei de roze în lumea întreagă — fiecare picătură de esenţă va mai făgădui zile ale trandafirilor. Foto : Dr. Panoff

FĂRĂ *motor,* FĂRĂ *velă*

Barca cu aripile de moară de vânt o putem vedea de multe ori chiar depe acum în Germania şi în străinătate. Iţi face o impresie foarte curioasă văzând-o cum alunecă repede peste valuri, cu un catarg ce pare a fi gol, fără zgomotul motorului, dar cu un uruit ciudat. Dar oricât de ciudată şi de necrezut apare această invenţie pe apă, ea a trecut proba de foc faţă de o barcă normală cu pânză. Barca are o viteză tot atât de mare şi mai mare chiar decât o barcă cu pânză. Explicaţia o găsiţi în figurile de mai jos.

Foto: Signal-Archiv
Desen: Diederich

Pe furtună şi vânt puternic . . .

. . . o barcă cu pânză fără pânză, o barcă cu motor fără motor, numai un catarg şi două aripi în formă de elice, pe care le învârteşte vântul şi cari mână vasul mai repede decât dacă ar avea vele, iată curioasa apariţie pe lacuri şi mări. Este o invenţie germană şi se numeşte „Auto-Giro-Segler"

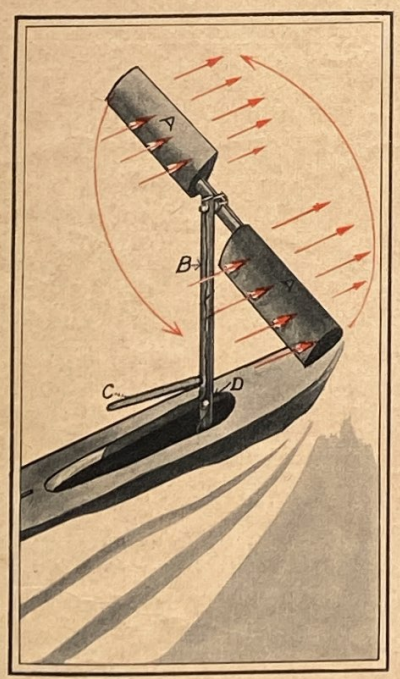

Iată cum arată barca autogir:

Pe catarg se rotesc două foi de rotor (A) cari au o secţiune analoagă cu aceea a unei aripi de avion. Catargul (B) — şi prin urmare şi rotorul — poate fi rotit în toate direcţiile în jurul catargului mare (C). Pe catarg se mai găsesc o manivelă pentru pornirea motorului cu mâna şi o frână simplă cu curea pentru frânarea aripilor (D). Aceste dispoziţive sunt suficiente pentru a conduce vehicolul exact cum se conduce o barcă cu pânze. Prin urmare cu această barcă poţi merge cu vântul şi contra vântului, poţi face manevre de întoarcere şi de oprire, mai repede sau mai încet

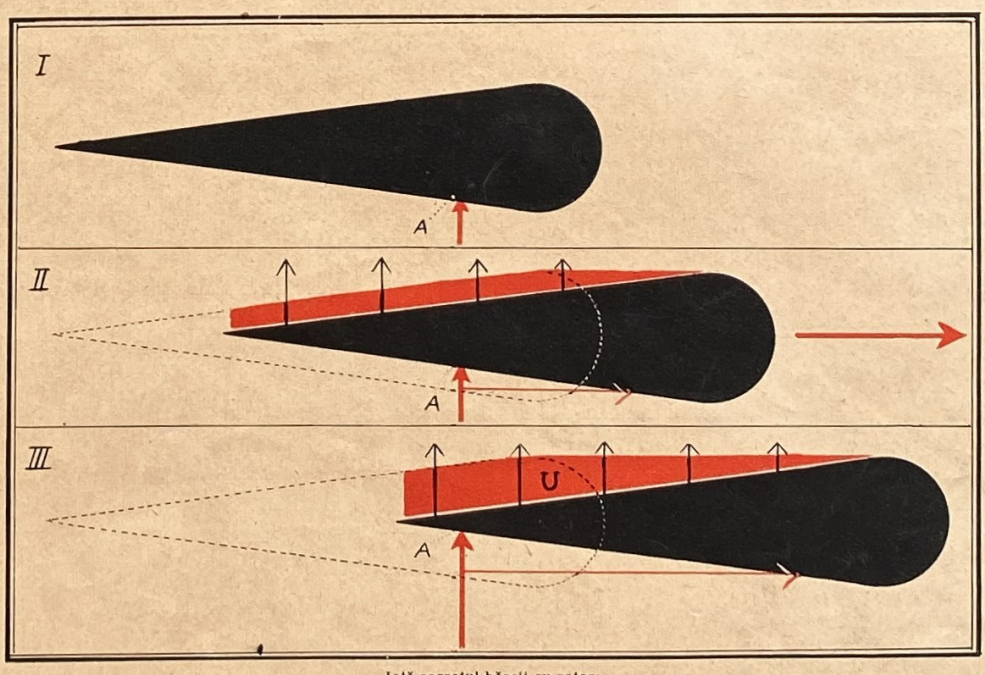

Iată secretul bărcii cu rotor:

In figură vedem secţiunea unei foi de rotor. Vântul sufllă în direcţia A asupra foii de rotor. (I). Foaia rotorului se mişcă spre dreapta din cauza formei sale. (II) In acelaşi timp, de cealaltă parte a foii, adică în direcţia vântului, când vântul bate din spate, în acelaşi timp în direcţia de deplasare a bărcii, se formează o depresiune (U) în care este atrasă foaia. Cu cât mai repede se învârteşte foaia, cu atât mai mare devine forţa de tracţiune. (III) Presiunea vântului din punctul A este suficientă pentru a menţine mişcarea de rotaţie a rotorului şi a deplasa barca. Dar forţa de tracţiune din punctul U este suplimentară. Ea se produce într'o mărime foarte favorabilă prin forma aerodinamică a foii rotorului. Această forţă de tracţiune face ca barca să se mişte tot atât de repede şi în anumite împrejurări chiar mai repede decât o barcă cu pânze, la care nu există forţa de tracţiune a unei depresiuni. Deservirea este mai simplă decât la barca cu pânză. De exemplu dacă e furtună nu e nevoie să se strângă vela, ci se frânează pur şi simplu cu frâna. In afară de aceasta se poate face un unghiu cu mult mai ascuţit contra vântului decât cu o barcă cu pânză, economisindu-se astfel drumul şi timpul

...nimeni nu știa, încotro ne duceam...

Corespondentul revistei „Signal", Grossmann, comandantul unei companii de propagandă, care participă la campania din Sud-Est, ne-a trimes interviewurile de mai jos. In zborurile sale în diferite părți ale frontului, într'o zi a ajuns la Corint și a întâlnit acolo 15 000 prizonieri, soldați și oameni în serviciul Angliei, ce erau adăpostiți într'o fostă cazarmă greacă. El ne povestește că în viața lui nu a văzut un amestec atât de pestriț de popoare ca aici. Grossmann nu ne-a scris nimic despre moralul acestor „Soldați" englezi . . . dar aceasta o spun de ajuns prizonierii cu cari a stat de vorbă.

La gardul de sârmă care închide 15 000 de prizonieri *are loc un comerț viu. Cei 15 000 de prizonieri cari sunt adăpostiți în mod provizoriu în această fostă cazarmă greacă a orașului Corint, au cu toții o mulțime de parale. Li s'a permis să investească acești bani după voie, ceeace o și fac. Ei își cumpără alimente, țigări și tutun. Incolo sunt foarte curioși și toți vor să știe când se va termina războiul. Corespondentul nostru, PK-Sonderführer Grossmann, s'a dus în această tabără și a vorbit cu mulți dintre prizonieri. Aceștia i-au povestit următoarele:*

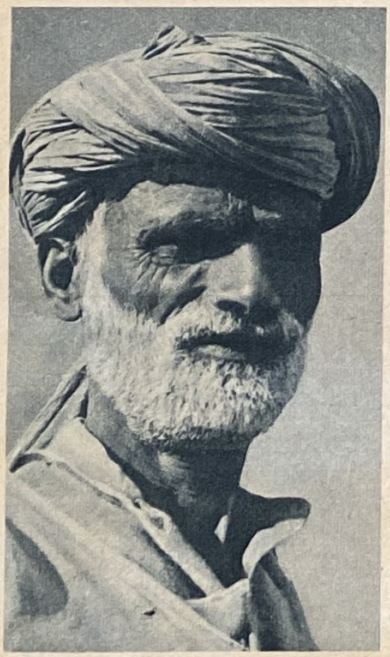

Am înnotat până în Grecia . . . *Doi indieni ne povestesc: „Suntem de mult în serviciul Englezilor. A trecut foarte mult de când am început, eram încă copii. Noi gâteam pentru ofițeri și le făceam cismele. Când am pornit, nu știam încotro ne duceam. Noi nu știm englezește. Am făcut o călătorie foarte lungă. Când ne-am apropiat de uscat, vasul nostru a fost scufundat. Noi eram în interiorul vasului și am izbutit să scăpăm din el înainte de ce s'a scufundat. Toți suntem înnotători buni. Cred că a fost o mină de care ne-am lovit sau poate o bombă. Nimeni nu ne-a spus ceva în această privință. "Cel cu barbă albă îmi spune: „Eu sunt un om bătrân. Nu am dus niciodată o viață atât de bună ca acum. Mâncarea îmi este neobișnuită, dar ne place că nu este nimeni care să ne spue să facem cutare sau cutare lucru. Nu trebue să facem nimic."*

Narvik, Dunkerque și în sfârșit . . . *„Da, am fost în război dela început. In războiul trecut, din 1918, am sosit prea târziu din Australia. Dar Rinul l'am mai văzut. A fost o vreme foarte interesantă! Da, eu sunt soldat de meserie, sunt căpitan. In 1940 am fost la timp în Norvegia. In Narvik se părea că Germanii ar fi făcut o prostie. Well — mai bine mai curând decât prea târziu. Am ajuns la timp pe vasele noastre, deoarece Francezii și Polonezii au ocupat pozițiile noastre. Apoi a venit Dunkerque. Ne pricepeam dela Narvik să ne cățărăm pe vapoare în timpul bombardamentului avioanelor în picaj. Apoi am fost în Grecia. După zile foarte frumoase, când au venit Germanii, ne-am retras și am tras de vreo câteva ori — așa-i totul. La Atena am dus-o foarte bine. La mijlocul lui Aprilie, într'o duminică foarte caldă, stăteam la masa de seară și aveam de gând să pornim mai departe spre Sud în aceeași noapte. De odată veni o știre că Germanii ar veni și dinspre răsărit. Ne-am lăsat carnea conservată la fața locului și ne urcarăm imediat în mașini. Am mers tocmai două ore și apoi s'a terminat. Germanii ne-o luaseră pe dinainte pe alte drumuri. Decе să mai fi tras acum? Ne dădurăm jos din mașini și ne apucarăm iarăși de mâncat..."*

„In Palestina am suferit de foame..." *„In anul 1939, tocmai când Hitler a intrat în Praga, eu am emigrat în Palestina. Sunt un pantofar evreu din Darmstadt. La început am dus-o foarte prost, până când am fost angajat pe o plantație de portocali. Apoi a izbucnit războiul. In toamna anului 1940 am fost dus pe neașteptate de soldații englezi. Am primit o mâncare foarte bună și uniformă. Ni se plăteau bani atât de mulți cum nu mai câștigasem nici o dată. La începutul anului 1941 am fost îmbarcați pe un vapor. Nimeni nu știa încotro ne duceam. La luptă nu am participat niciodată și despre capturarea mea pot spune numai că de o dată toți Englezii dispăruseră din Camp, fără a spune o vorbă. Cred că a fost la Lamia, unde am văzut că ofițerii englezi dădură ordin soldaților să se urce în camioane. Camioanele au pornit apoi, înapoi, spre Sud, cum făceau de mai multe zile. Ofițerii englezi mai rămaseră câteva ore, apoi porniră după camioane în automobilele lor rapide. Dar mai întâi ei încercară cu revolverele întinse să rețină pe soldații greci cari se retrăgeau*

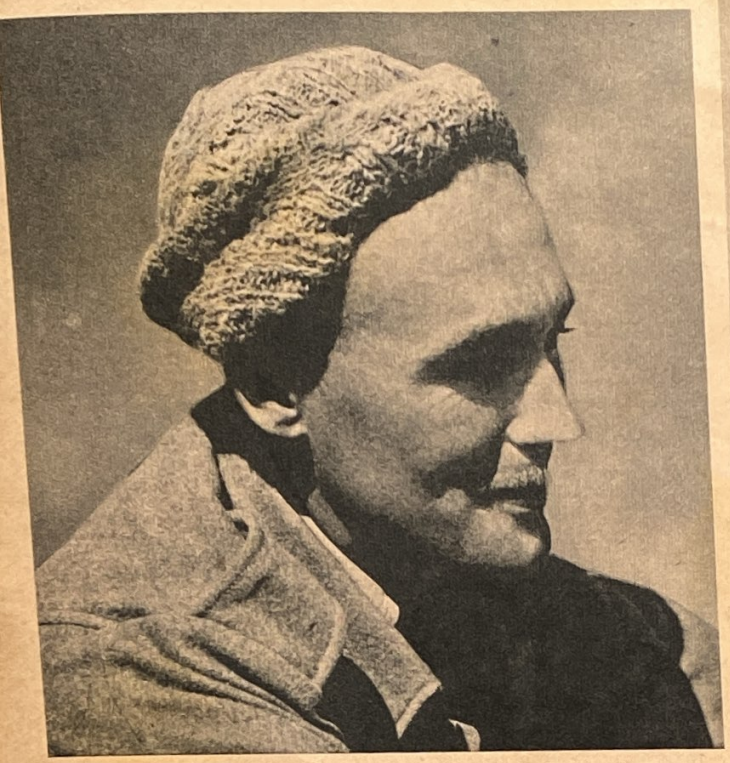

Fugit din Londra . . . „Înainte de război am fost gardian public la Londra. Dar serviciul îmi devenise foarte greu în timpul sutelor de nopți de bombardament. Nu mai puteam dormi. Atunci m'am anunțat de bună voie pentru poliție la armată, pentru 12 ani. Nu am participat la lupte mari. Noi cu toții credeam că aviația engleză din Grecia este cu mult mai puternică decât cea germană, așa ni se spusese în Anglia. Germanii sunt oameni cumsecade. Noi credeam că sunt barbari, căci așa ni se spunea la ziar. Dar camarazii mei și cu mine suntem de părerea că aici în tabără suntem mai bine tratați decât înainte vreme de ofițerii noștri. Mai ales ofițerii germani se poartă foarte amical cu noi. Sper că războiul se va termina repede și aștept să mă pot întoarce la soția mea, care trăiește pe insula Wight"

„Am vrut să câștig bani și mai mulți . . ." In Khartum am fost muncitor la calea ferată. Dar nu-mi mai convenea viața de acolo și m'am angajat pe un vapor ca fochist. La Iaffa am fugit. M'am făcut muncitor la o fermă, unde împachetam portocale. A venit odată un Englez și mi-a spus că putem câștiga bani mulți. Eu m'am angajat pe un vapor și nu a trebuit să muncesc. Apoi am lucrat în Egipt într'o uniformă frumoasă la un șantier naval. Apoi a venit din nou Englezul și m'a întrebat dacă vrem să câștigăm bani și mai mulți. Firește că da, i-am răspuns noi. Am plecat într'o țară în care era frig și acolo am lucrat cu mulți soldați englezi într'un port. Într'o bună zi Englezii fugiră, spunându-ne că dacă vin Germanii să tragem în ei. Dar noi nu voiam să facem aceasta. Acum o duc mai bine ca niciodată. Nu trebue să lucrăm nimic. Ai o țigară, Sir?"

Nu am fost întrebați . . . „Eu sunt depe insula Cipru, din Famagusta. Am fost acolo muncitor minier. La izbucnirea războiului minele au fost închise pentru două luni de către administrația engleză. Apoi Englezii au lipit peste tot afișe în care scria că toți cei cari voiesc să lucreze pentru Anglia în Cipru, vor primi 2 șilingi pe zi. Era hiresc să primim cei doi șilingi, deoarece rămăsesem fără muncă și pâine. Într o zi ne-am văzut în fața unor porți închise. În fața minelor stăteau niște camioane mari cari ne-au transportat în port. Am fost îmbarcați pe vapoare așa cum eram, și debarcați numai în Egipt. Nu am fost întrebați dacă vrem sau nu. Nu mai mânuisem niciodată armele și nici nu am văzut vreun German până când am fost făcuți prizonieri. Dar în Grecia abia puteam dormi, căci avioanele germane nu ne dădeau răgaz"

Mecanic pe un vas de transport pentru trupe . . . „Nu voiu uita niciodată în viața mea cum au venit aceste trei avioane germane repezindu-se asupra noastră. La început nu le-am văzut. Dar când mitraliera noastră a început de odată să tragă, le-am descoperit pe cer. Ele erau la început foarte mici, dar erau precedate de un zgomot groaznic. Am văzut bombele căzând foarte clar, dar nu aveam încă curajul de a sări în apă. Când am văzut bomba șuierând în imediata apropiere a mea, după o ușă de fier, m'am aplecat. Nu-mi mai amintesc decât că am fost zvârlit în aer cu ușa de fier. Probabil mi-am pierdut conștiința. Dar în apă am revenit. Am găsit o grindă de pe vasul nostru, care fusese sfărâmat în mii de bucăți, și m'am agățat de ea. De vasul nostru nu mai era nici urmă. El se scufundase în câteva clipe. Eu cred că a sărit în aer ca un butoi de pulbere"

„Noi ăștia suntem din Melbourne..." Camarazii mei și cu mine am spus chiar din prima zi de război aici în Grecia că este imposibil să batem pe Germani. Ei aveau prea multe avioane și știau să le utilizeze bine. Rareori am văzut avioane engleze în luptă cu avioanele germane, și totdeauna învingeau Germanii. Eu sunt țăran, cei mai mulți dintre noi sunt dela țară. Ne-am înscris cu toții în armată, fiindcă am crezut că este bine să o facem. La școală ni se spunea că trebue să ajutăm când Anglia este la nevoie. Vă rog să nu mă întrebați care este părerea noastră despre acest război. Eu sunt căsătorit și aș vrea să mă întorc cât mai repede acasă. Altceva nu vreau să spun

Din necazurile caricaturiștilor...

Al patrulea reportaj al revistei „Signal" despre munca caricaturiștilor. De data aceasta desenatorul berlinez Charles Girod descrie lucrurile, așa cum sunt în realitate!

Desenatorul Girod, din a cărui operă prezentăm aici două probe caracteristice, ar putea fi numit un maestru al fantasticului grotesc. Specific pentru ideile sale e faptul, că nu desenează cinestie ce animale fabuloase, ci oameni. El observă conflictele sufletești, întreaga gamă a pasiunilor omenești. Dar tot la el găsim și viața de toate zilele, a cărei goliciune plictisitoare și mici tragedii caraghioase îi însuflețesc creionul. Desenează groaza pe care o are un tânăr de ziua de întâi, deci de chiria pe care trebue s'o achite — fericirea unei perechi de îndrăgostiți, care plutește pe deasupra acoperișurilor orașului, sau numai pe un trecător întârziat, care așteaptă ultimul tramvai. Sunt lucruri cunoscute sau trăite de oricare dintre noi. Văzute însă cu ochii lui ele se transformă în fantome demonice, de un comic adânc, bizar. Viața se desfășoară ca văzută printr'o lanternă magică. Și dacă ne mai gândim și la finețea, cu care scoate în relief momentele caracteristice, lăsându-le numai pe ele să vorbească, ne vine să ne întrebăm, dacă omul acesta e...

Anatomist sau poet?

Câteodată pare într'adevăr, că el dezgolește sufletul cu cuțitul de disecție. Dar totodată opera lui e însuflețită de atâta încordare, de atâta fantezie poetică, încât fiecare desen te obligă să-l studiezi adânc. In desenul „Zgârcitul" vedem un om, care și-a ascuns sub scândurile podelii comorile sale. Dar frica ce-l stăpânește, neîncrederea ce-l urmărește până la nebunie și care-l face să bănuiască pretutindeni numai fantome și tâlhari — cât de impresionant devine acest coșmar văzut prin gaura cheii, transformată astfel într un ochiu mare, ce spionează amenințător! Un asemenea desen are tot atât de puține nevoe de lămuriri, ca și minunata seninătate, pe care o produce „Cântecul de primăvară".

Acest desenator, așadar, care lămurește trăirile interioare, e desigur mai indicat ca oricine să povestească despre ceea ce-l preocupă pe el însuși. Toate necazurile descrise de dânsul pot fi considerate ca având valabilitate generală. Ceea ce arată aici, în dreapta, a devenit un simbol clasic al necazurilor caricaturiștilor. E lupta cu creionul, pe care orice desenator trebue s'o susțină odată. Căci creionul nu vrea niciodată ceea ce dorește mâna.

Nu e nevoe să accentuăm, că desenatorul Girod are un mare cerc de admiratori. E totuși interesant de aflat, ce fel de oameni sunt aceștia. Unii sunt naturi romantice, care nu-și pot imagina că desenatorul însuși duce o viață de toate zilele. Ei sunt ferm convinși, că el zace asemeni unui magician încruntat sub vreo boltă singuratică, sau ca un visător, într'o mansardă, cu cucuvee și pisici. Alții, privind la desene, uită de desenator. Sunt profesori, care pun pe elevi să scrie teme despre un desen al lui Girod și tot așa sunt comisiuni examinatoare, care pretind analiza unui asemenea desen. Fără îndoială că desenele cer o oarecare încordare din partea inteligenții, iar din diferitele interpretări se poate vedea lămurit, dacă și în ce măsură cel examinat dă dovadă de fantezie și de logică ascuțită.

Cum e însă desenatorul? E un dușman al omenirii, un disprețuitor rece al slăbiciunilor omenești? De fel, căci umorul, care-i însenînează observațiile, e prea adânc. Fără îndoială că e un original. Lumina grea de reflector, în care așează el lucrurile apare la prima vedere ca nemiloasă, cum însă totdeauna o poantă nu lipsește, te captivează. E o oglindă magică, pe care Girod o pune înaintea sa și a lumii întregi — cine privește într'însa, se vede pe el însuși. Cine e curajos, nu întoarce capul. Căci prietenii, care spun adevărul, sunt destul de rari. A. S.

„Zgârcitul". *Un desen tipic al lui Charles Girod. Frica paralizatoare a unui om, care niciodată nu-și crede comorile în siguranță și care mereu se crede spionat, nu putea fi mai bine exprimată*

„Cântec de primăvară". *Și aici ne surprinde fantezia specifică a desenatorului. Într'o formă poetică se evocă forța unei melodii, care aduce ca prin farmec însăși primăvara*

„Sunt zile, când nu-mi vine absolut nimic în minte!" *Caricaturistul stă ore întregi și gândește, gândește... hârtia albă din față crește, se transformă într-un pustiu fără margini, în care desenatorul se prăbușește ca un călător mort de sete. Un gol nesfârșit îl înconjoară, nu-i vine nici o idee, nici o idee, cât de mică, nu-l luminează...*

„Mustrarea de conștiință". *Ca un nenorocit păcătos stă desenatorul în fața unei lucrări, la care nivelul artistic a fost neglijat*

„Frigurile debutului". *O stare de spirit, comună lui Girod și altor artiști: îi fața coalei albe de hârtie îl apucă spaima. Tocmai prima linie e cea mai grea!*

Căteodată însă creionul lucrează ca de la sine! *Astea sunt orele cele mai fericite — e așa de ușor să desenezi, încât caricaturistului i se pare că „plutește!"*

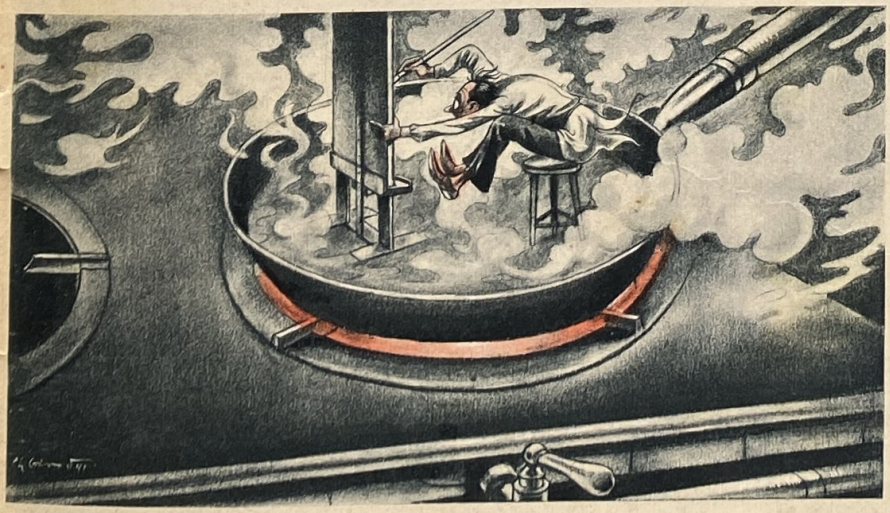

Și aceasta face parte din necazurile de toate zilele ale desenatorului: **„Arde!"** *Până într-o oră desenul trebue să fie la redacție! Asta înseamnă că într-o grabă nebună trebue să livreze totuși o lucrare cumsecade*

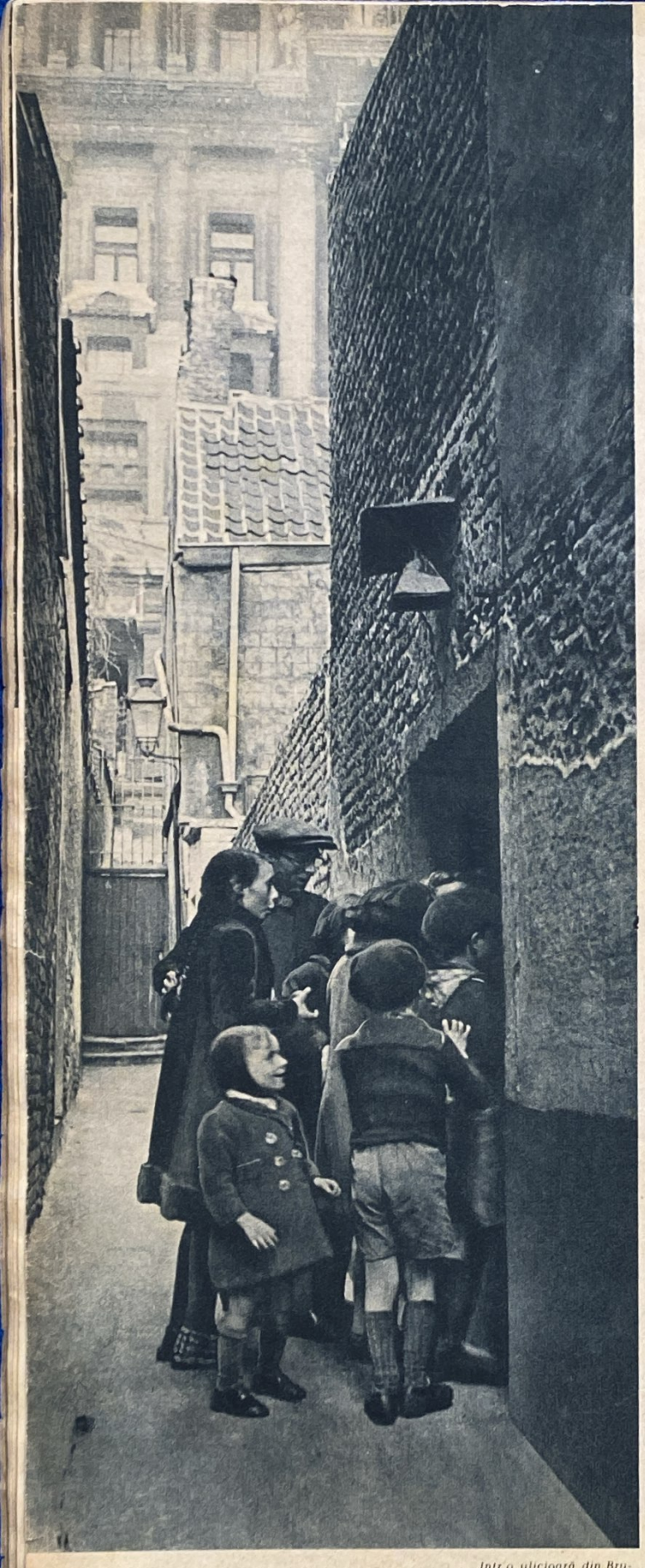

La Toone al VI-lea

In vizită la un romantic flamand

Într o ulicioară din Bruxelles, în apropierea Palatului de Justiție, se îngrămădesc în fiecare seară copiii și oamenii mari la o ușă mică . . .

Fotografiile: Schulze

. . . un teatru de păpuși oferă publicului veselie și farmec! Muncitori din Bruxelles, soldați germani și mulți copii umplu sala până la ultimul loc. Cine joacă, cine e regizorul? Numele lui se bucură de un mic renume . . .

„Toone, al șaselea!"

El duce mai departe tradiția teatrului de păpuși a familiei sale și mai stă și după reprezentație împreună cu soția și copiii, ca să lucreze la teatrul său. Păpușile au nevoe de haine noi, sunt necesare reparații, culise, el însuși traduce comedii germane și franceze și le adaptează posibilităților sale. Toate acestea trebue să le facă Toone al VI-lea noaptea, căci . . .

. . . ziua e lucrător într un atelier de reparații. Aceleași mâini, care vulcanizează cu pricepere o anvelopă, vor reda diseară viață, cu ajutorul unor slori subțiri, acelor figuri, pe care le iubește din copilărie!

Signal Nr. 13 Anul 2, Numărul 1 din Iulie 1941 — Apare odată la 14 zile — Redactor-șef Harald Lechenperg, Locțiitor al redactorului-șef Hugo Mössiang. Editura și tiparul: Deutscher Verlag, Berlin SW 68, Kochstr. 22-26
Toate drepturile rezervate. Alle Rechte vorbehalten. Tutti i diritti riservati. Tous droits réservés. All rights reserved. Entered as second class matter at the Postoffice at New York, N. Y. Printed in Germany

Ni se mai comunică . . .

Ce mai face Al Capone?

Pentru bieții Europeni atenția delicată ce se acordă în Statele Unite bandiților este de neînțeles, dar ea pare că face parte din adevărata democrație. Astfel „Saturday Evening Post" se simte obligat să comunice cititorilor săi că Al Capone, cel mai notoriu gangster, o duce bine: Cu toate că el suferă de o boală incurabilă, el face impresia unui om perfect sănătos trupește și sufletește. El duce o viață splendidă la moșia sa din apropiere de Miami Beach, s'a lăsat de băutură, dar tot mai fumează țigări groase și mănâncă ce-i place. Marile spălătorii din Chikago cari sunt proprietatea lu, îi oferă o viță fără grijă. Și fiul său cu numele de Al îi seamănă forte mult. La un concurs de trageri cu pistolul al poliției (!) din Miami Beach, tânărul Al a câștigat premiul întâiu cu 279 de lovituri în plin din 300 . . .

Blănurile din Bermude sunt cele mai ieftine din lume . . .

In Hamilton, pe una dintre insulele Bermude din posesiunea Englezilor, din fața coastei atlantice a Americii, are loc în fiecare săptămână o licitație care poate fi numită pe drept cuvânt ca cea mai ieftină din lume. Aici se vând la mezat lucrurile cari au fost trimise, mai ales prin poștă, de cetățeni americani, cu vapoare americane, în Franța și în alte țări europene și cari au fost confiscate pur și simplu de „Contraband Controll and Customs Department".

Un comunicat al ziarului New York Herald Tribune din 13 Aprilie ne dă o imagină nimerită despre binefacerea care se revarsă aici din mâinile Englezilor asupra locuitorilor și de altfel foarte demni de invidiat, din această insulă fericită. Un zugrav a cumpărat un mantou de blană în valoare de 9000 dolari pentru numai 16 dolari și 20 de cents. Iar bucuria sa explicabilă s'a transformat în extaz când a descoperit în mânecile blănii încă 2 pulovere foarte moderne pentru doamne.

Nimeni nu va găsi ceva de criticat în această interpretare britanică a „libertății mărilor", nici măcar adresanții pachetelor din Franța cari știu prea bine că nu și-au plătit nici prin aceasta datoria drept recunoștință pentru foștii lor aliați. Iar dacă vreo dată un ministru din Statele Unite vorbește de „pirați", orice copil știe că este vorba de Germani.

Orice englez poate alege

„Trebue să se explice fiecărui muncitor și fiecărei muncitoare din Anglia viața pe care ar trebui să o ducă sub dominația naziștilor", scrie un cititor din Oxford ziarului „Daily Herald".

Iar cu câteva rânduri mai departe, J. P. M. Millar, secretar general, N. C. of Labour Colleges, se enervează foarte mult din cauza că supele conservate trec prin mâinile a nu mai puțin de 7 intermediari, întreindu-și astfel prețul. „Aceștia sunt tocmai oamenii cari ar trebui torturați în public, ca pe vremuri!" scrie Millar.

Cititorul inteligent al ziarului „Daily Herald" are aici într'un spațiu restrâns o alegere largă între diferite posibilități din viitor:

Ori „dominația nazistă" (care trebue să i se explice întâi),

ori introducerea unor torturi medievale,

ori exploatarea nerușinată din partea unor speculanți cari scumpesc de trei ori prețul alimentelor.

Cel mai bine este ca el să nu reflecteze de loc.

Stafii în Baker Street

Baker Street din Londra este o stradă foarte cunoscută: aici a locuit renumitul și neuitatul detectiv Sherlock Holmes, cu credinciosul său colaborator Dr. Watson.

Adică în realitate el nu domicilia acolo și nici în altă parte, căci la urma urmelor el nu era decât o figură inventată a poetului Conan Doyle, criminalistul atât de inspirat, adică numai o legendă. Ce e drept, Doyle era un spiritist convins și credea în stafii. Cine știe dacă acum pe strada Baker Street nu se plimbă spiritul marelui Sherlok Holmes însoțit de umbra sa Dr. Watson.

Dar prin aceasta nu am epuizat încă misteriosul caracter al străzii Baker. Anume, cel care trece într'o zi de primăvară din anul 1941 prin Baker Street, poate citi la poarta unei case inscripția următoare:

Jane Smith
Société des Nations
Bureau de Londres.

Prin urmare acesta este domiciliul Societății Națiunilor! Adică în realitate ea nu domiciliează acolo și nici în altă parte, căci la urma urmelor el nu este decât o figură inventată a poeților Versailles-ului, criminaliștii atât de inspirați, adică numai o legendă. Și acești poeți politicieni erau spiritiști convinși și credeau în stafii. Cine știe dacă acum pe Baker Street nu se plimbă spiritul marii Societăți a Națiunilor, însoțit de Miss Jane Smith . . .

Desene: Manfred Schmidt

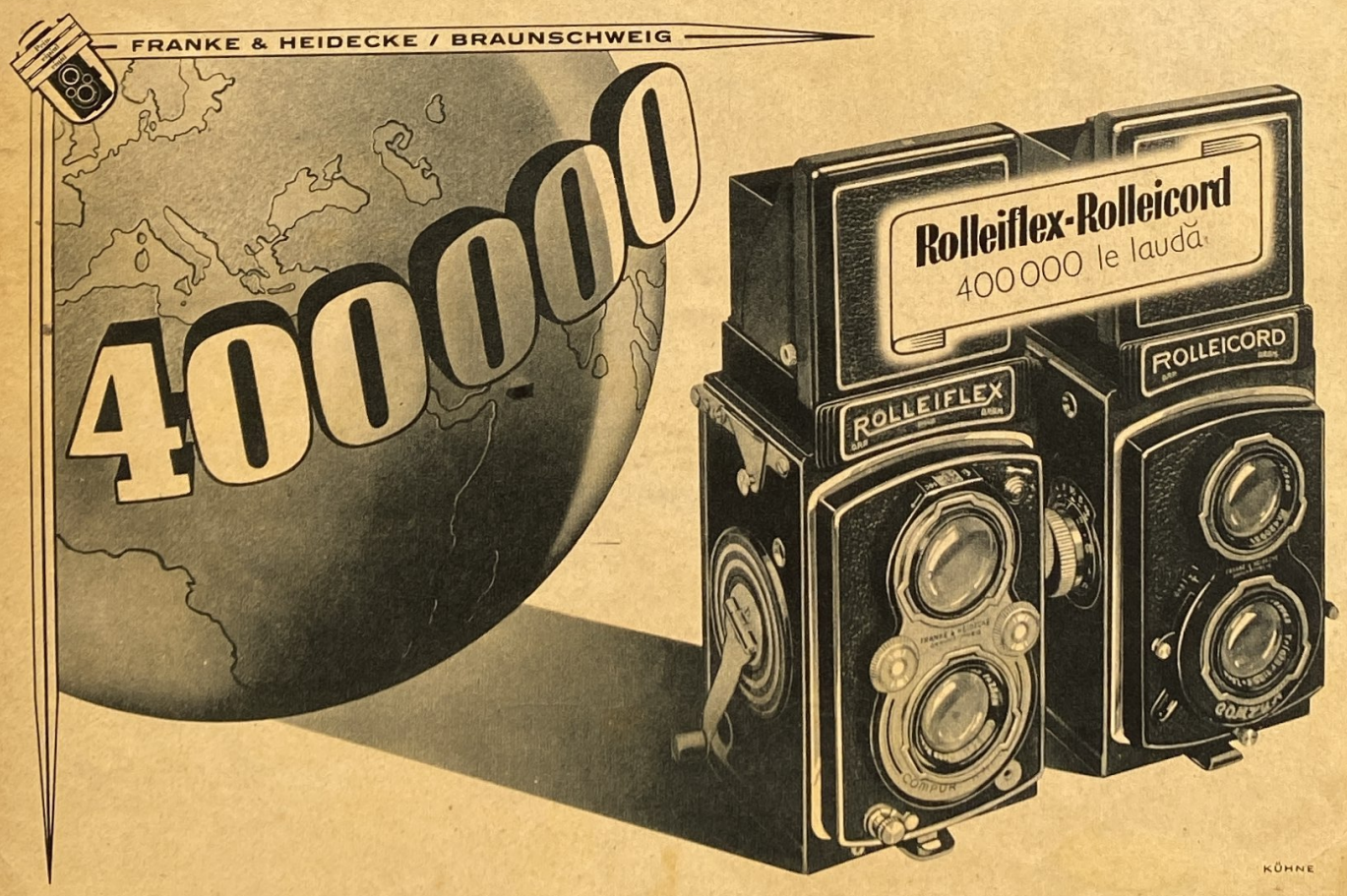

Insula vapoarelor pierdute

Creta — pentru Englezi Dunkerque în Marea Mediterană

Această fotografie, luată la 25 Mai 1941 dintr un avion german de recunoaștere deasupra Golfului Suda, are aspectul unui vast cimitir de vase. Vasul cu numărul 1, ars complect, este crucișătorul greu englez „York", a cărui pierdere n'a mai putut fi negată de Churchill după cucerirea Golfului Suda de către trupele germane. 2: un distrugător grecesc de clasa „Aetos", din a cărui pupă lipsesc 8 metri. Numerele 3: două vase petrolifere incendiate, având împreună vreo 17000 tone registru. Numerele 4: patru vase de mărfuri eșuate în total de vreo 21000 t. reg. 5: patru vase de mărfuri utilizabile încă, în total de vreo 15000 t. reg. 6: o corvetă englezească și 7: un vas de mărfuri de 1500 t. reg. deteriorat. Foto: Schmiedt (PK)